

МЕЧТАНИТЕ ТУРИСТИЧЕСКИ ДЕСТИНАЦИИ

НЕЗАБРАВИМИ МЕСТА ОТ ЦЯЛ СВЯТ

МЕРИ-АН ГАЛАХЪР

МЕРИ-АН ГАЛАХЪР
МЕЧТАНИ ТУРИСТИЧЕСКИ
ДЕСТИНАЦИИ
НЕЗАБРАВИМИ МЕСТА ОТ
ЦЯЛ СВЯТ

Превод: Илия Илиев

chitanka.info

ВЪВЕДЕНИЕ

В тази книга са представени 50-те най-известни забележителности на света, много от които са включени в списъка на ЮНЕСКО за опазване на природното и културното наследство на планетата. Като туристически дестинации те са пръснати по цялото земно кълбо — от най-северния град на Земята, където Северното сияние озарява зимното небе, до аржентинската Тиера дел Фуего, разположена в най-южния край на нашия свят.

От най-старите творения на човека, запазени до днес, сме включили праисторическия каменен кръг при Стоунхендж, който се издига в обширното поле на Солсбъри вече над 5000 години, както и невероятния розов каменен град Петра, изсечен преди две хилядолетия в пясъчниковата фасада на пустинен каньон. Още по-стари са руините при Тива (днешен Асуан), столицата на древен Египет по време на Новото царство, издигната край бреговете на великата река Нил през 16 в. пр.Хр.

На други от подбраните тук туристически места ще видите в най-представителен вид архитектурните паметници на цели епохи. Внушителните останки на Колизеума и Пантеона в Рим са свидетелство за мощта и богатството на една от най-великите древни цивилизации на Европа. Превъзходните готически църкви и площади на Брюж пазят жив спомена от златното време на този град през средните векове, когато той е сред най-важните търговски центрове на континента.

Очарователният островен град Венеция не се е променил много от времето, когато неговите пищни ренесансови дворци са били построени покрай Канале Гранде. Барселона пък може да се похвали с най-големия и най-добре запазен готически квартал в цяла Европа, но все пак е по-известна с приказната си модернистична архитектура и най-вече с визионерските конструкции на архитекта Антони Гауди. Красивата долина на Лоара, простираща се на юг от Париж, е осеяна с богато декорирани замъци, построени за кралете и царедворците на ренесансова Франция. — Неповторимата атмосфера на кубинската столица Хавана е изпълнена с елегантната колониална архитектура, наследство от нейните испански управници. Сред модерните градове, включени в нашето пътуване, изпъква Ванкувър с множеството си небостъргачи, издигащи се на фона на неповторим високопланински пейзаж.

В книгата ще срещнете и забележителните архитектурни постижения на древни цивилизации, които впоследствие са преживели упадък и дори са изчезнали от лицето на Земята. Тези мистериозни паметници предизвикват множество въпроси, на които учените засега не могат да отговорят. Сред тях е например разположеният високо в Перуанските Анди град Мачу Пикчу, построен през 15 в. и пазещ все още тайната на своето истинско предназначение. Дали това са руините на дворецов комплекс на владетелите на инките или култово място за жертвоприношения към боговете на този малко познат народ? Още по-малко можем да кажем за огромните каменни фигури, разпръснати по отдалечения тихоокеански Великденски остров (Рапа Нуи). Почти нищо не знаем и за изчезналия народ, който изваял тези стилизирани скулптури, чиято функция — най-вероятно религиозна — си остава пълна загадка. Науката разполага с доста повече сведения за Кхмерската империя, управлявала голяма част от Индокитай от 9 до 13 в. и оставила за поколенията огромния храм Анкор Ват в днешна Камбоджа. Този удивителен комплекс представлява символично представяне на свещената планина Меру — лоно на хиндуистките богове и център на вселената. Същата цел са имали и строителите на Боробудур в индонезийския остров Ява, където чрез пирамидален храм те се опитали да материализират духовните концепции на будизма. Разходката из гигантския храм — най-големият в света — представлява духовно поклонничество през трите най-важни селения на будистката

космология и завършва при издигнатата в небесата ступа, сочеща пътя към състоянието на нирвана.

Много от величествените паметници, представени на страниците на тази книга, имат духовни функции. Някои от красивите дървени храмове и светилища в древната японска столица Киото са оцелели до днес от построяването си през 8 в., когато е бил основан и градът. Те са особено пленителни по време на *ханами* — прочутият японски празничен сезон на цъфналите вишневи дървета, когато те могат да се видят сред облаците от бледорозов цвят. Самарканд пък — един от най-значимите културни центрове по Пътя на коприната — е съхранил някои от шедьоврите на ислямската архитектура. На неговия стар площад Реджистан се издигат три огромни медресета, покрити с блестящи от позлата мозайки. Най-важното божество за майте — друг древен американски народ — бил Кукулкан, пернатата змия, почитана от тях в огромния стъпаловиден храм, издигнат между 10 и 13 в. в Чичен Ица, огромен град от камък, намиращ се на полуостров Юкатан. Храмът бил построен при точно спазване на сложни астрономически изисквания във време, когато майте вече са притежавали изключително задълбочени познания по астрономия. Благодарение на това по време на Пролетното и Есенното равноденствие сянката, спускаща се по стените на храма, създава илюзията за огромна перната змия, слизаща бавно по стъпалата на култовата постройка. По времето, когато майте строели техния велик храм, във Франция на самотен остров край бреговете на Нормандия бил издигнат великолепен манастир. Посветен бил на страховития архангел Михаил, чиято статуя се издигала на най-високата му кула. Днес абатството Мон Сен Мишел се е превърнало в една от най-популярните туристически атракции в северната част на страната. На другия край на света, в сърцето на Австралия, култовото място Улуру (наричано преди Айерова скала) също притежава необикновена духовна стойност за местните хора, които обитават тези земи повече от 40 000 години.

Тази книга отдава подобаващо внимание и на чудесата на природата — гейзери и вулкани, планински върхове и водопади, дъждовни гори и пустини — разнообразието от природни съкровища на нашата земя е наистина неизразимо. Сред тях са уникалните блатата на Евърглейдс с тяхното изобилие от диви животни и растения, обединени в множество взаимосвързани екосистеми. Да не пропуснем и

причудливите багри на Северното сияние, които играят по нощното небе в замръзналите северни ширини на планетата. Тук трябва да споменем и дъждовните гори на Коста Рика, където се наблюдава по-голямо биоразнообразие от цяла Европа или Северна Америка. Също тъй удивително е и многообразието на ендемични видове растения и животни на Галапагоските острови, където Дарвин е започнал да си избистря прочутата теория за еволюцията на видовете по пътя на естествения подбор, предизвикала истинска революция в науката и философската мисъл. Да не пренебрегваме и горещите геологични точки в Исландия и в националния парк Йелоустоун, където гейзерите бълват пара, а край тях в множество фумароли кротко бълбукат сгорещени в недрата на земята води. Също толкова интересни са и безбрежните ледени полета на Патагония и ледникът Перито Морено, който бавно прегражда водите на съседното езеро, а след това с грохот разтваря ледената си стена, за да ги освободи отново. На границата между Замбия и Зимбабве река Замбези е сътворила каскадния водопад Виктория — един от най-големите и най-мощни като воден дебит на света. Красотата му може да се сравнява само с групата от близо, 300 водопада Игуасу между Аржентина и Бразилия. Театралната красота на дивата природа се разкрива по неповторим начин и в Северна Ирландия, където се е формирал странен килим от огромни базалтови колони, неслучайно наречен Великанската пътека — хората не могли да си представят, че това чудо на природата не е дело на чутовни великани. Ако разтворите тази книга, ще се насладите и на някои природни красоти, намиращи се под повърхността на Световния океан. На първо място това е Големият бариерен риф — 3000-километрова система от коралови рифове, простираща се край северозападния бряг на Австралия. Тук водата гъмжи от стотици видове морски животни, включително водни костенурки, акули и морски крави. Най-едрият сухоземен хищник на земята, бялата мечка, се е превърнала в символ на отдалеченото канадско градче Чърчил. Стотици животни от този вид се събират край селището с приближаване на зимата, очаквайки с кулинарно нетърпение водата на Хъдсъновия залив да замръзне, за да тръгнат на лов за тюлени — тяхната любима храна.

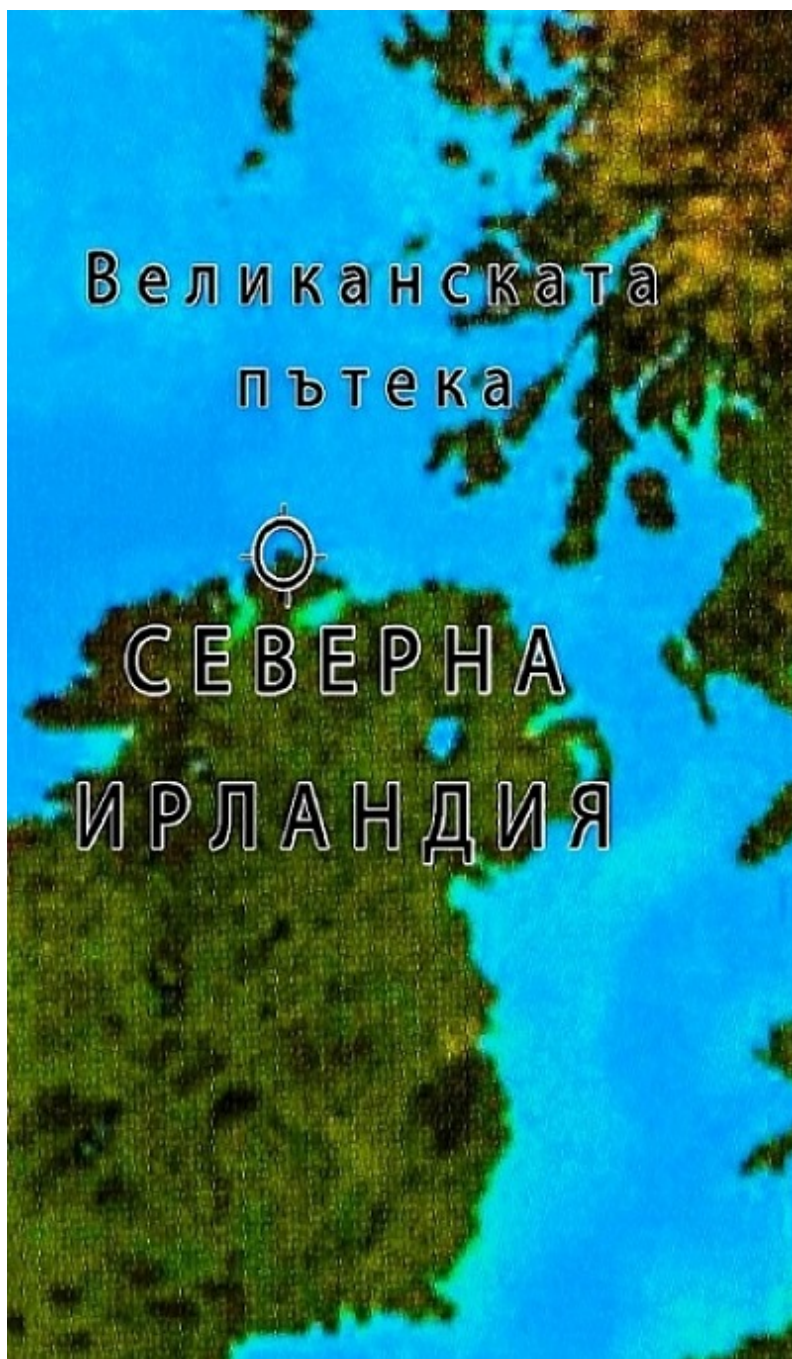
През 21 в. на Земята не са останали много места с непокътната и незамърсена от човека природа. Някои от тези последни пусти местенца на планетата също са включени в нашата виртуална разходка.

Сред тях са покритите с мъгла дюни на намибийския Бряг на скелетите, където коварните брегове са осеяни с белеещи се кости на изхвърлени на сушата китове и с останки от разбили се поради лошата видимост кораби. Големи части от дъждовните гори на Амазония също са останали запазени за човечеството, като някои от тях дори още не са картографирани, а в тях живеят племена, които все още не са имали никакъв контакт с останалия свят. Голяма част от остров Тасмания е превърната в защитен от ЮНЕСКО район, нарече Тасманийска пустош. Тук са трасирани някои от най-интригуващите пешеходни маршрути в света, сред които с право най-известен е т.нар. Оувърленд Трек.

Оувърленд Трек е само един от многото забележителни маршрути, включени в избраните от нас незабравими туристически дестинации. Друга световноизвестна пешеходна екскурзия е Пътят на инките, който минава през живописния високопланински ландшафт на Перуанските Анди и завършва във фантастичния каменен град Мачу Пикчу. Уайлдърнес Уотървей представлява плаване с кану с продължителност от близо седмица през уникалния воден пейзаж на Евърглейдс в Южна Флорида. А в Египет обикновените гемии с бели платна, наречени фелука, продължават и до днес да извършват рутинното си плаване по Нил от Асуан до Луксор — точно така, както са го правили през последните няколко хилядолетия. В Индия пък вълшебната и приличаща на детска играчка железница продължава да се изкачва по безкрайните завои на линията, извеждаща от знойните низини до една от най-високо разположените гари на планетата — Дарджилинг, на 2128 м над морското равнище, откъдето се откриват божествени гледки към най-високите върхове на Хималаите. В същото време провиращата се по протежение на хиляди километри през планините, пустините и ждрелата на Северен Китай Велика китайска стена дава възможност да се направи пешеходна екскурзия по най-големия архитектурен паметник, сътворен от човешка ръка.

Мери-Ан Галахър

ВЕЛИКАНСКАТА ПЪТЕКА

КООРДИНАТИ 55° 14' с.ш./6° 30' з.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ графство Антрим, Северна
Ирландия
ВЪЗНИКВАНЕ преди 60 млн. години
МАТЕРИАЛ базалт
ПЛОЩ ок. 4 млн. м²
РАЗМЕРИ на места до 12 м височина и 28 м ширина

Туристическа информация

Кога да отидете там: При отлив, когато по-голямата част от базалтовите колони са над водата — рано сутрин или в късния следобед; тогава и туристите са по-малко.

На какво да обърнете внимание: Някои колони са с много причудливи форми, като Столът на желанията, Камилата и Арфата.

Полезни съвети: Отделете си време да се разходите по някоя от чудесните туристически пътеки с възможности за наблюдение на морски птици като буревестници, корморани и стърчиопашки.

Базалтовите колони на Великанската пътека изглеждат така старателно подредени една до друга, че дълго време хората не са можели да повярват, че това не е творение на великани — чак до края на 18 в.

„Когато светът се формирал и изплувал от аморфния хаос, останала тази малка част от него, за да ни напомня за онези времена.“ Това са думи на Текери, написани през 1842 г. след неговото посещение на прочутата Великанска пътека (Клохан наб Фомарахон на ирландски), недалеч от страховития североизточен бряг на Северна Ирландия. Морските птици кръжат над острите скали, а вълните се разбиват в базалтовите колони, които са придобили толкова необичайни форми, че от незапомнени времена са станали обект на легенди за великани.

Най-известната от тях е за прочутия ирландски герой, великанът Фион Маккумайл (Фин Маккул), който издигнал насип през морето, за да достигне до своя противник — страховития шотландски великан Бенандонер, обитаващ един остров край бреговете на Шотландия. Макар легендите за исполини да изглеждат доста правдоподобни на фона на този странен пейзаж, издигнатата над водата пътека всъщност се е формирала след мощно вулканично изригване преди 60 млн. години, при което към небето полетели струи течна огненочервена лава. С течение на хилядолетията лавата се втвърдила и се превърнала в тези тъмносиви базалтови колони с характерна шестоъгълна форма. Така се родил мистериозният пъзел на Великанската пътека.

Природният феномен бил „открит“ през 1693 г. и предизвикал разгорещени спорове между учени и естествоизпитатели по въпроса, дали е дело на природните стихии или на човешка ръка. Едва през 1771 г. един френски учен доказал вулканичния произход на колоните. Днес обектът е в списъка на ЮНЕСКО на паметниците на световното наследство и има статут на природен резерват. Това е най-посещаваният от туристи природен феномен в Северна Ирландия.

СТОУНХЕНДЖ

КООРДИНАТИ 51° 10' с.ш./1° 49' з.д.

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ равнината на Солсбъри, Англия

ИЗГРАЖДАНЕ 3000–1500 г. пр.Хр.

МАТЕРИАЛ камък

ПЛОЩ ок. 1200 м²

РАЗМЕРИ диаметърът на външния кръг е 39,5 м

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

Кога да отидете там: В Стоунхендж годишно идват около 900 000 туристи. Затова елате тук колкото се може по-рано сутринта, когато камъните са най-фотогенични.

На какво да обърнете внимание: Блоковете от външния кръг са по-широки към върха, за да не променят вида си поради перспективата, когато са наблюдавани от земята.

Полезни съвети: При хубаво време мястото е отлично за пикник (наблизо няма ресторанти!).

Енигматичният каменен кръг продължава да бъде предизвикателство пред археолозите. Дали е бил култово място, каменен календар или нещо съвсем различно.

Древният каменен кръг край Стоунхендж е може би най-емблематичният праисторически паметник в целия свят. Въпреки своята известност загадъчната му конструкция все още е обвита в тайни. И за неизвестните му строители, справили се с огромните каменни блокове, не се знае почти нищо.

Има немалко хипотези, занимаващи се с епохата на възникване на паметника и с неговото предназначение, но все пак учените са единни в най-общи линии поне за епохата, когато е създаден. Прието е, че комплексът е построен на три етапа и че е бил важен култов център в продължение на поне 4000 години преди да бъдат издигнати първите каменни блокове. Към 3000 г. пр.Хр. във варовиковата почва на равното широко поле на Солсбъри в днешна Югозападна Англия е бил оформен насип с форма на окръжност, заобиколен с ров (хендж). Стотина години по-късно вътре в него била издигната конструкция от дървени трупи, които отдавна са изгнили и не са се запазили до днес. През втората (и най-важна) фаза на строителството, около 2500 г. пр.Хр., тук били довлечени и подредени в кръг първите каменни блокове от гранит. Всеки един от тях тежи по около 4 тона; докарани са от 400 км, от Пресели Хилс в Уелс. Когато са мокри, придобиват синкав оттенък — затова ги наричат Сините камъни. По-късно, през третата фаза на строителството, на място са докарани още по-големи камъни, които формират външния кръг на съоръжението. Наредени са по двойки, свързани отгоре с трегери, и именно те придават характерния силует на Стоунхендж. Вътре в кръга строителите са издигнали пет чифта още по-големи скални блокове, очертаващи контурите на подкова. По-късно подреждането на блоковете е променено, като част от сините камъни са демонтирани, а останалите променят своето местоположение. Предполага се, че обектът бил изоставен през II хил. пр.Хр.

Най-амбициозната фаза от изграждането на Стоунхендж било издигането на външния каменен кръг. Тридесет каменни плочи с приблизително тегло от 50 тона били изправени вертикално, а други 30 били качени върху тях, за да се използват като трегери. По някои от камъните има знаци, издълбани с кама, брадва или други сечива.

Стоунхендж без съмнение бил важен център за някакъв вид церемонии, но точното му предназначение си остава загадка. Някои смятат, че постройката е своеобразен астрономичен калкулатор и се позовават на прецизното равнение на камъните по Слънцето и Луната. Неотдавнашни изследвания доведоха до лансирането на нова хипотеза, свързваща комплекса с Дърингтън Уолс — най-големият хендж във Великобритания, намиращ се на три километра северно от самия Стоунхендж. Изказано е предположение, че двата комплекса са свързани помежду си: Дърингтън Уолс с неговите огромни дървени стълбове бил светът на живите, докато Стоунхендж, чиито кръгове са направени от неподвластни на времето камъни, олицетворява света на мъртвите. Според тези твърдения кремираните човешки останки, открити в Стоунхендж, вероятно принадлежат на тогавашния елит или

на някаква владетелска династия. Тази хипотеза печели напоследък доста привърженици.

Много отдавна са изказани и предположения, че Стоунхендж бил използван като място за погребения само през част от периода на неговото съществуване (приблизително, след като там биват издигнати каменните блокове). Изследванията на обекта с метода на радиоактивния въглерод обаче показаха, че човешките останки, открити там, датират от най-ранния период на възникване на съоръжението. Големият брой погребения са навели някои учени на мисълта, че това място може да е функционирало и като лечебно светилище — нещо като древен предтеча на Лурд. Откриването от археолозите на т.нар. Стрелец (с лък) от Еймсбъри, погребан тук около 2300 г. пр.Хр., придаде тежест на тази хипотеза. Анализът на зъбите на неговия скелет с изотопи показва, че Стрелецът е дошъл тук от района на Алпите и че е имал сериозен недъг на единия си крак.

Предположението, че Стоунхендж се е състоял от вътрешен и външен каменен кръг, не може да бъде сигурно доказано. Само половината от каменните блокове стоят днес по местата си, а голяма част от предполагаемите гнезда, в които са били закрепени липсващите, така и не са открити.

АЛХАМБРА

КООРДИНАТИ 37° 10' с.ш./3° 35' з.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Гранада, Испания
ИЗГРАЖДАНЕ ОТ 1238 г.
МАТЕРИАЛ дърво, камък, мазилка и плочки площ
ПЛОЩОК. 142 000 м²
РАЗМЕРИ 740 x 205 x 25 м

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: По време на активния туристически сезон (от юни до началото на септември) е добре да си запазите входни билети много преди деня на посещението.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: От март до октомври се организират ефектни нощни посещения на Паласиос Назариес — четвъртък, петък и събота от 22 до 23:30 часа.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Непременно намерете време да се поразходите в изпълнените с чуден аромат градини на летния дворец Генералифе.

Прекрасната Алхамбра — великолепият дворец крепост, издигащ се над Гранада, е въплътил духа на старата Ал-Андалус като никъде другаде в Испания. Разходката из лабиринта от покритите с фина мазилка зали или в ароматните ѝ градини ни връща назад към последните години на 14 в., когато Гранада е последното мюсюлманско владение в Испания, управлявано от династията Насрид.

По времето на последните владетели от тази фамилия — Юсуф I (1333–1353) и синът му Мохамед V (1353–1391) Алхамбра е трансформирана от крепост в разкошен дворецов град.

Името ѝ произхожда от арабското Ал Калат ал-Хамра, което означава „Червената крепост“ и се дължи на червената глина, използвана при първоначалното строителство на крепостта. Името било запазено дори след като новият дворец бил боядисан в блестящо бяло. Новата Алхамбра е строена така, че да изобразява „рая на земята“. В нея били издигнати няколко изящни дворца, градини с ромонеци

фонтани, бани и един канал („Султанският канал“), предназначен постоянно да снабдява града с вода. При проектирането на новия дворецов град било отчетено дори колоритното присъствие на заснежените върхове на планината Сиера Невада на заден план. По-голямата част от старата крепост била разрушена, за да се отвори място за новата Алхамбра, но една яка наблюдателна кула (Торе де ла Вела) все още се издига в северозападния край на комплекса и от нея се открива страхотна гледка към града в подножието на хълма.

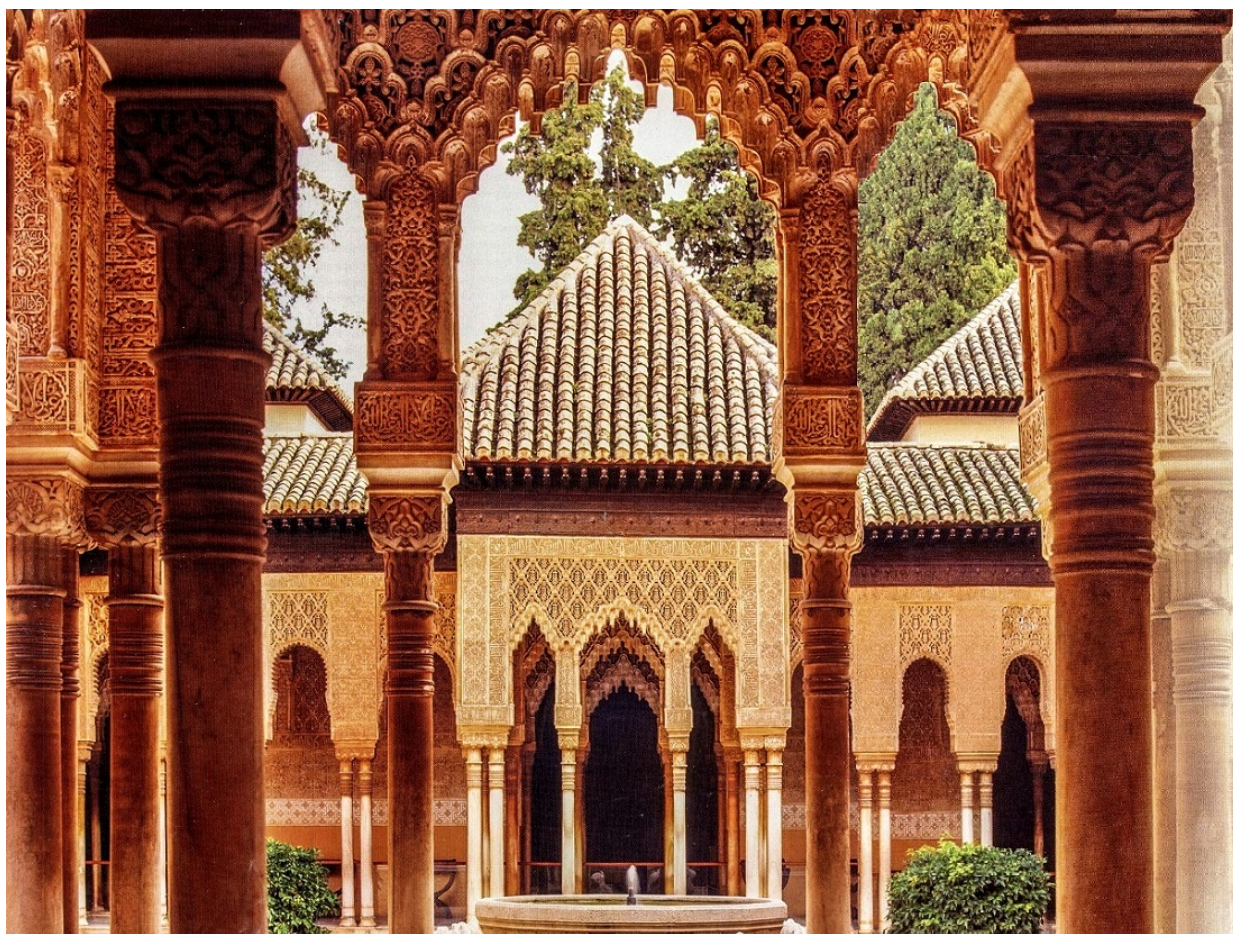

Призори изгряващото слънце облива Алхамбра в розово сияние, което напомня за значението на нейното име — „Червената крепост“.

Дворецът на Насридите (всъщност поредица от дворци) е сърцето на Алхамбра, украсено с много вкус от най-добрите майстори на епохата. Макар по-късно християнските владетели на града (Гранада пада в ръцете на „Католическите крале“ Фернандо и Изабела през 1492 г.) да трансформират доста нескоропосано и дори частично да разрушат части от двореца, и до днес той си остава най-непокътнатият средновековен мюсюлмански палат в света. Обикновените материали, с които са постигнати такива архитектурни красоти — дърво, хоросанова мазилка и плочки — символизират ефимерността на човешкия живот на земята. Голямото майсторство, с което те са претворени обаче, отдава почит на вечната слава на Бога. Водата тук е навсякъде — в

бистрите басейни, създадени да отразяват красивите арабески по измазаните арки, и в ромона на охлаждащите шадравани.

В средата на Патио де лос Леонес се издига шадраванът, дал името на двора и украсен с 12 стилизирани статуи на лъвове. От всички страни дворът е заобиколен с галерия, опираща се на тънки колони от бял мрамор.

Една от най-очарователните зали и вътрешни градини на Алхамбра е т.нар. Патио де лос Араянес (Двора на миртите), намиращ се недалеч от входа на двореца. В центъра му се намира правоъгълен басейн, покрит с плочки и опасан с миртови храсти, а в него се оглеждат плетениците на покритите с мазилка аркади. Най-величествената вътрешна градина в целия комплекс е Патио де лос Леонес (Дворът на лъвовете), намиращ се в централната част на двореца и проектиран да изобразява Райската градина.

Генералифе, предназначен за летен дворец, се намира в източния край на комплекса Алхамбра. Неговите омайни градини, изпълнени с птича песен и бликащи фонтани, са фантастични. Градините са аранжирани на тераси, от които се откриват гледки към потъналия в бяло арабски квартал на Гранада — Албаусин, разпрострял се в подножието на хълма.

Правоъгълният двор е разделен на четири части, наречени на четирите райски къта според традицията на исляма. Всеки от тях е напояван от една символична „река“. Залите около вътрешния двор са сред най-богатите и пищно украсени, включително с екстравагантни тавани, покрити с мукарни („сталактити“). Най-интересните подобни образци могат да се видят в Сала де лае Ерманас (Стаята на двете сестри) и в Сала де лос Абесерахес (Стаята на семейство Абесерахес, което вероятно било избито тук през 1492 г.). Сала де лос Рейес (Стаята на кралете) представлява банкетна зала, намираща се встрани от Патио де лос Леонес. Тя се слави с уникалния си таван, покрит с фрески върху кожени пана, изобразяващи някои от владетелите на Гранада от 14 в.

БАРСЕЛОНА

КООРДИНАТИ 41°23' с.ш./2°11' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Каталония, Испания
НАСЕЛЕНИЕ 1 615 900 души и 3 186 400 в рамките на
Голяма Барселона
ПЛОЩ ок. 101 км²
ОФИЦИАЛНИ ЕЗИЦИ каталонски и испански
ВАЛУТА евро

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Барселона е популярна целогодишна дестинация заради мекия средиземноморски климат. Много приятно е през май и юни, когато парковете са потънали в цветя.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Барселона е известна със своите майстори на шоколад и това е така още от пристигането на първите какаови зърна от Новия свят.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Не забравяйте, че се намирате в Каталония, която държи на своите специфични език и култура, различни от испанските.

Прочутият булевард „Ла Рамбла“ се провира през натъпканото със сгради сърце на Барселона. От двете му страни е пълно с малки магазинчета, в които можете да купите всичко — от цветя до канарчета.

Най-очарователният град на Испания се намира на брега на Средиземно море. От едната страна е опасан с плажове, а от другата — с хълмиста равнина. В сърцето му се издига най-големият готически квартал — лабиринт от тесни улички и малки площадчета. Отвъд неговите черти се намира Ейшампле — разширението от 19 в. на средновековния град. Тук могат да се видят някои от най-хубавите паметници в света, дело на модернизма. Най-екстравагантните модернистични сгради са рожба на въображението на един човек — на Антони Гауди, чиито кули на мечтите, издигнати за грандиозния храм Саграда Фамилия, и до днес си остават емблемата на града.

Барселона е столица на Каталония — някогашно силно и независимо кралство. В региона все още са се запазили местният диалект, обичаи, кухня и уникално наследство, което има твърде малко допирни точки с типично испанската култура. Тук много по-често ще чуете каталонска реч, отколкото испанска, а всички пътни знаци и табели са написани на каталонски. Мадрид може да е столица на Испания, но Барселона се ласкае от мисълта, че е авангардът на страната, когато става въпрос за стил, дизайн и култура. Градът беше преобразен за летните Олимпийски игри през 1992 г., но неговият стремеж към модерното си остава неизменен. Добри примери за това са вълнообразната архитектура на Хотел Вела (2009 г.) от Рикардо Бофил, доминираща над района на пристанището и коничната пъстроцветна кула Тора Агбар (2004 г.) на Жан Нувел. Барселона си остава вярна на показната и дръзко динамична архитектура.

Пласа Рейал в Готическия квартал представлява елегантен площад от 19 в. с красив фонтан и няколко много изящни улични фенера, проектирани от младия Антони Гауди. Тук е пълно с приятни кафенета и ресторанти, които изнасят масите си на открито през цялата година.

Великолепният Готически квартал (Бари Готик) пази следите от златния век на Барселона — времето от 13 до 15 в. Базиликата „Санта Мария дел Мар“ е изящна църковна постройка от 14 в., която илюстрира богатството на средновековните търговци, на чиято успешна отвъдморска търговия се дължи и благополучието на града. Техните красиви каменни домове, включващи кокетни каменни дворчета и парадни стълбища, все още могат да се видят недалеч от Карер де Монткада. (В пет от тези къщи се помещава прочутият Музей на Пикасо.) Над целия квартал се извисяват кулите на катедралата „Ла Сеу“, строена през 13–15 в. върху руините на вестготска базилика.

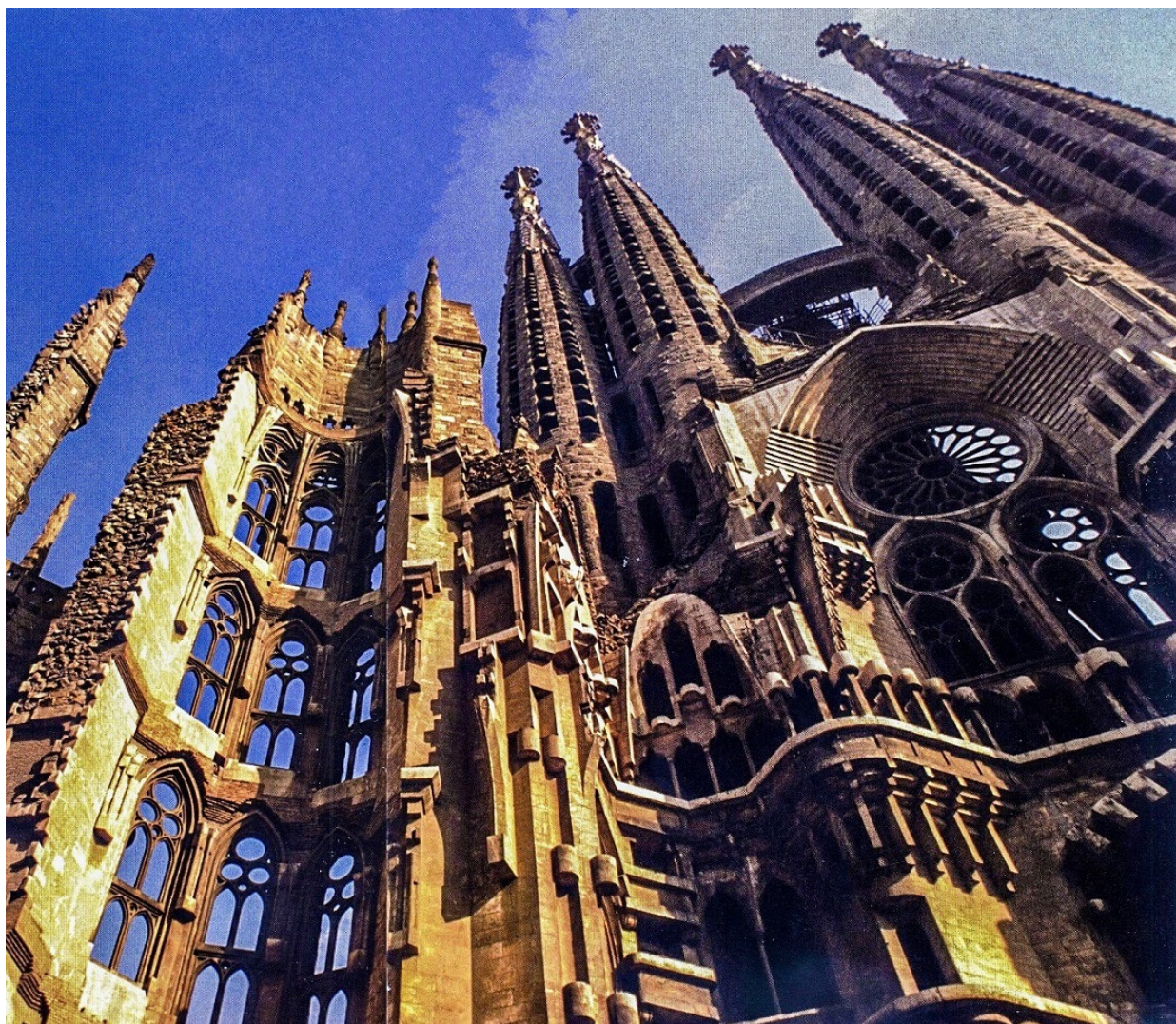

Каса Батийо представлява пищна модернистична постройка, проектирана от Антони Гауди. Според някои в къщата е превъплътена легендата за св. Георги (покровител на Каталония) и змея: вълнообразният покрив символизира гърба на чудовището, а прозорците са рамкирани от подобие на гигантски кости. Вътре няма да видите нито една права линия.

След като Каталония става част от нововъзникналата през 1469 г. след брака на Фернандо и Изабела испанска държава, благоденствието

там намалява, тъй като центърът на властта се премества към Кастилия. И едва през 19 в. стопанството ѝ отново процъфтява, а Барселона започва да се разраства. Новото разширение на града, наречено Ейшампле, е планирано с широки и просторни булеварди и елегантни постройки. Богатите наемат най-добрите архитекти да построят домовете им и така Ейшампле се превръща във витрина на модернистичната архитектура. Каталонският модернизъм има прилики с френския ар нуво и с други архитектурни стилове от края на 19 в. Той се характеризира със заоблените си линии, органични форми и изобилие от детайли. Най-известните представители на този стил са Пуч и Кадафалк, Доменек и Монтанер, и разбира се, Антони Гауди. Сюрреалистичното въображение на последния е оставило своя отпечатък из целия град чрез необикновени постройки като жилищната сграда Ла Педрера, наподобяваща еклер или прочутият парк Гюел с екстравагантни павилиони и синусоидални мозаечни пейки.

Най-известното творение на Антони Гауди е Саграда Фамилия — огромната (и все още недовършена) катедрала с емблематични луковични кули, които се виждат от почти всички места в града.

МОН СЕН МИШЕЛ

КООРДИНАТИ 48° 38' с.ш./1° 30' з.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Нормандия, Франция
ИЗГРАЖДАНЕ абатството започва да се строи през 708 г.
МАТЕРИАЛ гранит, варовик и мрамор
ПЛОЩ островът обхваща ок. 958 000 м²
РАЗМЕРИ НА ОСТРОВА: ок. 1000 x 960 x 80 м

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Не идвайте тук през март или септември, когато приливът е най-силен и голяма част от пътя и паркингите остават под вода през по-голямата част от деня.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Грубия параклис на св. Обер от 15 в., кацнал на скалиста площадка недалеч от градските стени.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Не се разхождайте по напоените терени около островчето без местен водач; приливът се появява внезапно и всеки ден се налага много туристи да бъдат спасявани от удавяне.

Мон Сен Мишел влиза в списъка на световното културно наследство на ЮНЕСКО през 1979 г. Днес тук идват повече от 3 млн. туристи

годишно.

Мон Сен Мишел е самотно островче, заобиколено от огромни подвижни пясъчни брегове. Хълмистият му силует е коронясан от грамаден средновековен манастир. Той, както и островчето, са посветени на архангел Михаил, чиято статуя се извисява над църквата.

Островчето представлява гранитен масив с конична форма, стърчащ съвсем близо до бреговете на Нормандия и свързан в ново време със сушата посредством тесен издигнат път, показващ се над водата само при отлив. Според легендата архангел Михаил се появил през 708 г. във видение на св. Обер, епископ на близкия Авранш, и поискал от него да построи молитвен дом на островчето. Обер обаче не обърнал внимание на това видение и разгневеният ангел го посочил с пламтящия си пръст и направил дупка в главата му. (И днес пробитият череп на епископа може да се види в специалния реликварий на базиликата в Авранш.)

Св. Обер издигнал първия молитвен дом на островчето още през 8 в., но от тази постройка нищо не се е запазило. През 966 г. група бенедиктински монаси се заселват на същото място и разширяват църковната сграда. Строежът на религиозни сгради в романски стил започва през 10 в. и днес те представляват ядрото на манастирския комплекс. Най-красивите негови постройки обаче са издигнати през 13 в. в готически стил.

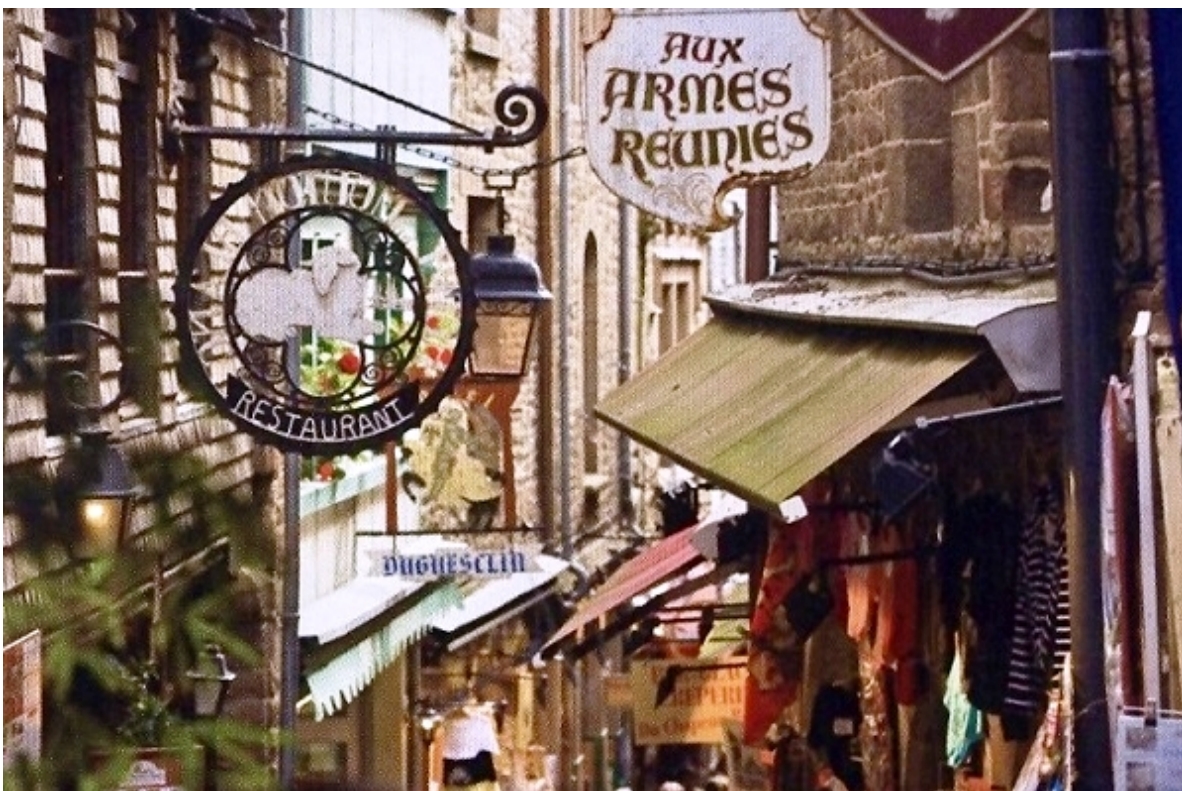
Тази част на манастира все още се нарича Ла Мервей (Чудото) и включва прекрасната трапезария, жилищната част и някои луксозни апартаменти, стърчащи дръзко на три амфитеатрално разположени тераси по стръмните скали на островчето. Строителството на Ла Мервей е финансирано от френския крал Филип II (1165–1223), който чувствал силни угризения заради щетите, нанесени на манастира през 1203 г. по време на неуспешния му опит да завладее със сила това място.

Абатството, кацнало на върха на хълма, представлява върхова проява на инженерната мисъл за времето, когато е построено. Най-забележителната му част е Ла Мервей — триетажното готическо разширение, издигащо се на северния склон на островчето.

Една единствена павирана уличка се вие нагоре към манастира на върха на островчето. По нея нагъсто са наредени странноприемници, ресторанти и магазинчета за сувенири — почти както е било и преди хиляда години, когато абатството било невероятно популярна дестинация за поклоннически пътувания и тясната уличка била вечно препълнена с пилигрими.

Абатството се превръща във важен духовен и интелектуален център, който съперничи на другите известни места за поклонничество като Рим и Сантяго де Компостела. Комплексът е защитен със стени през 1256 г. и успява да устои на безброй нападения и обсади, особено по време на Стогодишната война (1337–1453), когато Мон Сен Мишел е единственото кътче от Северозападна Франция, което остава неизменно във френски ръце. Говори се, че архангел Михаил го пази. Поклонниците продължават да се стичат тук, макар че немалко изчезват в непрогледните мъгли и коварните пясъчни плитчини, които препятстват подхода към островчето. През 14 в. единственият път към абатството се покрива със странноприемници, кръчми и магазини за талисмани.

През 18 в. абатството започва да запада и братството намалява чувствително. Последните монаси го напускат през 1790 г. По време на Френската революция манастирът е използван като затвор за политически противници на режима и това положение се запазва до 1863 г. През 1873 г. френското правителство обявява Мон Сен Мишел за исторически паметник и на следващата година започва неговото възстановяване. Добавена е и кулата с фигурата на архангел Михаил на върха, а островчето е свързано със сушата посредством издигнат над морското дъно 900-метров път. Изкуственият насип води до натрупване на тиня в залива и до необикновено висок прилив — най-големият в Европа. Понастоящем насипът е премахнат и заменен от брод и мост за пешеходците, така че характерът на Мон Сен Мишел като остров е възстановен и по няколко часа всеки ден той е заобиколен отвсякъде с вода. През 1966 г. малка монашеска общност отново се заселва тук.

ДОЛИНАТА НА ЛОАРА

КООРДИНАТИ 47° 23' с.ш./0° 42' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Централна Франция
ИЗГРАЖДАНЕ повечето от замъците датират от 16 в.
ПЛОЩ ок. 22 000 км:
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК френски
ВАЛУТА евро

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Избягвайте периода от средата на юли до края на август, когато районът се препълва с чуждестранни туристи и с летища тук французи.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Вината на района, приготвени от сортовете шенен блан, совиньон блан и мелон дьо бургон.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Долината на Лоара е обширен район, така че си изберете за изходни бази при обиколките няколко от живописните градчета като Тур и Орлеан.

Голямата река Лоара тече величествено през широка и покрита с растителност долина на юг от Париж, изпълнена с овощни градини и лозя. Бреговете на реката са осеяни с десетки прекрасни замъци, които представляват приказна гледка. Някога тук се издигали повече от 300 замъка, но днес са оцелели по-малко от 50. Повечето от тях са построени през 16 в., като в някои случаи сградите са останки от укрепените жилища на техните собственици. Прекрасната архитектура и великолепните паркове са свидетелство за идеалите на Ренесанса, когато ослепителният френски двор е обект на завист от страна на цяла Европа.

Шамбор е най-големият от замъците в долината на Лоара и един от най-красивите. Въпреки неговия блясък и разкош, Франсоа I прекарва тук само няколко седмици и така и не довършва строителството му.

Шато дьо Шамбор е най-впечатляващият от всички замъци по долината на Лоара. Той се издига като мираж сред гъста гора. Построен е по заповед на първия ренесансов крал на Франция — Франсоа I (1494–1517), известен с хуманистичните си идеи и с меценатство в областта на изкуствата. Замъкът е построен по модели от Ранния италиански ренесанс, издигащи се в Северна Италия. Според някои изследователи автор на архитектурния проект на сградата принадлежи на Леонардо да Винчи, който е поканен във френския двор от крал Франсоа. Замъкът притежава 426 стаи и 77 стълбища, най-

необикновеното, от които е във формата на двойна спирала, изградено е от мрамор и представлява един от шедьоврите на целия комплекс.

С цялата си пищност Шато дьо Шамбор е само един от великолепните проекти, реализирани по времето на Франсоа I.

Детството на краля преминава в Шато д'Амбоаз — крепост от 8 в., трансформирана в готически замък по времето на Шарл VIII (1470–1498). През първите години от управлението на Франсоа I замъкът достига зенита на своята пищна украса. Самият Леонардо да Винчи отседнал на 500 метра от тук в голямото имение Кло Люсе, което било свързано с подземен тунел със замъка. Според една легенда художникът издъхнал в ръцете на френския крал. По-късните собственици на двореца, неспособни да поддържат грандиозното съоръжение, са принудени да разрушат някои негови крила. Дори и в умален вид, днес замъкът продължава да предизвиква възхищение с вида си, кацнал на една издадена скала над Лоара.

Историята на Шато д'Амбоаз прилича на тази на Шато дьо Блоа — замък, построен още през 9 в., но преустроен от Шарл д'Орлеан и след това от сина му Луи XII (1462–1515). Франсоа I добавя ренесансово крило, снабдено с великолепно ренесансово стълбище. Шотландската кралица Мери Стюарт израства тук, а нейната свекърва интригантка, Катерина Медичи, предпочита това място пред всички останали кралски резиденции. В замъка е запазен кабинетът, в който кралицата майка държала отровите, с които премахвала своите съперници.

Най-романтичният от всички оцелели до днес замъци по долината на Лоара е Шенонсо. Елегантните му форми се мият от водите на р. Шер и са поддържани от множество изящни арки. Строителството му е поръчано от Тома Бойе, шамбелан на френския крал Шарл VIII, през 1515 г. Тук той и съпругата му Катрин редовно посрещат гости от царстващата фамилия.

Прекрасният ренесансов замък Шато д'Азай льо Ридо, построен между 1515 и 1527 г., е още една от перлите на долината на Лоара. Архитектурата му представлява съчетание на френски и италиански стил. Строителството е поръчано от Жил Бертело, ковчезник на Франсоа I. След като финансистът бил обвинен в злоупотреби, кралят конфискувал замъка му. Потъналият впоследствие в забрава дворец придобил нова известност като любимо място за писателите и художниците романтици от 19 в.

Замъкът край Шенонсо принадлежал на Диан дьо Поатие — любовница на Анри II, която се погрижила за украсата на крайречния си дом. За целта поръчала да построят издигнат върху арки покрит мост на р. Шер, по който се стигало до другия бряг.

ПАРИЖ

КООРДИНАТИ 48° 51' с.ш./2° 21' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Северна Франция
НАСЕЛЕНИЕ 2 203 000 души
ПЛОЩ ок. 87 км²
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК френски
ВАЛУТА евро

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Париж е най-красив през пролетта, когато целият е в цвят. През август парижани напускат града и много от магазините и ресторантите затварят.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Посетете плажа. В края на юли и през август Париж си има своя плаж, зареден с пясък и плувни басейни с препичащи се на слънце край тях летовници и със съответните барове.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Опитайте се да понаучите малко френски. Пазете се от джебчий в метрото. Посещавайте главните туристически обекти сутрин рано, преди да са дошли групите.

Никъде другаде човек не се чувства така романтично както в Париж. Ла Вил Люмиер (Градът на Светлината) е възпят от поети, художници, романисти и филмови продуценти. Бавно течащата Сена с павираните си кейове и с букинистите (продавачи на антикварна литература) е отлично място за романтични разходки. Кафенетата и бистрата с изнесени навън масички са любимо място за вечеря за двама. Позлатените дворци и широките булеварди, над които се извисява вездесъщият силует на Айфеловата кула, създават красив и фотогеничен декор.

Преди 2000 години Париж представлявал малко римско селище, разположено на Ил дьо ла Сите — един от двата естествени острова в Сена. В 12 в. градът вече си е извоювал позиции като най-многолюдния в Европа и като важен център на знанието. По онова време започва

строителството на грандиозната катедрала „Нотр Дам“. Невероятната ѝ фасада с розетъчен прозорец, осеяна със статуи на светци, величествено се отразява във водите на реката. Катедралата е повредена сериозно по време на Френската революция и е цялата в развалини, когато през 1831 г. Виктор Юго я прави отново известна с романа си „Парижката Света Богородица“. Следва ускорена реставрация през втората половина на 19 в. и днес туристите имат възможност да се качат на нейните кули и да се разхождат между фантастичните готически фигури, стърчащи заплашително от горните галерии на сградата.

Малкото островче наред Сена — Ил дьо ла Сите, е мястото, на което възниква Париж. И днес то е доминирано от извисяващата се в небето кула на катедралата „Нотр Дам“ (12 в.) — една от най-красивите готически постройки в света.

Почти по същото време, когато „Нотр Дам“ започва да се строи на Ил дьо ла Сите, на десния бряг на Сена е издигната здрава крепост. По-късно тя прераства в пищен дворецов комплекс, преустройван от няколко френски монарси. Дворецът е любимата резиденция на Франсоа I (1494–1547), приятел на Леонардо да Винчи и покровител на изкуствата. Тук той събира обемиста колекция от произведения на изкуството, която по-късно става ядрото на музея Лувър — един от най-големите музеи на света, съхранил впечатляващо количество шедьоври, доминирани от неподражаемата „Мона Лиза“ на Леонардо да Винчи (рисувана ок. 1503–1506 г.).

Красивата базилика „Сакре Кьор“ („Светото сърце“) се издига на най-високото място в Монмартр, откъдето се откриват невероятни гледки към града. Този някогашен бохемски квартал с лошата слава на

пиещите абсент и танцуващите канкан, и днес е едно от най-оживените и най-забавни места в града.

Най-хубавите гледки към града се разкриват от Айфеловата кула — символ на Париж от края на 19 в. Необикновената кула е построена между 1887 и 1889 г. като входна арка към павилионите на Световното изложение. Строителството вбесява много от тогавашните парижани, но по-късно се превръща в любима емблема на града.

През 19 в. Париж е основно преустроен от барон Аусман. Чарът на Средновековието е заменен от широки булеварди с престижни жилищни сгради покрай тях, откриващи гледка към градските паркове и просторните площади. Все пак някои частици от някогашното хаотично планиране са се запазили — преди всичко в прочутия Ансиен Клоатр — триъгълно пространство с малки улички, разположени в сянката на „Нотр Дам“ — както и отатък реката, в Маре, днес една от най-шикозните части в центъра на Париж. Много от аристократичните домове (наричани отел) в този район днес са превърнати в музеи, като този на прочутия Пабло Пикасо.

Плас дьо ла Бастий се намира малко по̀ на изток; тук *Старият* режим е бил свален през 1789 г., когато тълпата щурмувала омразната Бастилия. Този символ на кралския деспотизъм бързо бил разрушен и това дало сигнал за началото на Френската революция. Днес площадът е доминиран от покритата със стъкло сграда на Опера Бастий, открита по случай 200-годишнината от превземането на крепостта затвор.

Историческият център на бохемския нощен живот на Париж е кварталът Монмартр, намиращ се на стръмен хълм в северната част на града. В началото на 20 в. тук е артистичният център на света — магнит за художници, писатели и интелектуалци, които се събирали в кръчми и музикални зали. Обновеният днес Монмартр е загубил едновременно си чар, но с неговите павирани улички, покрити с цветя балкони и прекрасни гледки продължава да е любимо място за разходка.

БРЮЖ

КООРДИНАТИ 51° 13' с.ш./3° 14' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Западна Фландрия, Белгия
НАСЕЛЕНИЕ 117 000 души
ПЛОЩ ок. 138 км²
ОФИЦИАЛНИ ЕЗИЦИ фламандски, френски и немски, но
градът се намира все пак във фламандската част на Белгия
ВАЛУТА евро

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

Кога да отидете там: Брюж е популярна целогодишна дестинация. Ако дойдете през зимата, ще се насладите на покритите със сняг средновековни постройки, а през пролетта на цъфналите цветя и дървета.

На какво да обърнете внимание: Пивоварната Де Халве Ман е единствената запазила се в центъра на града. Тя е спечелила многобройни награди със своята бира Брьогсе Зот.

Полезни съвети: Опитайте се да понаучите малко фламандски и не се изненадвайте, ако местните хора предпочитат да говорят английски вместо френски.

Благодарение на реките и каналите градът натрупва богатство през Средновековието, когато големи търговски кораби порят тези води.

Наричат Брюж „Северната Венеция“, макар че той не притежава блясъка на южната си посестрима, а само нейната водна душа. Подобно на Венеция Брюж е натрупал своето богатство благодарение на морската търговия през Средновековието и старинните му улици са свързани с мрежа от канали. Този град е най-важният търговски център на Фландрия в миналото, а днес е столица на фламандската част на Белгия.

Брюж (на фламандски — Брюге) получава харта за градския си статут през 1128 г. и скоро се превръща във важен текстилен център. Между 13 и 15 в. градът преживява славния си златен век, когато търговци от цяла Европа и от по-далечни страни се стичат тук да търгуват с какво ли не — от левантински подправки до английска вълна. По-голямата част от очарователния средновековен град, който привлича туристите, се е съхранил именно от онази епоха, и притежава ансамбли от внушителни домове, църкви и обществени сгради.

В центъра на града се намира Гроте Маркт (Големият пазарен площад), заобиколен от старинни къщи с фронтони, на който все още веднъж седмично се организира пазар. Над мястото се издига Белфорт — исполинска камбанария, започната още през 13 в. и превърнала се в символ на града. Близкият площад Бург е още по-голям. Тук доминираща е готическата фасада на най-старата в Белгия сграда на общинското управление и „Хейлиг Блудбасилик“ от 12 в. (Базилката на Светата кръв). В нея се пази безценна реликва: шишенце с кръвта, избърсана от Йосиф Ариматейски от тялото на разпнатия Христос.

Династични съюзи от края на 14 в. поставят Фландрия под управлението на Бургундското херцогство.

С установяването си в Брюж бургундският двор става известен с покровителството си на изкуствата и особено на живописа. Най-известният художник, живял и работил тук, е Ян ван Ейк (ок. 1395–1441). Неговите платна, заедно с тези на други известни художници от Фламандската школа, красят колекциите на забележителния Грунингемузеум. Други известни музеи в града са колекцията Мемлинг, експонирана в болница от 12 в., където могат да се видят шест изключителни картини от известния фламандски художник от 15 в.

Туристите могат да се качат на върха на градската камбанария (Белфорт), откъдето се открива прекрасна гледка към покритите с червени керемиди покриви на градските къщи с фронтони около Гроуте Маркт (Големия пазарен площад). Кулата три пъти е опожарявана и построявана наново през 800-годишната си история и въпреки това продължава да съобщава точното време на местните жители.

Бегейнхоф се намира в най-красивата и тиха част на Брюж и е заобиколен от мрежа от спокойни канали. Той представлява комплекс от ниски бели постройки с фронтони, свързани с павирани пасажи. Построен е през 13 в. и първоначално е бил обитаван от бегините — светски религиозен орден. Днес тук живеят бенедиктински монахини и мястото си остава спокоен пристан за съзерцание. Водните пространства на близкия Миневатер, където в миналото са акостирали кораби от цял свят и доковете са кипели от живот, днес е тихо и приятно за разходки място. От кокетните мостчета се откриват чудесни гледки към градските кули.

Оживеният Гро̀те Марк̀т се намира в сърцето на Брюж. Той е популярна атракция за туристите с готическите си сгради с фронтони, многото ресторанти, бирарии, кафенета и хотели.

По ирония на съдбата западането на корабоплаването на Брюж в края на 16 в. по-късно ще му донесе нов просперитет. В продължение на повече от 200 години на това затънтено място почти нищо не се променя, защото Антверпен става първостепенното фламандско пристанище. В края на 19 в. малкото градче с почти непокътната средновековна архитектура е открито от току-що проходящата туристическа индустрия. Павираните улички днес са изпълнени с магазинчета за сувенири (шоколадът и дантелите са сред най-купуваните сувенири), а зад фронтоните на старите сгради се намират отлични ресторанти.

НОЙШВАНЦАЙН

КООРДИНАТИ 47° 33' с.ш./10° 44' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Бавария, Германия
ИЗГРАЖДАНЕ започнат през 1869 г.
МАТЕРИАЛ стомана, тухли, варовик
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК немски
ВАЛУТА евро

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Пролетта и есента са най-подходящото време за посещения; през лятото е пълно с народ, а през зимата се стъмва много рано.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Пешеходният мост Мариенбрюке е построен над дълбока пропаст с красив водопад и разкрива великолепно гледки към замъка.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Не снимайте вътре в замъка, защото е забранено; илюстрирани картички и брошури можете да си купите в магазина за сувенири.

Шлос Нойшванцайн наднича като мираж иззад облаците, покрили баварските планини.

Нойшванщайн е превъплъщение на замъците от приказките. Кулите му са се устремили към небето сред гъсти гори високо в баварските планини. Построен е от ексцентричния крал на Бавария Лудвиг II (1845–1886), който нарежда да бъдат построени и други фантастични замъци. Този специално става модел за двореца на спящата красавица в Дисниленд и е сцена на действието в класическия детски филм „Чити чити бенг бенг“. Лудвиг е свален от власт в резултат на заговор, организиран от собственото му правителство, и е обявен за луд от лекари, които дори не се срещат с него.

По времето на мистериозната смърт на Лудвиг II (намират го удавен в езерото край Нойшванщайн) замъкът е почти завършен. Неговото разточително строителство обаче така разклаща кралските финанси, че почти веднага е отворен за посетители, за да започне да се изплаща.

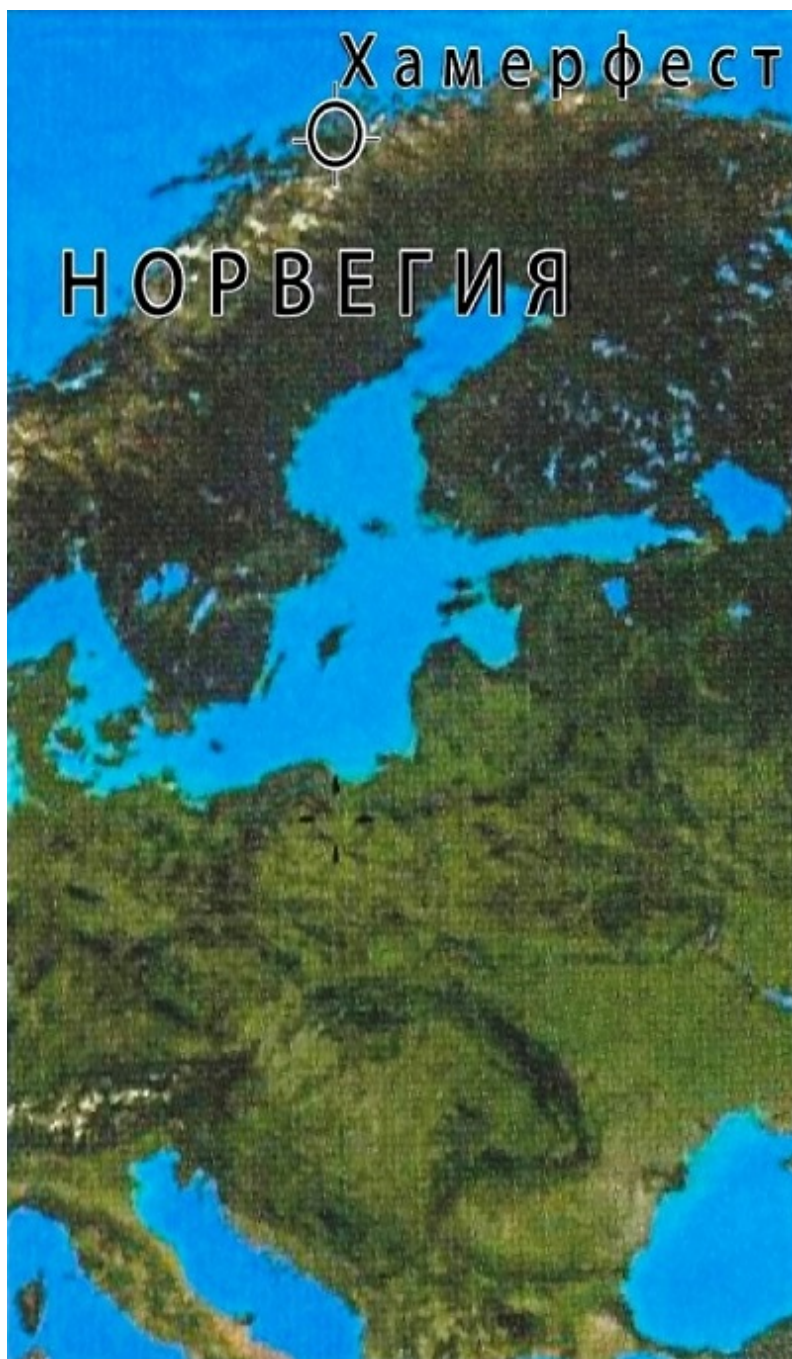
Лудвиг бил горещ почитател на композитора Рихард Вагнер, който завършва някои от големите си творби, включително „Тристан и Изолда“ (1865 г.) с финансовата помощ на Лудвиг. За съжаление кралят бил помолен да изгони Вагнер от Мюнхен след скандалните любовни

афери на композитора, възмутили консервативния баварски двор. Вагнер обаче продължава да оказва силно влияние върху младия владетел, замислящ изграждането на фантастичен замък, който да стане „достоеен храм за божествения му приятел, донесъл спасение и благодат на света“. Този замък е Шлос Нойшванщайн, започнат през 1869 г.

Нойшванщайн е замислен като въображаема резиденция на рицаря на лебеда Лоенгрин — средновековен германски персонаж от легендата за крал Артур и герой на едноименната Вагнерова опера. Стените на замъка отвътре са украсени с картини от средновековните саги (много от които са станали обект и на Вагнеровото творчество). Лудвиг заповядва да се изгради и Певческа зала, където Вагнер да композира и поставя оперите си. Въпреки цялата си средновековна романтика обаче, замъкът е построен с помощта на модерни за времето си технологии и е снабден с електричество, течаща вода и дори с ранни образци на телефонни апарати.

ХАМЕРФЕСТ

КООРДИНАТА 70° 39' с.ш./23° 41' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Финмарк, Норвегия
НАСЕЛЕНИЕ 9200 души
ПЛОЩ ок. 849 км² заедно с всички негови населени
ОКОЛНОСТИ
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК норвежки
ВАЛУТА крона

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Северно сияние може да се види от октомври до март, но е особено често явление между средата на ноември и средата на януари.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Огромни стада елени мигрират от зимните си пасбища и се настаняват около Хамерстед през летните месеци.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Прочетете книгата на Бил Брайсън „Найдър Хир нор Дер“, в която се разказва за Хамерфест и са направени обяснения на Северното сияние.

Хамерфест е най-северно разположеният град в света — малка селищна система, разпръсната в района на обширно пристанище в западния край на отдалечения остров Квальоя. На тази географска ширина слънцето въобще не залязва в продължение на два месеца и половина през лятото, но през по-голяма част от зимата земята е в почти пълен мрак, защото слънцето не се издига над хоризонта. Хамерфест обаче е известен преди всичко като едно от най-подходящите места за наблюдение на Северното сияние — впечатляващо природно явление, характерно за районите в близост до Северния полюс.

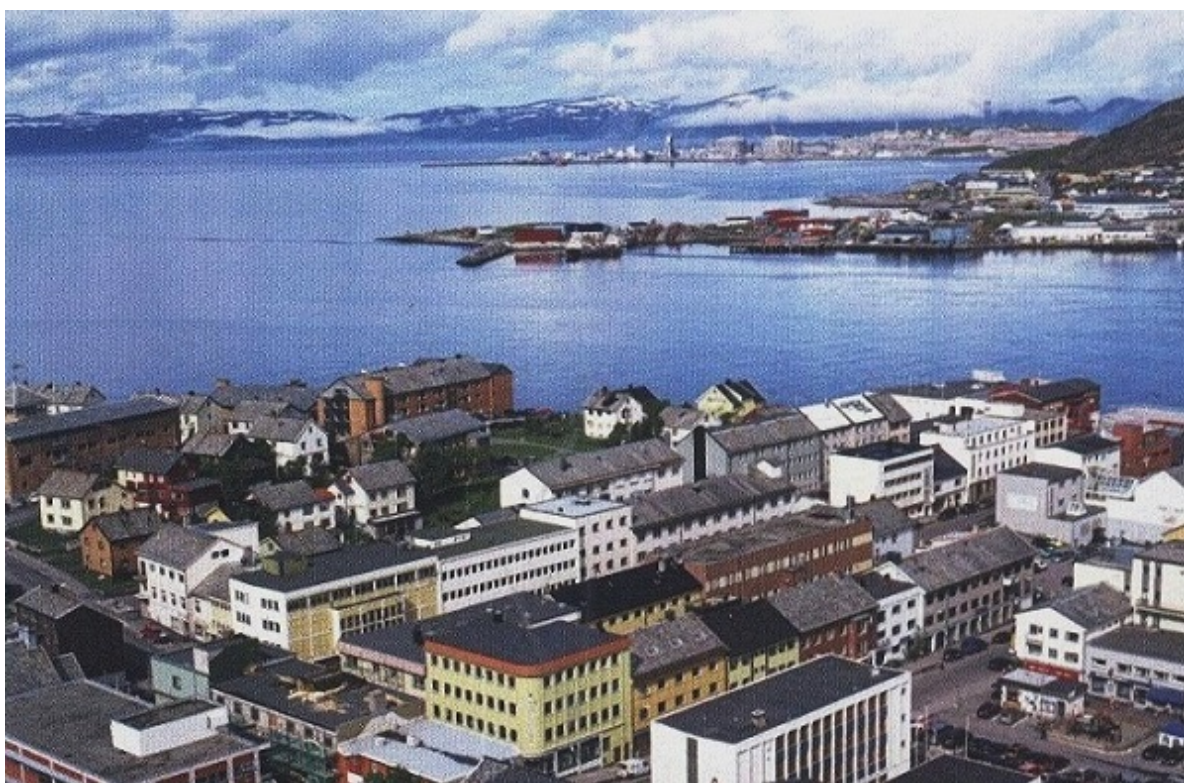

Тези странни, подвижни светлини с променяща се форма и многоцветни оттенъци изпълват нощното небе на Хамерфест през тъмните зимни месеци. Те могат да бъдат видени по всяко време от октомври до март, но са особено често явление между средата на ноември и средата на януари. Северното сияние на латински се нарича Аурора бореалис („северно зазоряване“) и носи името на римската богиня на зората, която преминава сутрин по небосклона с небесната си колесница. Това име на явлението е дадено от френския учен Пиер Гасенди през 17 в.

Явлението се дължи на взаимодействието между частиците, идващи от Слънцето (известни като „слънчев вятър“), с атмосферата на Земята. Когато отделените от слънчевата повърхност частици се

сблъскат със земния въздух, те отделят енергия под формата на светлина. Това се случва само около полюсите, които не са защитени от магнитното поле на Земята. Различните газове в атмосферата, предизвикват калейдоскопичното оцветяване на сиянието, макар че преобладаващи обикновено са зеленикавите и червеникавите тонове. Макар науката да обяснява изчерпателно характера на природното явление, хилядите туристи, дошли на север да наблюдават танцуващите и променящи се небесни светлини, просто онемяват от удивление пред тяхната неземна красота.

Хамерфест е едно от най-старите селища отвъд Северната полярна окръжност и датира отпреди 5000 години. Малкото градче е заобиколено от хълмове, които предлагат панорамни гледки към езерата и бреговете на острова. От Северния нос — стръмен хълм на съседния остров (до който всеки ден пътува корабче), туристите могат да видят орли, косатки и тюлени.

РИМ

КООРДИНАТИ 41° 54' с.ш./12° 13' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Централна Италия
НАСЕЛЕНИЕ 2 700 000 души
ПЛОЩ ок. 1285 км²
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК италиански
ВАЛУТА евро

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Рим е целогодишна дестинация, макар че не е препоръчително да се ходи там през август, когато много магазини и ресторанти са затворени и е много горещо.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: В Рим е пълно с красиви малки площадчета и фонтани. Един от най-кокетните е Фонтана деле Тартаруге на Пиаца Матей.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Ако е горещо, идете с влака за половин час до морето при Лидо ди Остия. Облечете се пристойно, ако ще влизате в църква.

Мостът Сант Анджелио (древният Поне Елиус) на р. Тибър е построен през 2 в. сл.Хр. и оттогава е преустройван няколко пъти.

В продължение на хиляда години Рим е бил най-силният град на планетата. Вечният град бил столица на огромната Римска империя, която в миналото обхващала почти цяла Европа и Средиземноморието. Древните римляни строили така, сякаш държавата им ще трае вечно, така че и днес техните архитектурни паметници удивляват туристите. Античният град по-късно е преобразен в духа на Ренесанса и пищността на Барока, за да стане театрално красивият фон, познат от филма на Фелини „Сладък живот“ (1960 г.).

Римският Колизеум е най-големият, построен в империята и представлява огромен театър за гладиаторски битки, лов на диви животни и други кървави представления. Разрушената му вътрешна част вече не е подходяща за уреждане на спектакли, но на впечатляващия му фон са организирани няколко големи концерта.

Колизеумът представлява исполински елипсовиден амфитеатър, който и днес, 2000 години след построяването му, продължава да доминира над историческия център на града. Това е най-големият амфитеатър, строен в империята — побира невероятния брой от 50 000 зрители. В 80 г. сл.Хр. император Тит организира галапредставление за откриването на театъра, по време на което са избити 9000 диви животни. Предполага се, че тук през годините около половин милион души са загинали в гладиаторски битки. Екстериорът на амфитеатъра се е запазил необикновено добре и е станал емблема на града. Форумът — социалният, политически, религиозен и търговски център на древния Рим — не е имал тази щастлива съдба, но мащабът на романтичните руини на неговите храмове, порти, арки и свещени пътища все още предизвикват благоговението на туристите.

От древния форум не е останало много; някога тук са били сърцето и душата на Римската империя и са се помещавали най-важните търговски, политически и религиозни институции. От оживения някога център на Римската империя са останали внушителни части от храмове, колони и порти.

Най-добре запазеният древен паметник в Рим е Пантеонът — храм, издигнат през 1 в. сл.Хр. в чест на всички богове на града. През 609 г. храмът е превърнат в християнска църква и макар че през следващите години вътрешността му променя своя вид, като цяло античният храм остава непокътнат. Куполът на покрива си остава и до днес най-голямата неусилена бетонна конструкция в света. Пантеонът се намира в близост с очарователния квартал на Стария Рим, представляващ плетеница от тесни улички и красиви площадчета. Може би най-известният от тях е Пиаца Навона — красив барокв ансамбъл, построен през 17 в. Прочутият Пиаца ди Спаня е доминиран от внушителните Испански стълби — пишно барокво двойно стълбище. С още по-голяма известност се ползва Фонтана ди Треви, където предизвикателната Анита Екберг лудува във филма на Фелини „Сладък живот“.

Базиликата „Св. Петър“ е увенчана от колосален купол, проектиран от Микеланджело и богато украсен с мозайки и фрески.

Рим е и духовен център на Римокатолическата църква, а Ватиканът заема един хълм в града на десния бряг на р. Тибър. Той е най-малката държава на света с площ само 0,4 км², но в нея се намират най-големите църква, музей и площад. Пиаца ди Сан Пиетро е доминирана от Базилика ди Сан Пиетро (базиликата „Св. Петър“), строена между 16 и 18 в. и пълна с шедеври на изкуството, в това число вълнуващата „Пиета“ на Микеланджело (1499 г.). В сградите на Ватикана се намират няколко изключителни музея, но най-известната атракция тук е изписаният от Микеланджело таван на Сикстинската капела. Нейните библейски сцени, рисувани между 1508 и 1512 г., са сред най-внушителните изображения в западната християнска живопис. „Страшният съд“, рисуван повече от две десетилетия след изписването

на тавана на капелата, е без съмнение по-потискащо, но не по-малко ярко произведение на изкуството.

ВЕНЕЦИЯ

КООРДИНАТИ 45° 25' с.ш./12° 19' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Венето, Италия
НАСЕЛЕНИЕ 60 000 души
ПЛОЩ ок. 415 км²
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК италиански; понякога се говори и
венециански диалект
ВАЛУТА евро

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

Кога да отидете там: Пикът на туристите е през юли и август, така че много подходящо за посещение е през май, юни и септември. Най-малко туристи има обаче през зимата.

На какво да обърнете внимание: На муранското стъкло. Предметите от известното цветно стъкло се произвеждат на остров Мурано от векове.

Полезни съвети: Прекарайте поне една нощ във Венеция; повечето туристи пребивават тук само през деня, но нощем градът е направо омагьосващ. Ползвайте за превоз бързите речни автобуси (вапорети).

Големият канал (Канале Гранде) е заобиколен от ренесансови сгради. Тесни дървени лодки се промъкват покрай старите кейове и гондолите, а водните таксите порят вълните на лагуната.

Според мита Венеция подобно на богинята Венера е родена по чудотворен начин от морето. Тя възниква от група малки островчета в бластиста лагуна и скоро се превръща в най-могъщия град-държава в Италия. Нейна светлост Република Венеция или Серенисима, както я наричали в миналото, просъществувала цели хиляда години, а нейната сияйна красота е обезсмъртена от художниците, като се започне от Тициан и се стигне до Тинторето. Днес Венеция си остава капсулирана в нейното очарователно минало, а старинните ѝ дворци и църкви продължават да се оглеждат в тесните канали, свидетели на нейното славно минало.

Стратегическото местоположение на Венеция на Адриатическо море я превръща в кръстовище на търговските пътища между Запада и Изтока, от което тя натрупва своето богатство. В края на 13 в. Венеция е най-богатият град в Европа. Нейните търговци се надпреварват да си поръчват пищни дворци (*палаци*) и да ги изпълват с произведения на изкуството. Макар тук да преобладават западната архитектура и изкуство, изтънченото влияние на източната цивилизация също е ясно доловимо в деликатните скулптирани подковообразни арки и в лъскавия чар на византийските мозайки. Най-известният с разкоша си готически дворец е Палацо Дукале, построен за венецианските дожи между 1309 и 1424 г. на Пиаца Сан Марко. Това е най-представителният площад на града и носи името на светеца покровител на Венеция, евангелистът св. Марк, чийто символ, крилатият лъв, може да се види навсякъде из града, включително и над главната порта на Палацо Дукале. Светецът спечелва своето първенстващо положение още през 9 в., когато мощите му са откраднати от венециански търговци и пренесени тук от Александрия. Днес те се пазят в базиликата „Сан Марко“ — може би най-известната византийска църква в света, която е осветена през 1094 г. и се намира недалеч от Двореца на дожите. Изобилстващи със злато мозайки, представящи сцени от живота на светеца, украсяват главната фасада на базиликата и придават неповторим блясък на засводеното вътрешно пространство. Ефектът е неподражаем и човек веднага разбира, защо тази църква е била наричана Кieza д'Оро (Златната църква). Бронзовите коне, кацнали на терасата над входа, са отмъкнати от Константинопол от дожа в средата

на 13 в. Те са копие на оригинал от 4 в. пр.Хр., който се пази в Музея на базиликата.

Пиаца Сан Марко е сърцето на Венеция; тук се издигат най-важните постройките на града: базиликата „Сан Марко“ и впечатляващият Дворец на дожите с неговата филигранно скулптирана ренесансова фасада.

Градът се бори с Адриатическо море откакто съществува, но напоследък наводненията (аква алта или високи води) станаха доста чести — един-два пъти седмично. Пиаца Сан Марко често остава под водата въпреки построената в лагуната бариера срещу високите води, в чиято ефикасност, впрочем, мнозина се съмняват.

Днес Венеция обхваща 118 островчета, свързани със 177 канала. Канале Гранде си остава най-важният воден път в града и все още излъчва неповторима романтика, независимо от постоянното движение по него на *вапорети* и водни таксите. Тук се издигат и най-изящните сгради, които още от Средновековието са най-посещаваните места в града. Сред най-красивите постройки са построените Ка' д'Оро (днес картинна галерия) с неговата бежова филигранно скулптирана фасада; ренесансовият Палацо Вендрамин (днес Казиното); и готическият Палацо Дарио. В последния напоследък са гостували изложбите на Пеги Гугенхайм Кълекшън, която по принцип резидира в построяния през 18 в. Палацо Вениер дей Леони, който също се намира на брега на Канале Гранде.

Галерия дел'Академия — най-престижният музей на изкуствата в града, се помещава в прекрасна неокласическа сграда недалеч от Мостът на Академията. В музея се пазят безценни произведения на

венецианската живописна школа, портрети на забележителни исторически личности и стари пейзажи от града, които са истински прозорец към миналото. Един от най-новите музеи във Венеция се намира в Палацо Гримани — помпозна сграда, построена в началото на 16 в. за Антонио Гримани, който въпреки скромния си произход се издига до венециански дож. Дворецът е преустроен в края на 16 в. и отвътре е покрит с фрески, мраморни настилки и невероятни произведения на изкуството.

МЕТЕОРА

КООРДИНАТИ 39° 42' с.ш./21° 37' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ край Каламбака, Тесалия,
Централна Гърция
ИЗГРАЖДАНЕ 11–15 в.
МАТЕРИАЛ камък
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК гръцки
ВАЛУТА евро

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Пролетта (от април до юни) е идеалното време за посещение на Метеора; от септември до ноември времето е меко, а през юли и август — много горещо.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Тук е рай за алпинистите, пешеходните туристи и любителите на птици. Районът предлага многобройни възможности за развлечения на открито, но преди всичко е „Мека“ за катерачите.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Облечете се като за по-хладно време по върховете на скалите; влизането в манастирите става с прилично облекло, което се спазва стриктно.

Името Метеора на гръцки означава „висящи във въздуха“ и се отнася до група православни манастири, които са кацнали по недостъпни скални пирамиди и сякаш наистина висят във въздуха. Пясъчниковите скали, формирани от природните стихии, приличат на гора от каменни кули, издигаща се красиво в северозападния ъгъл на Тесалийското поле в Централна Гърция. Живописният ландшафт привлича монаси отшелници още от 11 в.

В продължение на повече от 1000 години фантастичните скални манастири на Метеора дават убежище на монаси отшелници. Някога тук процъфтявали двадесетина манастира, от които са се запазили само 6. Районът предлага неописуемо спокойствие и природни красоти, които продължават и днес да приканват към самовглъбяване.

Тези първи отшелници обитават естествените пещери в стотиците каменни пирамиди. През 1336 г. е осветен първият манастирски комплекс, кацнал на една от най-непристъпните скали. Той става известен като Големия Метеор или „Преображение Господне“. Това е най-старият, най-високо разположеният и най-импозантният от оцелелите до днес манастири (превърнат е в музей). Стотина години по-късно в района на Метеора вече съществуват около 20 манастира, но тяхното процъфтяване скоро е последвано от упадък.

До днес са останали само шест манастира с малобройни монашески братства. През последните години те се възраждат и функционират като музеи за многобройните туристи, пристигащи тук всеки ден, за да изкачват стръмните пътеки, издълбани в скалите през 20-те години на 20 в.

САНКТ ПЕТЕРБУРГ

КООРДИНАТИ 59° 57' с.ш./30° 19' и.д.

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Северозападен федерален окръг,
Русия

НАСЕЛЕНИЕ 4 600 000 души

ПЛОЩ ок. 1439 км²

ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК руски

ВАЛУТА рубла

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Белите нощи през лятото, когато слънцето почти не залязва, са най-подходящото време да посетите града.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: В края на летния фестивал на изкуствата „Бели нощи“ по р. Нева се понася красив старинен кораб с алени платна.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Обличайте се добре през зимата, когато средните температури са от –13 до –8 градуса; посетете метрото, за да разгледате аранжираните в стил ар деко станции.

Санкт Петербург е замислен от Петър Велики (1672–1725) като блестяща и модерна столица на утвърждаващата се Руска империя. Градът остава столица на Русия в продължение на 200 години и се превръща в историческо сърце на страната, изпълнено с позлатени дворци и все още напомнящо за славата на нейните царе. Пометен от болшевишката революция през 1917 г. (когато е преименуван на Ленинград), градът пострада тежко по време на немската блокада (1941–1943). Това е една от най-продължителните, кръвопролитни и опустошителни блокади в историята. Над половин милион души умират (много от тях от глад), а други 1,5 млн. са евакуирани. Възстановяването на града трае цели две десетилетия и днес Санкт Петербург фигурира в списъка на световното културно наследство на ЮНЕСКО, а освен това се слави като градът с най-богата култура в Русия.

Исакиевският събор с позлатения му купол, издигащ се над замръзналата Нева, бил по онова време най-голямата църква в Русия (строили го от 1818 до 1858 г.).

Когато Петър Велики избрал това място за новия град, то било един затънтен и мочурлив край, така че малцина от придворните споделяли оптимизма на владетеля. Но царят заповядал на своите благородници да си построят там домове и да прекарват поне шест месеца в годината в новата столица. Тази заповед никак не била популярна, но благодарение на нея били издигнати прекрасни барокови дворци, с които се изпълнил градът. Петър Велики искал новата му столица да наподобява големите западни градове и не допускал в нея руски архитекти. Той предпочитал майсторите на бароковия и неокласическия стил, чиито архитектурни произведения красели западните столици.

Църквата „Спас на Крови“, издигната на мястото на убийството на император Александър II в Петербург, представлява отклонение от барока и неокласицизма. Тя е в романтичен, неосредновековен стил, със златни луковични кубета и блестящи византийски мозайки. Служи като паметник на мястото на покушението през 1881 г.

Най-старата сграда в Санкт Петербург е Петропавловската крепост — цитадела, построена да брани нововъзникналия град от шведските войски по време на Голямата северна война (1700–1721). По-

късно е трансформирана в пищен бароков стил и включва в своя комплекс няколко значими постройки. Най-красивата от тях е Петропавловската катедрала, започната през 1712 г. по проект на Доменико Трецини, придворен архитект на Петър Велики. Прекрасната барокова църква става пантеон на руските царе, които, от Петър Велики до Николай II (1868–1918), са погребани там с изключение само на двама. На върха на позлатената ѝ кула е поставена статуя на ангел с кръст в ръце. Тя става любимата емблема на града.

Друга известна сграда в рамките на цитаделата е Монетният двор, основан там от Петър Велики (и скрит днес зад висока ограда от съображения за сигурност), където и досега се секат руските монети.

Александровата колона се издига на Дворцовия площад в центъра на Санкт Петербург. Колоната е издигната в началото на 19 в. като паметник в чест на победата на Русия над Наполеон и носи името на император Александър I. На върха ѝ се намира статуята на ангел с човешки черти, които напомнят за образа на императора. Със своите 47 м колоната е най-високата от този вид в света.

Най-красивият и известен дворец в Петербург е Зимният дворец, строен от 1754 до 1762 г. за императрица Елизавета Петровна, дъщеря на Петър Велики. Той става официална резиденция на императорското семейство до неговото изгонване оттам през 1917 г. Красивата сграда в стил рококо с едната си фасада е обърната към просторния Дворцов площад, а с другата — към р. Нева. Зимният дворец е главната императорска резиденция в комплекса от няколко други по-малки като Малкия и Големия Ермитаж, които заедно стават дом на световноизвестния музей Ермитаж. Екатерина Велика (1729–1796) основава този музей през 1764 г., като купува колекция от 255 живописни платна от Берлин. В първите години музеят има частен статут, но през 1852 г. отваря врати за широката публика. Днес Ермитажът притежава почти три милиона експоната, съставляващи една от най-престижните сбирки в света.

*Музеят Ермитаж е най-големият музей за изящни изкуства в света.
Намира се в Зимния дворец — бивша резиденция на руските императори.*

КАПАДОКИЯ

КООРДИНАТИ 38° 37' с.ш./34° 43' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Централен Анадол, Турция
ПЛОЩ ок. 70 000 км²
РАЗМЕРИ ок. 400 км от изток на запад и ок. 200 км от север на юг
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК турски
ВАЛУТА турска лира

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: От април до юни и през септември-октомври; през юли и август е много горещо и е пълно с туристи.

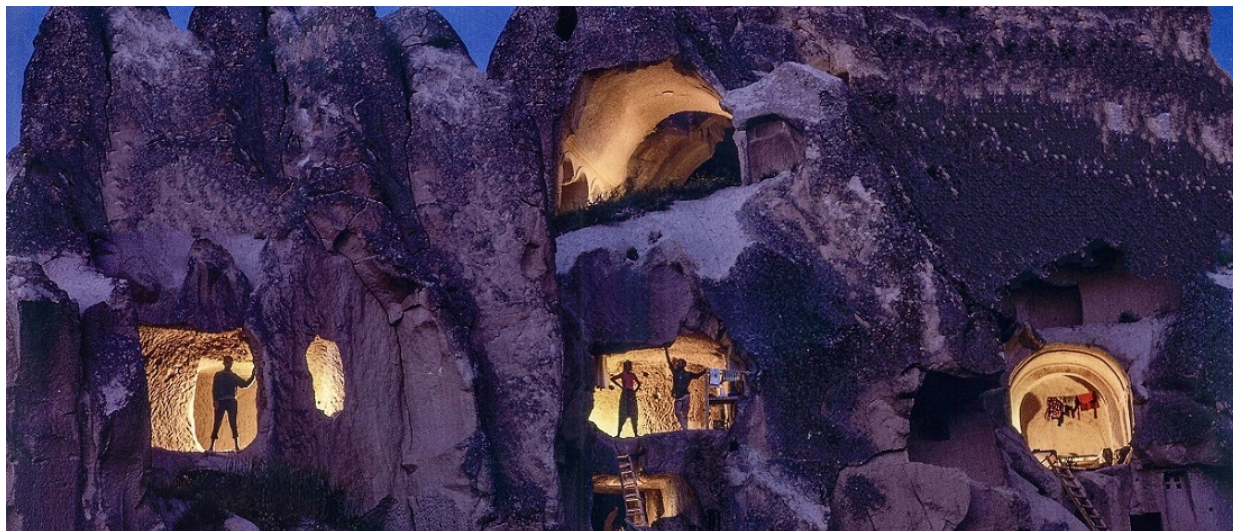
НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Невероятно много гълъби живеят в изровените в меката туфа дупки; те са ценна храна за населението, а торът им се използва за нивите.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Обличайте се прилично; това е един много традиционалистки край и неуместното облекло се смята за обида.

Кападокия е древен район от Централна Турция, известен отдавна със сюрреалистичния си ландшафт, чиито скални пирамиди са описвани понякога като „вълшебни комини“. Повечето от тях се намират в района на град Гьореме, понастоящем получил статут на национален парк и на обект от списъка на ЮНЕСКО с паметници на световното културно наследство. Уникалните природни чудеса на този край имат достойни съперници в лицето на жилищата, църквите, манастирите и целите скални градове, издълбани в мекия камък през хилядолетията.

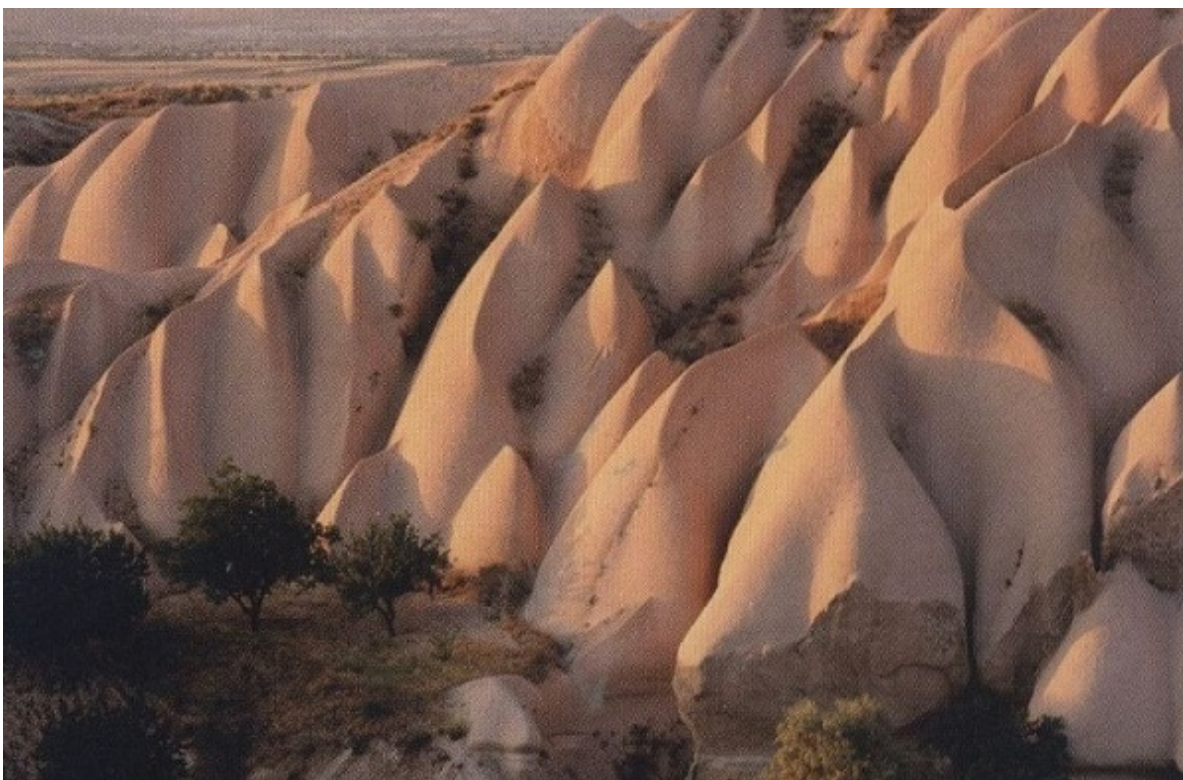
В района има към 300 такива града, като най-ранните са от времето на хетите (ок. 1750–1180 г. пр.Хр.). Местните жители потърсили убежище в скалите от мародерстващите войски на хетите. По-късно те били последвани от ранните християни, които се опитвали да избегнат наказания, налагани им заради вярата. Най-надълбоко

разположеният скален град е Деринкюю — с поне 11 подземни етажа, достигащи 85 м дълбочина. Въпреки размера на прокопаните зали и коридори, тези градове едва ли са били предназначени за постоянно обитаване. По-скоро хората са търсели в тях спасение в случай на вражеско нападение.

Много от „вълшебните комини“ на Гьореме, превърнати в скални жилища, се използват и до днес; някои от тях са разширени за складове, а други функционират дори като хотели.

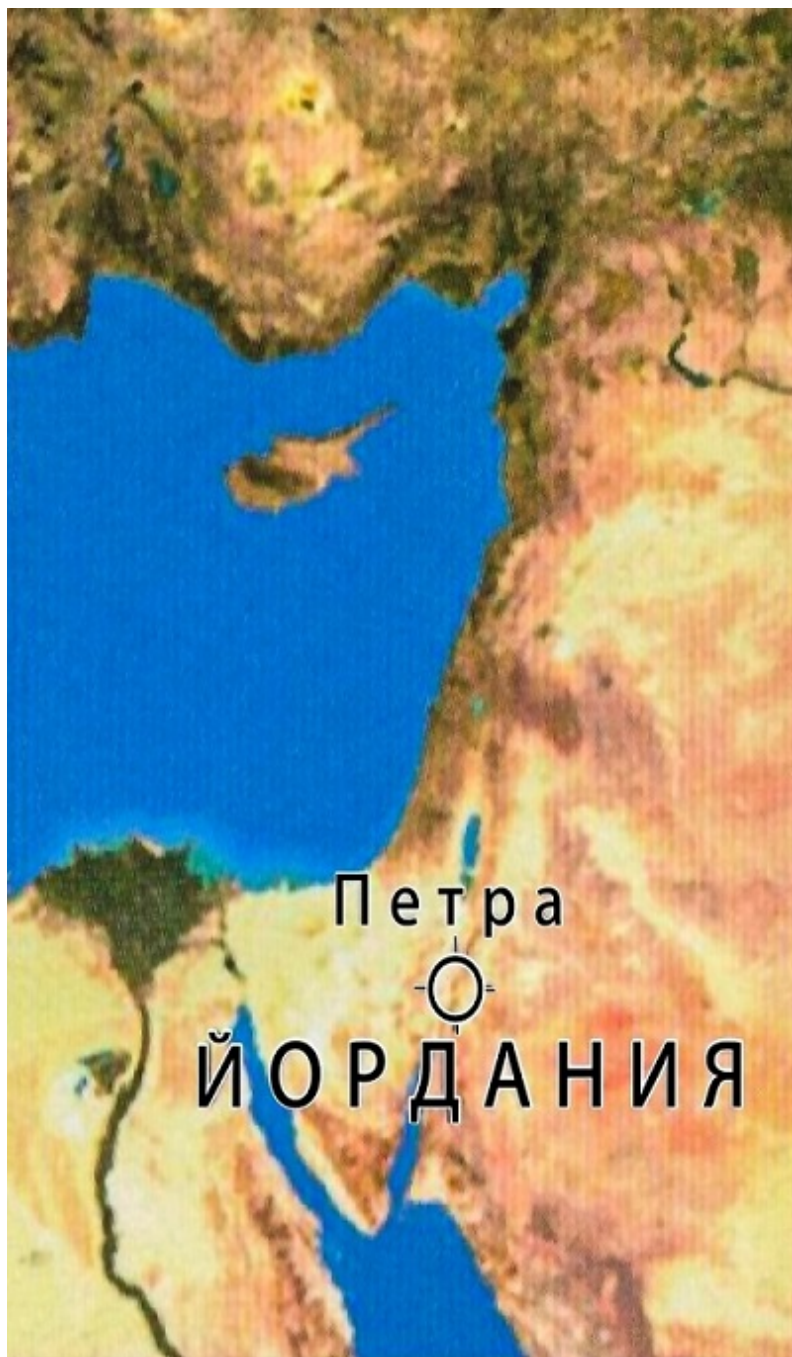
През 5 в. сл.Хр. в Кападокия започват да се настаняват малки групи монаси отшелници. Много от тях се стичат в района на Гьореме, който скоро става важен монашески център. Най-големият и най-красив манастирски комплекс от онова време днес е запазен под формата на музей на открито. В него могат да се видят повече от 30 църкви, трапезарии и други религиозни постройки, издълбани в скалата между 10 и 12 в. Отвътре те са украсени от поразителни византийски фрески, датиращи от същия период, но все още невероятно въздействащи.

Скалните пирамиди в района са се формирали в продължение на милиони години в резултат на вулканична активност, предизвикала натрупване на множество пластове от лава, пепел и базалт. Лавата и пепелта постепенно са ерозирани и са се превърнали в долини, а базалтовите масиви са се загладили в характерните днес конусообразни кули, придаващи на това място неговата невероятна привлекателност и неземна красота.

ПЕТРА

КООРДИНАТИ 30° 19' с.ш./35° 28' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Арабах, Йордания
ИЗГРАЖДАНЕ ОТ ОК. 3 в. пр.Хр. до 7 в. сл.Хр.
МАТЕРИАЛ ПЯСЪЧНИК
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК арабски, но на официални места и
английски
ВАЛУТА йордански динар

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: През пролетта или в началото на есента, когато естествената светлина е най-добра, а времето не е много топло. През зимата понякога става много студено и влажно.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Малкия локален музей, в който са изложени керамика, фрагменти от обработен камък и множество интересни артефакти от древността.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Не хвърляйте боклук или фасове. Помислете каква вреда на старините причиняват някои туристически услуги като разходката с хеликоптер над местността например.

Древният град Петра е изсечен в скалните стени от пясъчник на един каньон в пустинята преди повече от 2000 години. Някогашният номадски народ на набатейците пристига тук през 3 в. пр.Хр. и преустройва затънтеното пустинно селище в богат столичен град. Значимите останки от славния град остават непокътнати столетия наред, докато накрая швейцарският изследовател Йохан Лудвиг Буркхарт пристига тук през 1812 г. Днес районът на старините, обявени неотдавна за едно от новите седем чудеса на света, привлича по половин милион чуждестранни туристи годишно.

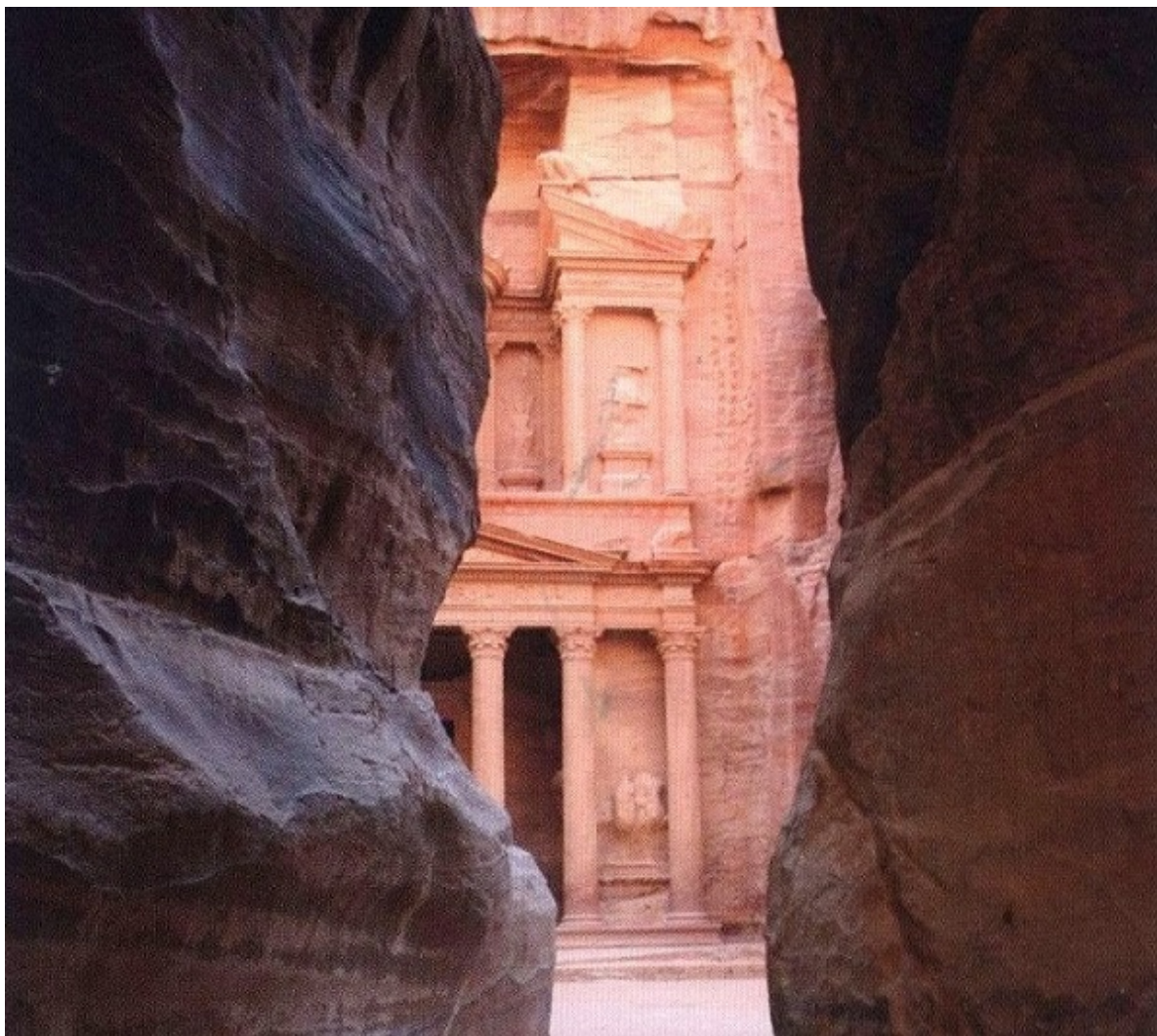
Архитектурата на Ел Хазнех (Хазната), построена между 100 г. пр.Хр. и 200 г. сл.Хр., е повлияна от класическия гръцки стил.

Петра дължал богатството си на стратегическото си местоположение на пресечната точка на няколко важни търговски пътища, свързващи Червено море с района на Средиземноморието. Дълги кервани редовно пресичали тукашните планини през каньона, пренасящи ценни товари за Римската империя. Набатейците им осигурявали храна и подслон и така Петра се разраствал бързо. В зенита на своето величие тук вероятно живеели не по-малко от 20 000 души. Непрестанният приток на чужденци бил причина за културни влияния от няколко различни цивилизации — египетска, месопотамска,

древногръцка и римска. Всичко това днес се забелязва в запазените архитектурни паметници.

Когато римляните завладели града (през 104 г. сл.Хр.), Петра бил цветущо селище. Неговият просперитет продължил поне още век, но прокарването на нови търговски пътища започнало да подронва влиянието му. През 363 г. градът пострадал тежко от земетресение, което поставило начало на неговия упадък. Значението на Петра се запазило само в религиозната сфера. В началото на 7 в. градът бил напуснат и от последните си жители.

Днес туристите пристигат в Петра през Сик — тесен процеп между високи стени от червен пясъчник. Някога това бил церемониалният път към светилището на града. В издълбаните малки ниши в стените

древните жители оставяли молитвените си дарове; тук могат да се видят и следи от камили и от техните ездачи.

С приближаването си до Петра туристите преминават през тесния скален процеп, известен под името Сик, и пред тях се открива внушителната гледка на Ел Хазне (Хазната). Според местните хора името на тази постройка е измислено от бедуините, които си мислели, че урните, издълбани във фасадата, съдържат съкровища. В действителност Ел Хазне е пищна гробница, изсечена директно в скалния отвес. Вътрешността ѝ, подобно на другите гробници в района, е малка и неукрасена. Най-добра гледка към нея се открива сутрин, когато слънчевите лъчи огреят скалното ѝ лице. В едно по-значително разширение на каньона е бил разположен оживеният център на древния град. Тук се намира театърът, построен през 1 в. сл.Хр. и разширен по-късно от римляните. На Улицата с фасадите се издигат няколко богати гробници, изсечени направо в скалите, включително и прочутата Гробница с урните. Една от най-възхитителните гледки към древния град се открива от намиращия на високия насрещен рид жертвеник. Там на импровизиран олтар вероятно са били принасяни жертви на боговете, но по-подробни данни за това липсват. От това място се откриват красиви гледки към Ел-Дейр — най-голямата и една от най-сложно конструирани гробници в Петра, оцелели до днес. Построена през 1 в. пр.Хр., тя е принадлежала на Ободас I. Фасадата ѝ е великолепно изработена и включва няколко редици от изсечени в скалата колони.

Ел-Дейр (Манастирът) принадлежал на Ободас I — обожествен набатейски цар, който управлявал през 1 в. пр.Хр. Ел-Дейр е красиво изработена и толкова голяма, че дори входът ѝ е с височината на няколко наши етажета.

ОТ АСУАН ДО ЛУКСОР

КООРДИНАТИ 25° 41' с.ш./32° 39' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Южен Египет
ТРАНСПОРТ фелука или круизен кораб
ДЪЛЖИНА ок. 250 км
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК арабски
ВАЛУТА египетска лира

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: По Нил може да се плава целогодишно, но през юли и август е много горещо.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Купете си джалабо — традиционна египетска върхна дреха, която е хубав сувенир и много практично облекло за жегите.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Къпането да става само на места, посочени от екипажа на лодката. През зимата нощите са студени и спалният чувал ще ви е от полза.

Древната порта към египетската страна — Асуан, се намира край брега на Нил, на 250 км южно от туристическата „Мека“ Луксор. Лодките с бели платна, наричани фелука, продължават да се носят по водите на великата река и да осъществяват хилядолетната връзка между двата града. Пътят им минава край грижливо обработени поля, сред които са разпръснати останки от древни храмове. С фелуки по този маршрут се е пътувало още от времето на фараоните. Днес те са спокойна и безметежна алтернатива на луксозните круизни кораби и моторни лодки, които също порят вълните на Нил.

Малките фелуки с бели платна плават по водите на Нил от хилядолетия. Днес те се строят от съвременни материали, но по традиционни модели.

На Шариа ел-Сук, прочутият пазар на Асуан, продавачи и купувачи продължават шумно да се пазарят, както и преди няколко хиляди години. На близкия остров Елефантина се намират някои от най-древните паметници на египетската култура. В южния му край е храмът на Хнум — богът с глава на овен, господар на река Нил — построен по времето на 18 династия (1550–1292 г. пр.Хр.). На около 50 км северно от Асуан, преплавани бавно с някоя фелука, ще ви отведат до впечатляващите руини на древен храм, издигащ се на източния бряг на реката. Той се нарича Ком Омбо и датира от 2 в. пр.Хр. Южната половина от храма е посветена на бога крокодил Собек, а северната —

на бога сокол Хор, който бил изкусен лечител. Храмът бил важно място за поклонения векове наред, но впоследствие запустял. Днес тук са изложени няколко мумифицирани тела на крокодили, открити при археологическите разкопки.

Долината на царете се намира край десния бряг на Нил, срещу съвременния град Луксор. Тук са открити над 60 богато украсени гробници, разположени в източната и западната половина на едно дълбоко уади (суходол). В близост се намира Долината на цариците, където са изградени гробниците на царици, принцове, принцеси и членове на аристокрацията.

От Асуан до съвременния Луксор се стига с фелука за около четири дни. Градът се намира там, където някога се е издигала древната столица Тива, откъдето са властвали фараоните на Новото царство (16–11 в. пр.Хр.). В непосредствена близост е известният храм, построен през 1400 г. пр.Хр. и посветен на бог Амон — цар на боговете — както и на съпругата му Мут и техния син Хонсу. Колосалните им статуи и до

днес се издигат над храмовите помещения. Тържествен път, ограден от статуи на сфинксове, свързва това място с Храма в Карнак — най-голямото антично светилище на света.

Храмът в Карнак и до днес, три хилядолетия след като е бил построен, предизвиква възхищението на туристите. Той е бил граден в продължение на над 1300 години, като повечето от шедьоврите са сътворени по времето на Рамзес II, чиято колосална статуя е издигната към 1400 г. пр.Хр.

Луксор е може би най-известен с Долината на царете — необичаен по размерите си некропол, в който се намират гробниците на великите египетски монарси от Новото царство. Тук е и прочутото последно жилище на младия фараон Тутанкамон, открита през 1922 г.

от археолога Хауърд Картър. Тя и до днес си остава единствената неограбена царска гробница. Историята на младия владетел, починал само на 19 години, чиято мумия днес се съхранява в температурно контролиран саркофаг, продължава да бъде източник на романтични сюжети. С неговата гробница е свързано и мистериозното „проклятие на фараоните“. В намиращата се наблизо Долина на цариците е открита пищно украсената отвътре гробница на Нефертити (ок. 1290–1254 г. пр.Хр.) — съпруга на Рамзес Велики, който се обръща към нея като към „тази, която кара слънцето да свети“.

БРЕГЪТ НА СКЕЛЕТИТЕ

КООРДИНАТИ 19° 00' ю.ш./12° 40' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Северна Намибия
СТАТУТ национален парк от 1973 г.
ПЛОЩ НА НАЦИОНАЛНИЯ ПАРК ок.16 000 км²
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК английски
ВАЛУТА намибийски долар

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Това е едно чудесно място за целогодишен туризъм, тъй като времето практически не се променя; за риболов елате между ноември и март.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Най-известният кораб, разбил се тук по време на Втората световна война, е „Дънийдън“.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Облечете се подходящо, за да не пострадате от пясъчните бури — риза с дълги ръкави, яке и шапка.

Брегът на скелетите обикновено е забулен в непрогледна и коварна мъгла, довела не един кораб до объркване и крушение. Скелетите на тези кораби и на корабокрушенците са допринесли за името на района.

Намибийските бушмени наричат Брега на скелетите „земя, която Бог е направил, когато бил разгневен“. Тази безкрайна суха и пустинна област се простира покрай бреговете на Атлантическия океан. Тя е наречена така заради белеещите се кости на китове и тюлени, често срещани в миналото по тези места. Към стърчащите им скелети постепенно са се присъединили стотици разбили се в брега кораби, заблудени от честите мъгли. Техните останки са изхвърлени на брега от опасните течения и в тях сега живеят само морските раци. Това е едно от най-негостоприемните места на планетата, но разноцветните нюанси на пустинните пясъци все пак притежават своя сурова красота.

Голяма част от района е обявена за национален парк. Въпреки че изглежда невероятно тук да бъдат срещнати някакви диви животни, в Кейп Фрия се намира най-голямата колония на тюлени в света. Около 60 000 капски тюлена бродят по скалите и отпъждат с ревовете си всеки дръзнал да се приближи чакал. В крайбрежните води могат да се видят китове и делфини. Ако имате късмет, пред очите ви ще се появи ендемичният тук, но много рядък дребен вид — делфинът на Хевисайд. Към сухия климат са се приспособили някои видове южноафрикански газели, както и дългокраки пустинни слонове и дори лъвов.

Едни от най-интересните природни явления в района на Брега на скелетите са Ревящите дюни. Когато хора или превозни средства се спускат по стръмните им склонове, се чува леко бучене, което постепенно от само себе си се превръща в необикновен отекващ рев. Белеещите се „замъци“ от глина, издигащи се в каньона Хоарусиб, са още едно уникално природно явление, за което си заслужава да дойдете тук.

ВОДОПАДЪТ ВИКТОРИЯ

КООРДИНАТИ 17° 55' ю.ш./24° 49' и.д.

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ границата между Замбия и Зимбабве

РЕКА Замбези

РАЗМЕРИ 1708 м ширина и 108 м височина

ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК английски

ВАЛУТА замбийска куача и зимбабвийски долар

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Краят на дъждовния сезон, продължаващ от ноември до април, е най-подходящото време да видите водопада в пълната му сила.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Изчакайте пълнолунието, за да видите „лунна дъга“, образувала се край падащите водни маси.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Не забравяйте, че водопадът се намира на междудържавна граница и за да го разгледате отвсякъде, ще са ви необходими съответните визи.

Пълноводната река Замбези извира от блатистите райони на Североизточна Замбия, след това тече на изток през Намибия, Ботсуана, Зимбабве и Мозамбик и накрая се влива в Индийския океан. Течението на реката е белязано от няколко внушителни водопада, най-известният, от които е великолепият Виктория, наричан от местните Моси-оа-Туня, което значи „Пушекът, който гърми“. По традиция се приема, че шотландският пътешественик д-р Дейвид Ливингстън (1813–1873) бил първият европейец, видял водопада, което се случило през 1855 г. Той го нарекъл на тогавашната британска кралица Виктория.

Водопадът предизвиква образуването на огромен постоянен облак от водни пръски в непосредствена близост, така че мястото е единственото на планетата, където всеки ден вали дъжд и то непрекъснато.

Огромната водна завеса пада от двукилометровия базалтов праг с формата на подкова. Силата и мощността на водопада се дължат на топографията на района, през който тече р. Замбези: широка равнина, която изведнъж се стеснява в базалтов каньон. През пълноводния сезон (март-май) водата се хвърля от базалтовия праг на коритото с около 5000 куб. метра в минута и пада каскадно на 90–170 м надолу в скалистата клисура, като при това вдига облаци от воден прах, в които се образуват множество красиви дъги, забележими от разстояния до 50 км. При пълнолуние през сезона на пълноводието на реката понякога

може да се наблюдава спиращото дъха явление „лунна дъга“. При ниски води обемът на водопада може да се свие с до 90 %, но Виктория пак си остава пленителен природен феномен.

Водопадът Виктория се превръща в оживена туристическа дестинация в началото на 20 в., а напоследък предлага и условия за някои екстремни спортове и развлечения. Сред тях са обиколка на района с вертолет, рафтинг по бързеите след водопада и бързи скокове от издигнатия в съседство мост „Виктория Фолс“. Този автомобилен и железопътен мост е започнат от Сесил Роудс и е завършен през 1905 г. Според специалните инструкции на Роудс (който така и не доживява да види съоръжението завършено) мостът прехвърля т.нар. втора клисура, така че водните пръски на водопада да достигат до вагоните на влаковете. Въпреки възрастта си мостът продължава да се смята за чудо на инженерната мисъл.

Пълноводната р. Замбези преминава през различен по характер ландшафт — от равни мочурести полета до гъсти мангрови гори. По бреговете ѝ идват на водопой различни диви животни — слонове, зебри, антилопи. В спокойните води след района на водопада Виктория се разхлаждат хипопотами; срещат се и крокодили.

Водопадът Виктория се намира на границата между Зимбабве и Замбия, като и двете страни са създали национални паркове в прилежащите територии. Оформени са няколко туристически маршрута и са обособени специални места за наблюдение както на природните красоти, така и на дивите животни в района. Сред тях са значителни популации слонове, диви бикове, жирафи, зебри, антилопи, хипопотами и крокодили, както и поне 39 вида хищни птици. Най-интересни срещи с дивите животни се предлагат в намиращия се надолу по долината на Замбези национален парк, очертан между язовир „Кариба“ и границата с Мозамбик. На територията на Зимбабве се намира националният парк Мана Пулс, където намират убежище най-различни видове диви животни. В тези гористи райони по течението на Замбези туристите могат да имат щастието да зърнат капската безноктена видра. За съжаление интензивното ловуване и браконьерство доведоха през 80-те години на 20 в. до пълното изстребване на черните носорози. Засега в района се запазват популациите от антилопи, зебри, гну, лъвове и хиени.

Изследователят от 19 в. Дейвид Ливингстън бил така очарован от гледката на водопада, че писал в дневника си: „Тези прекрасни гледки са достойни да бъдат наблюдавани от летящите над тях ангели“.

САМАРКАНД

КООРДИНАТИ 39°39' с.ш./66° 57' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Централен Узбекистан
СЪЗДАВАНЕ ок. 700 г. пр.Хр.
НАСЕЛЕНИЕ 596 000 души
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК узбекски и множество местни
диалекти
ВАЛУТА сум

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

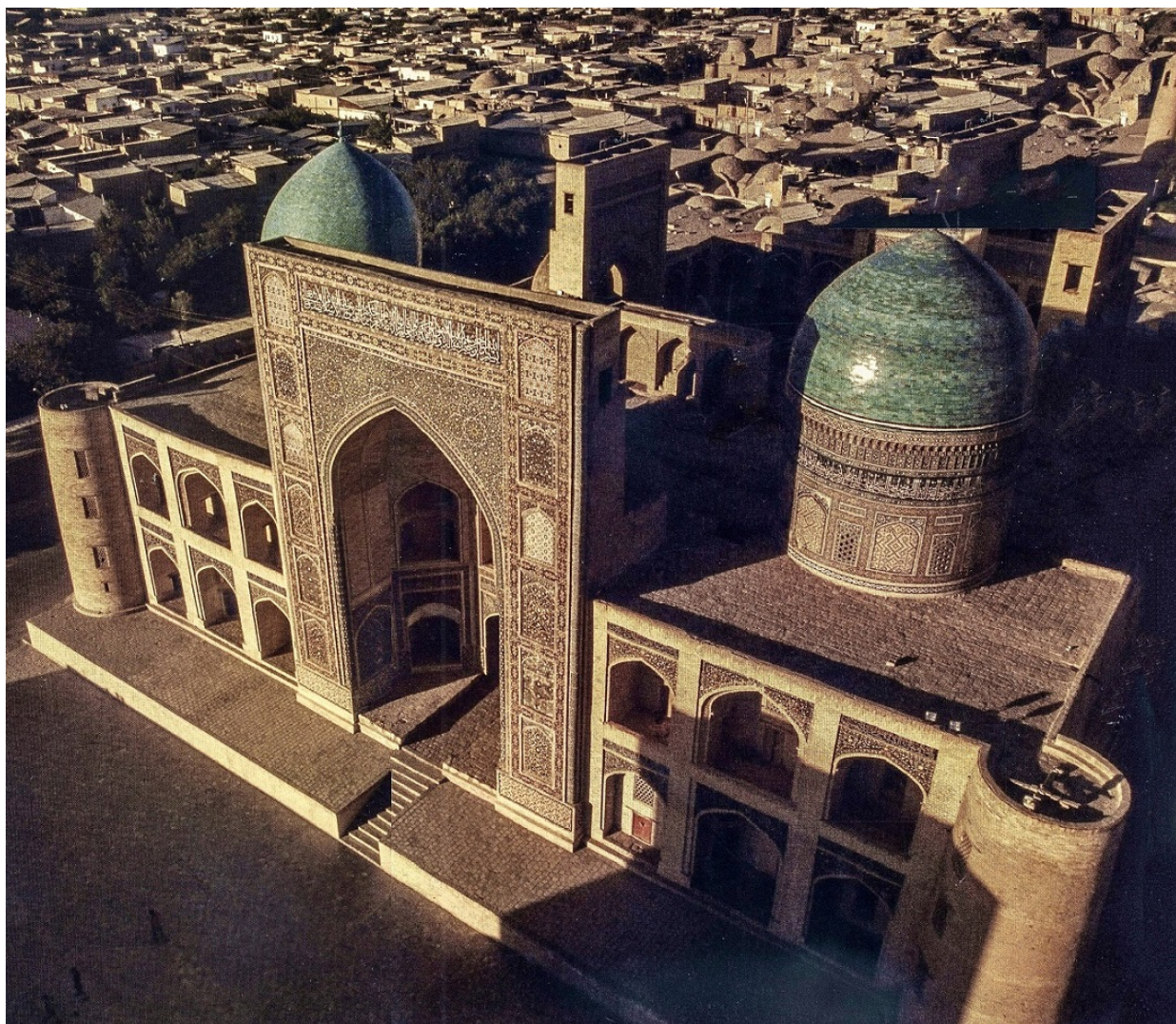
КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Най-поносимото време тук е през пролетта — от април до юни.

НА КАКАО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Край медресето на Улугбек има няколко сергии, на които се продават красиви местни занаятчийски произведения.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Обличайте се прилично, защото обществото тук е с крайно консервативни разбирания.

Самарканд е легендарна спирка по великия Път на коприната и един от най-старите градове на планетата. Създаден е от персите през 7 в. пр.Хр., а по време на могъщия монголски завоевател Тамерлан (1336–1405) става столица на огромната му империя. Владетелят бил известен както с военните си подвизи, така и с меценатство по отношение на различните изкуства. Поради това превръща Самарканд в най-великолепния град на Централна Азия. Тук са извикани най-добрите майстори от цялата империя, за да строят прекрасни дворци, мавзолеи, медресета и джамии, богато украсени със злато, скъпоценни камъни и изискана майолика.

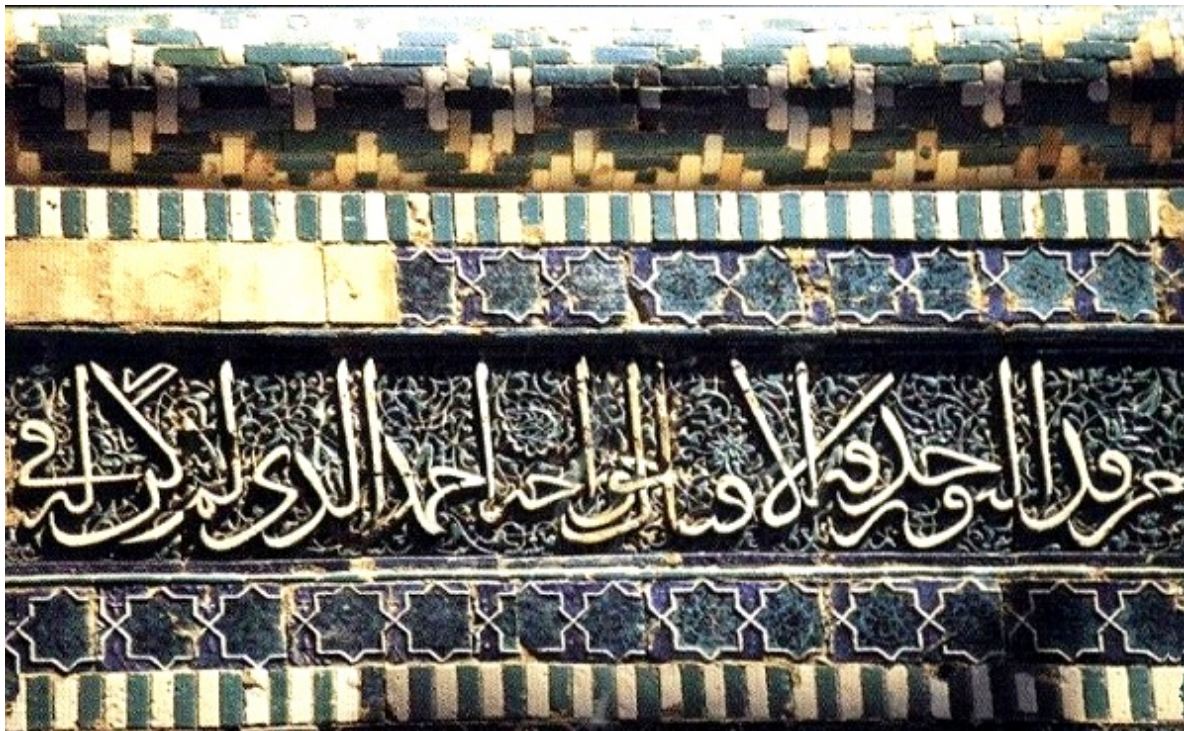

В центъра на огромния царски мемориален комплекс Шах-и-Зинда се намира мавзолеят на Касим ибн-Абас.

Сърцето на знаменития стар квартал на Самарканд е Реджистан, ограден от три величествени медресета (училища по ислям), покрити с блестяща украса. Тук някога е бил оживеният търговски и обществен център на града, с кервансарай за гостите, огромен покрит пазар (куполът на търговския дом Чорсу се е запазил и до днес) и убежища за странстващите дервиши. По-късно Реджистан се превръща в духовния център на града. Медресето на Улугбек, завършено през 1420 г., е първото от трите ислямски училища, носещи името на сина на Тамерлан. Медресето Шер-Дор (което означава „с тигрите“) е строено между 1619 и 1636 г. и напомня за плана на по-старата сграда, но на главната му фасада са изобразени лъвове на тигърски ивици,

преследващи газели — нещо необичайно за религиозните постройки. Десет години по-късно е завършено и медресето Тиля-Кори („позлатеното“), чието тюркоазено кубе е обрамчено от златни линии.

По времето на Тамерлан (Тимур) в Самарканд са извикани някои от най-големите майстори на калиграфията и на мозайката. Те създават тези неповторими с красотата си облицовки, използвайки нюансите на тюркоазеното и кобалтовосиньото, което кара и днес туристите да занемаят от възхищение.

Гигантската джамия Биби-Ханъм, издигаща се северно от Реджистан, носи името на любимата жена на Тамерлан. Проектираните с размах украси включват хиляди скъпоценни камъни, донесени от победоносните Тамерланови войски на връщане от Индия. Според легендата архитектът, ръководил строежа, се влюбил до обезумяване в красивата Биби-Ханъм и получил целувка от нея за майсторството си. Когато Тамерлан научил за тази отплата, той осъдил архитекта на смърт, а любимата си жена хвърлил от най-високата точка на минарето. Около джамията днес се е разпрострял пазар на открито, където хора от десетина различни националности се разбират помежду си на своите диалекти в опита си да се споразумеят за цените на сиренето, зеленчуците и подправките.

Тамерлан е погребан в мавзолея Гур-е Амир, където почиват още няколко членове на неговата фамилия. Постройката е снабдена с масивен купол, а някога тя е била част от голям мемориален комплекс, разрушен с времето от земетресения и от нашественици. Владетелят лежи под масивна плоча от полиран нефрит, на който според легендата е инкрустиран заплашителен надпис към тези, които дръзнат да осквернят неговия гроб.

Медресето Тиля-Кори от 17 в. е може би най-известната в света сграда на Самарканд. Издига се на емблематичния площад Реджистан. Огромният купол на постройката е станал символ на града.

Друг царски мавзолей е Шах-и-Зинда, кацнал на върха на един хълм в покрайнините на стария град. И до днес той си остава важно място за поклонения за местните хора, които вярват, че Касим ибн-Абас, братовчед на пророка Мохамед, е погребан на това място. Неговата памет се почита в едноименната джамия и медресето в центъра на комплекса. Повечето от богато украсените гробници и мавзолеи са построени през 14–15 в., но най-ранните части на комплекса датират още от 9 в. Най-добре запазените мавзолеи са тези на племенницата на Тамерлан Шади Мулк Ага и на сестра му Ширин Бика Ага; покрити са с блестящи керамични плочки.

ТАДЖ МАХАЛ

КООРДИНАТИ 27° 10' с.ш./78° 02' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Агра, Индия
ИЗГРАЖДАНЕ 1632–1654 г.
МАТЕРИАЛ мрамор
ПЛОЩ ок. 3000 м²
РАЗМЕРИ ОКОЛО 55 x 55 x 35 м

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

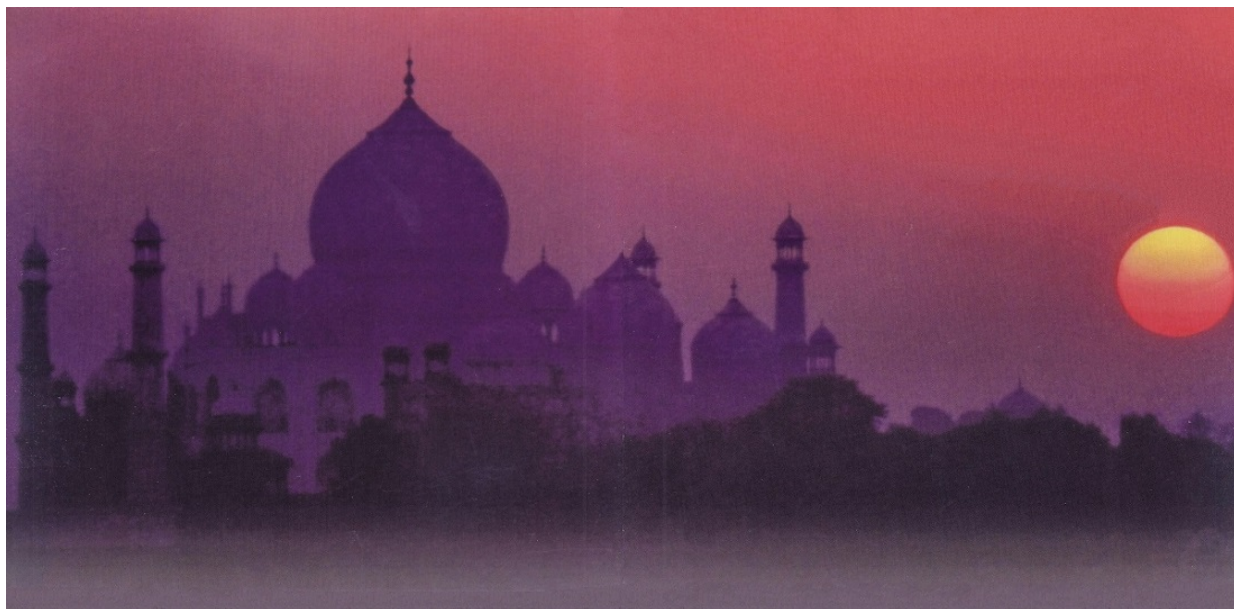
КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: 4 милиона души идват тук годишно, като повечето от тях избират по-хладните месеци октомври, ноември и февруари.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Опитайте се да попаднете там в ясна нощ при пълнолуние, когато според някои мавзолеят разкрива най-добре красотата си. Отворен е и вечерите преди и след пълнолунието.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Разходката от паркинга до мавзолея ще ви отнеме известно време, защото с кола до него не може да се стигне. Има електрически автобус за тези, които не могат да ходят пеш.

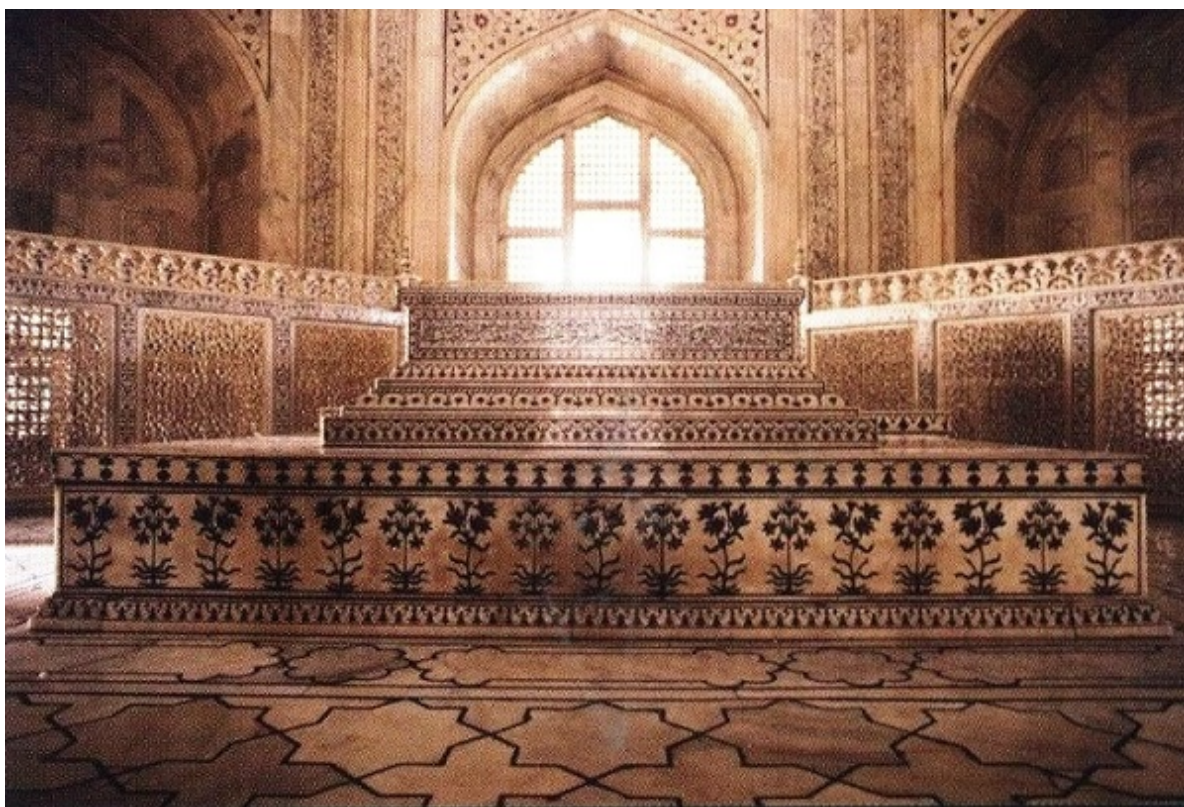
Тадж Махал е най-известният паметник на любовта, издиган досега. Според легендата е построен от моголския владетел Шах Джахан в изпълнение на обещанието, което дал в предсмъртния час на жена си Мумтаз Махал („избраница на двореца“). Тя му става съпруга, когато е на 14 години, и е най-любимата от трите му жени. Умира при раждане на 14-то им дете през 1631 г. Шахът се заклева, че ще ѝ построи мавзолей, който няма равен на света. Майстори калиграфи, скулптори и каменоделци от цялата Моголска империя и отвъд границите ѝ пристигат в столицата Агра. За украсата са използвани 28 различни вида скъпоценни камъни, докарани от Китай и Арабия. След 22 години строителство, в което участвали 20 000 работници и 1000 работни слона, невероятният Тадж Махал се превърнал във върхово постижение на моголската архитектура.

На здрачаване мавзолеят се превръща в множество виолетови сенки. Минаретата, куполите и стените на основната сграда се очертават на невероятния наситено розов декор на вечерното небе.

Висока стена от червен пясъчник огражда комплекса от три страни, а покрай четвъртата тече река, създаваща водна преграда. Влиза се през величествена порта с красиви арки и светли на цвят минарета, които повтарят формите на самия мавзолей. Извън чертите на комплекса са разпръснати няколко по-малки гробници, построени за съпругите и видните служители на шаха. Зад стените се простира разкошна персийска градина с аранжирани цветни лехи, фонтани и водни огледала. Някога този парк е бил замислен да напомня за райската градина и бил изпълнен с цветя и плодни дървета, а езерата гъмжали от риба, а екзотични птици пеели по дърветата. За нещастие по-късно запустелият парк останал почти без цветя и повечето от площите били превърнати в морава с алеи и подрязани храсти в английския стил от 19 в. Мавзолеят обаче продължава да се оглежда невъзмутимо в огромното водно огледало.

Гробовете на Мумтаз Махал (показан тук) и на Шах Джахан се състоят от правоъгълна основа и надгробие, покрити майсторски с невероятни скъпоценни камъни. Макар надгробното съоръжение на Шах Джахан да е по-голямо, това на Мумтаз Махал се намира в геометричния център на мавзолея, построен в нейна чест.

Централно място в Тадж Махал заема, разбира се, самата главна гробница, увенчана с огромен купол. Построена е от светъл и блестящ мрамор, който трепти при промяната на светлината и се променя от яркорозово до перленосиво и топло жълтеникаво. Огромният купол, който е най-характерната черта на сградата, е балансиран от четириъгълната постройка, украсена от всички страни с по една масивна украсена порта, оградена с по два балкона. Симетрията, която е принцип на моголската архитектура, е ключът за възприемането на Тадж Махал. На четирите ъгъла на вътрешния двор се издига по едно стройно минаре, много уместно с лек наклон навън, така че при евентуално земетресение да не се стовари върху централната сграда. Огромните порти и балкони са покрити с яспис, нефрит и други полускъпоценни камъни, а мраморът е гравирен така, че да се получат допълнителни абстрактни елементи на украсата. Калиграфски изписани

текстове от Корана покриват стените, а от мазилка са изваяни нежни цветя, растения и гирлянди.

Вътрешното пространство на мавзолея е още по-прекрасно. Арките придават финес на високите стени на залата, блестящи от скъпоценни камъни и калиграфски изрисувани пана. Горният ред арки са украсени с открити балкони, пред всеки от които се намира изящен пропускащ светлината мраморен параван. Голямо осмоъгълно пано с майсторски пресъздадена нетленна градина с цветя, лози и листа заобикаля гробовете на Мумтаз Махал и Шах Джахан. (Шахът е положен в гроба до любимата си жена през 1666 г.) Телата им са погребани под надгробията, в крипта, като лицата им според ислямската традиция гледат на изток към Мека.

Огромният завършващ с купол мавзолей се отразява в спокойните води на изкуственото езеро, обранено със светъл на цвят мрамор. От

*двете му страни минават оградените от елегантно аранжирани
дървета алеи, откъдето се открива отлична гледка към
величествената сграда.*

ДАРДЖИЛИНГСКАТА ЖЕЛЕЗНИЦА

КООРДИНАТИ 27° 10' с.ш./88° 16' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Западен Бенгал, Индия
ИЗГРАЖДАНЕ 1879–1881 г.
РАЗМЕРИ ОКОЛО 88 км
ОФИЦИАЛНИ ЕЗИЦИ хинди и английски
ВАЛУТА индийска

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

Кога да отидете там: Най-приятно е през месеците март-май и септември-ноември; през лятото става нетърпимо горещо.

На какво да обърнете внимание: Тибетските молитвени знаменца се веят на много места по дърветата. Тук живее многобройно тибетско население, което било принудено да напусне родните си места.

Полезни съвети: Опитайте от чая и закуските, които местните жени ще ви подадат през прозореца на влака.

В продължение на повече от един век Дарджилингската хималайска железница се вие от полята на Западен Бенгал нагоре по предпланините на Хималаите. Наричат я „детско влакче“ заради теснолинейния релсов път (с междурелсово разстояние от едва 610 мм), но това влакче успява да извърши истински подвиг като се изкачва на 2100 м при дължина на железния път само 80 км. Невероятно живописното пътуване следва безброй извивки в продължение на 13 часа, минава през джунгли, чаени плантации и реки, а на заден план е винаги невероятният декор на Хималаите с техните вечно покрити със сняг върхове.

Завоят Батасия е един от най-впечатляващите: линията променя посоката на почти 360 градуса; обелискът в средата на завоя е военен паметник.

По време на британското управление Дарджилинг става „лятна столица“ и осигурява на европейците прохлада в сравнение с горещините в равнините. От средата на 19 в. в околностите на града се създават няколко големи чаени плантации и започва да се обсъжда идеята за построяване на железница, която да намали транспортните разходи. Началото на строителството е положено през 1879 г. и две години по-късно железният път е готов. Големият наклон на терена създава сериозни инженерни проблеми, които са решени находчиво чрез построяването на теснолинеен релсов път, който на много места прави остри завои и сменя посоката си, понякога на 360 градуса. Четири такива завоя и четири допълнителни зигзага са добавени една година след пускането на линията в редовна експлоатация, за да се облекчи преборването на локомотивите с големия наклон. След разрешаването на тези първоначални проблеми линията пожънва голям успех и през 1910 г. превозва по 170 000 пътници и 50 000 тона чай годишно.

В началото Дарджилингската хималайска железница тръгвала от град Силигури, а през 1964 г. била удължена до Ню Джалпайгури. Днес заедно с двата дизелови локомотива курсовете се извършват и от 12 оригинални парни локомотива, построени между 1889 и 1925 г., и това увеличава романтиката на пътуването. В началото изкачването е постепенно, но след Сукна, на десетина километра от Силигури, става

значително. Равнината отстъпва място на бамбукова гора, реки и чаени насаждения. Първият остър завой започва на около 15 км от началото на пътуването: спиралата след гара Рунгтонг е една от най-живописните, описваща осмица, за да преодолее стръмнината. За критичен се смята Агони Пойнт, където е най-стръмният завой на целия маршрут, а удивените пътници имат чувството, че висят над пропастта, когато влакът минава по самия ръб на хълма. Гледката е възхитителна и се простира надалеч из равнината, чак до блестящите върхове на Бутанските планини на изток.

Движението по жп линията може да е бавно, но това дава възможност на пътниците по-дълго да се наслаждават на чудните гледки. Красивата панорама на Хималаите включва и силуета на величествената планина Кангченджунга — трета по височина в света.

Първите чаени плантации в Дарджилинг са засадени през 1841 г. Растенията дават добра реколта и британските власти решават да започнат производство на чай за пазара. Днес в района има 69 плантации с площ от 200 км², в които работят около 50 000 души, като техният брой се удвоява по време на беритбата.

Най-високата точка на жп линията е при Гум, която със своите 2258 м надморска височина е най-високо разположената гара в Индия. Това обаче не е нищо в сравнение с най-високата гара в света — Тангула в Тибет (5072 м). От Гум влакът се спуска надолу към Дарджилинг, разположен сред терасирани чаени градини на фона на планината Кангченджунга.

АНКОР ВАТ

КООРДИНАТИ 13° 26' с.ш./103° 50' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Сием Реап, Камбоджа
ИЗГРАЖДАНЕ 12 в.
МАТЕРИАЛ пясъчник и латерит
ПЛОЩ археологическият резерват Анкор обхваща ок.
400 км²
РАЗМЕРИ външната стена на храмовия комплекс е с
дължина 3600 м

Туристическа информация

Кога да отидете там: Между декември и март, когато времето не е много горещо; за да избегнете тълпите туристи, елате тук през ноември.

На какво да обърнете внимание: В края на дъждовния сезон, през ноември и декември, езерата са пълни с красиви лотосови цветове.

Полезни съвети: Насладете се на комплекса при изгрев или при залез-слънце; екипирайте се с удобни обувки, защото обектът е много обширен.

Огромният храм Анкор Ват е най-голямото религиозно съоръжение в света. Намира се сред гъстите гори на Централна Камбоджа. Любимият символ на страната е изобразен и върху националния флаг, за да напомня за отминалото време на славната кхмерска цивилизация.

Анкор Ват е най-големият и най-красив храм сред около хилядата оцелели светилища в района на Анкор, столица на древната Кхмерска империя от 9 до 15 в. Последните изследвания установиха, че Анкор е бил най-големият град от Прединдустриалната епоха в света, където са живели около 1 млн. души. Перлата в короната на този необикновен град бил храмът Анкор Ват с удивителните си размери: централната кула се издига на 200 м — над два пъти повече от лондонския Биг Бен — а комплексът на храма покрива площ, в която Ватиканът би се нанесъл над 12 пъти.

Анкор Ват е построен в началото на 12 в. от Суряварман II (1113-ок. 1150) като държавен храм и вероятно като мавзолей на владетеля. Няколко десетилетия след неговата смърт Анкор е разграбен от шамите (живели на територията на днешен Виетнам). Храмът е възстановен от император Суряварман (1295–1308), по време, на когото държавната религия е променена от хиндуизъм на будизъм, поради което и Анкор Ват се превръща в будистко светилище.

Огромният храмов комплекс Анкор Ват е превъплъщение на планината Меру — мястото, където живеели хиндуистките богове. Достъпът до храма бил ограничен — обикновените хора били допускани само до долното ниво, а по-нагоре влизали само кралят и свещенослужителите.

Храмът е посветен на Вишну, а планът му е символично изображение на свещената планина Меру — домът на хиндуистките богове и център на вселената. Петте кули на най-високото ниво на храма представляват върховете на Меру, а широкият 190 м ров, пълен с вода, символизира първичния световен океан. Главният вход на храмовия комплекс е снабден с издигната алея, изобразяваща дъгата — връзка между света на хората и този на боговете. Друга такава алея води към монументалната входна порта (гопура), през която се влиза в самия храм. Над нея се издигат три шишарковидни купола. До гопурата е разположена колосална статуя на осемръкия Вишну, трансформирана по-късно в скулптура на Буда само чрез замяна на главата.

Една от причините за славата на Анкор Ват е неговата украса и преди всичко огромният барелеф, интегриран в архитектурата. На него са изобразени вълнуващи сцени като процесии на Суряварман II, които украсяват южната галерия.

Красива галерия с колонада отделя третото ниво на храма, изпълнено с превъзходни барелефи, с които Анкор Ват е известен в цял свят. По тях все още има следи от алените и златни бои, които някога са предизвиквали възхищението на посетителите. Изобразени са сцени от битки и други важни събития в кхмерската история, както и сюжети от всекидневието и дори епизоди от „Рамаяна“ и „Махабхарата“. 49-метровият барелеф, заемащ голяма част от източната галерия, е най-прочутото произведение на древното кхмерско изкуство, запазено до днес. Той представлява изящно превъплъщение на хиндуисткия мит за сътворението — Избиването на Морето от мляко — и представя *деви* (богове) и *асури* (демони), които бият първичния океан, за да се отдели амрита (еликсирът на безсмъртието).

Анкор Ват е най-известният античен храм в някогашната кхмерска столица, но е само един от над хилядата, които са оцелели до днес.

Сред тях може би най-красивият е Та Пром, построен от крал Джаяварман VII да служи за манастир и университетски център.

БОРОБУДУР

КООРДИНАТИ 7° 35' ю.ш./110° 13' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Ява Тенга, Ява, Индонезия
ИЗГРАЖДАНЕ ок. 750–850 г.
МАТЕРИАЛ вкаменена лава
ПЛОЩ ок. 15 000 м²
РАЗМЕРИ ок. 123×123 м

Туристическа информация

Кога да отидете там: Между май и октомври (през зимата много вали и е много влажно, но пък ги няма тълпите туристи). Най-сухо е времето през май.

На какво да обърнете внимание: Вижте храма на разсъмване, когато е най-безлюден и вдъхновяващ.

Полезни съвети: Елате тук много рано сутринта, за да избегнете тълпите туристи по-късно през деня.

Колосалната стъпаловидна пирамида на Боробудур е място за поклонение на будистите, намиращо се в средата на остров Ява.

Боробудур е най-големият будистки паметник в света и представлява колосална пирамида сред тучни оризови поля в средата на индонезийския остров Ява. Храмът е като мандала и е построен на върха на хълм, издигащ се над свещено поле. Паметникът функционира като физическо превъплъщение на будистката представа за света и като място за поклонения. Построен е около 750 г. по време на златния век на храмовото строителство в Югоизточна Азия. Той обаче бил духовен център на острова само за кратко, след което бил изоставен, може би заради изригването на близкия вулкан Мерапи. Така Боробудур остава

забравен през вековете, докато бива открит през 1814 г. от сър Томас Стамфорд Рафълс.

Боробудур има формата на стъпаловидна пирамида с шест правоъгълни терасовидни етажа, а най-отгоре са разположени три кръгли тераси и централна *ступа* за връх. Паметникът е разделен на три секции: най-долната символизира Камадхату или физическия свят, Светът на желанията; втората се нарича Рупадхату, Светът на формите — преходна сфера, в която хората се освобождават от физическите си тела; третото и най-високо ниво се заема от Арупадхату или Светът на безформените — сферата на просветлението. Цялата конструкция има формата на лотос — свещеното цвете на Буда. Поклонниците се движат по пътека с балюстрада, виеща се по часовниковата стрелка около паметника. Така в медитация те достигат върха на храма. Възкачващите са подпомагани от 1460 красиво изсечени каменни релефа, които изобразяват сцени от живота на Буда и принципите на неговото учение. Религиозните поучения са разположени между сцени от всекидневния живот на яванците, както и от многобройни народни приказки и легенди.

Боробудур е известен с необичайно големите си размери и красотата на своята декорация. Майсторски изсечените барелефи, съпътстващи

поклонниците по техния път към върха на паметника, са сред най-свършените от онази епоха. Най-красивите от тях са разположени на нивото, наричано Рупадхату или Светът на формите.

Пътуването на поклонниците започва от Камадхату, символизирано от правоъгълна платформа в основите на храма. Тук украсата е най-богата и се състои от около 160 панела с релефи, изобразяващи радостите и скърбите, изпитвани от човек в Света на желанията. За съжаление част от тях са скрити от подпорна стена, издигната за предотвратяване на потъването на сградата. Следващите пет нива с тераси олицетворяват Света на формите и са декорирани с 1300 релефни пана, представящи сцени от живота на Буда и 43 бодхисатви (просветлени същества), които наставляват поклонниците как да се избавят от желанията и склонностите си. На това ниво има 432 статуи на Буда в стойка лотос, разположени в ниши, които напомнят на поклонниците за целта на тяхното пътуване. Орнаментацията прогресивно намалява с достигане на върха на храма, което символизира символичното навлизане в състоянието на безметежност или нирвана.

Горните тераси, които олицетворяват Арупадхату (Светът на безформените), са украсени със статуи на Буда и от няколко перфорирани ступи, които са сред най-старите будистки изображения на света.

Когато пътеката достигне върха, балюстрираните коридори на пътеката извеждат до първата кръгла тераса на Света на безформените. Тази тераса и двете над нея са осеяни със 72 перфорирани ступи (куполовидни символи на просветлението), всяка от които съдържа статуя на Буда в състояние на блажена медитация. В центъра на най-горната тераса се намира още една ступа, която има на върха си заоблена мачта, насочваща погледа на поклонника към небето.

ВЕЛИКАТА КИТАЙСКА СТЕНА

КООРДИНАТИ 40° 21' с.ш./116° 00' и.д. (Бадалин)
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Северен Китай
ИЗГРАЖДАНЕ 221 г. пр.Хр. — 1644 г. сл.Хр.
МАТЕРИАЛ камък
ВИСОЧИНА между 5 и 9 м
ДЪЛЖИНА днес са оцелели около една трета от
оригиналните 8800 км

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Най-интензивният туристически сезон е през пролетта и лятото; през пролетта тук е много красиво, но тълпите туристи намаляват едва в края на септември.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Опитайте се да посетите някои от по-малко известните и по-отдалечени части от стената, за да добиете представа за автентичните ѝ функции.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Не къртете парченца от стената за сувенири и не си драскайте името по нея.

Великата китайска стена не се вижда от Луната, както често се споменава; въпреки това тя е най-голямото нещо, построено от човешка ръка.

Великата китайска стена не е единно защитно съоръжение, а няколко отделни прегради, строени между 3 в. пр.Хр. и 17 в. сл.Хр. за отбрана на северната граница на Китайската империя. Мрежата от стени, ровове и земни валове, от които се състои тази гигантска преграда, представляват най-голямото нещо на света, построено от човешка ръка. Според последните задълбочени изследвания, използващи най-новите технологии на картографирането, се установява, че някога стената се е простирила на смайващите 8800 км

през Северен Китай. Днес много нейни сектори отдавна са изчезнали или се намират в руини, но други са се запазили изненадващо добре.

Най-ранните защитни съоръжения били издигнати от воюващи царства в северните райони на днешен Китай. През 221 г. пр.Хр. тези враждуващи държави били покорени от император Ши Хуанди, който обединил страната и поставил начало на силната, макар и съществувала кратко династия Цин. Тогава много от стените, разделяли бившите държавици, били съборени, а тези от Манджурия до Централна Азия образували непрекъсната верига, предназначена да отблъсква нападенията на племената, живеещи на територията на днешна Монголия. Макар и да били поддържани от следващите династии, малки части от първите стени са се запазили до днес.

Последният и най-интензивен период на строителни работи съвпада с управлението на династия Мин (1368–1644), които се смятат за най-големите строители на стени в китайската история. Огромната мрежа от защитни съоръжения била обновена и построена на места наново. Това начинание отнело почти две столетия. Стените минавали през планини и пустини, а работата била затруднявана от грабителски нападения и диви животни. Строителството било толкова трудно и опасно, че както се разказва, за всяка стъпка от стената бил пожертван по един човешки живот. Императорите от династия Мин обаче много се страхували от монголите, чиято династия Юан (основана от Кублай хан) управлявала Китай от 1271 до 1368 г. и била свалена от същите тези императори Мин. Китайците били все по-често притеснявани и от манджурите, които периодично нападали североизточните граници на страната в началото на 17 в. Стените, издигнати от Мин, били по-високи от предишните и много по-дебели. По цялата дължина на съоръжението лагерували военни гарнизони, а по стратегическите точки имало разположени и оръдия. По цялата стена се издигали и двуетажни наблюдателни кули, които препредавали сигнали за опасност до военните части, като през деня използвали пушек, а през нощта — огън. Масивните бойници предпазвали войниците от вражеския огън и им позволявали безпрепятствено да атакуват противника. Силно укрепените стени от времето на Мин се оказали и много здрави; повечето от запазените днес части, посещавани от туристите, са строени именно при тази династия.

Недалеч от Пекин са оцелели няколко много известни части от Великата китайска стена; тук е и туристическата „Мека“ на Китай — Бадалин. Виещата се до хоризонта по планинските била стена с бойници и кули създава погрешното първоначално впечатление, че тя е една непрекъсната отбранителна линия.

По ирония на съдбата мирновременните периоди се оказали по-опасни за Великата стена. Когато манджурите окончателно завоювали Китай през 1644 г., те основали новата династия Цин, просъществувала в мир близо 300 години. Териториите на монголите били присъединени и след като опасността от север била ликвидирана, Великата стена станала ненужна. Големи части от нея били съборени и използвани като строителен материал. По-късно булдозери прокарали на много места трасета за нови пътища.

Днес Великата китайска стена също е застрашена: някои нейни части са запустели, докато други са силно увредени от вандали. Въпросът как да бъде запазена в условията на бързо променящия се Китай остава открит.

ЗАБРАНЕНИЯТ ГРАД

КООРДИНАТИ 39° 54' с.ш./116° 23' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Пекин, Китай
ИЗГРАЖДАНЕ 1406–1420 г.
МАТЕРИАЛ дърво, мрамор, бронз
ПЛОЩ ок. 720 000 м²
РАЗМЕРИ 961 x 753 м

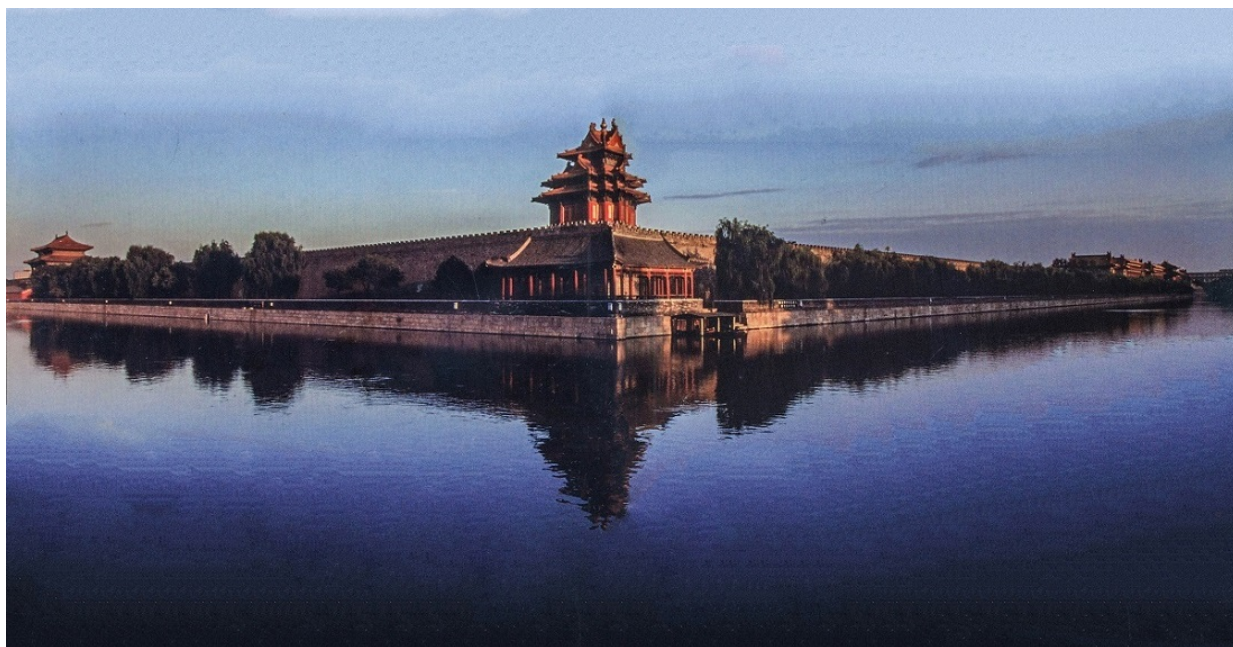
ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Най-приятно е времето през май, септември и октомври.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Има 1400 майсторски моделирани дракони, които служат и за водосточни тръби и при дъжд представляват фантастична гледка.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Елате рано сутрин преди големите туристически групи и не пропускайте малката, но изключително красива Императорска градина.

Мистериозният и красив — Забранен град представлява огромен дворецов комплекс в сърцето на Пекин. От построяването му преди около 500 години тук са живели 24 императори. Издигнат е от династия Мин между 1406 и 1420 г. и остава политическият център на Китай до свалянето на последната китайска династия Цин през 1912 г. и принудителната абдикация на последния император Пуи. Той и императорският двор остават да живеят там до 1924 г., след което окончателно са изгонени от Забранения град, а той е превърнат в дворец музей от новите управници в страната.

*Забраненият град е заобиколен от широк ров, пълен с вода.
Яркочервените колони на северозападната кула хвърлят красиви
отражения в спокойните му води.*

Днес в Забранения град са оцелели само 980 от първоначалните 9999 сгради, но въпреки това комплексът си остава най-големият в света ансамбъл от старинни дървени постройки. В прекрасните дворцови зали са запазени някои от шедеврите на изкуството от времето на династии Мин и Цин. Огромният град е разделен на две части — Външен двор и Вътрешен двор, като в първия са се водили държавните дела, а вторият е бил жилищна площ за императорското семейство. Забраненият град покрива площ от 720 000 м² и е заобиколен от дълбок ров, пълен с вода, и от 8-метрова стена. Строителството му е било извършено от над 1 млн. работници, които са използвали редки и скъпи материали. На всяка от четирите му стени има по една красива входна врата, като най-тържествена е Южната порта, която и до днес е главната порта. В нея има обособени пет входа, включително и един централен засводен проход, през който минавал само императорът.

И най-дребните детайли от архитектурата на Забранения град имат своето важно значение. Дори и цветовете, в които са боядисани. Така например керемидите на покрива са жълти — царският цвят; стените са боядисани в яркочервено — цветът, символ на щастието. Гредите вътре са в нюанси на синьото и зеленото, смятани за даряващи дълголетие и сполука.

След входа има пет моста от красив бял мрамор с художествени балюстради, по които се минава над лъкатушешите води. Водата играе много важна роля в архитектурата на Забранения град. Тя е не само украшение, но служи и като предпазно средство, защото огънят бил опасен враг на дървените постройки. Отвъд водите се намира Портата на висшата хармония, от която се влиза в Залата на висшата хармония. Това е най-голямата и най-пищно украсена дворцова постройка — церемониалното сърце на Китайската империя. Тук са коронясвали императорите и те ръководели заседанията на императорските съвети, седнали на позлатения Драконов трон. Тъй като дворецът бил израз на мощта на династии Мин и Цин, в империята било забранено да бъдат издигани сгради, по-високи от него. В съседния павилион, наречен Зала на пълната хармония, императорът се съветвал със своите министри и си почивал, преди да изпълни поредното си служебно задължение. Залата на съхранената хармония е третата от сградите, предназначени

за административни цели — в нея се устройвали официалните банкети. Зад нея се намира мраморна скулптура на дракон с перли, която била толкова ценена, че всеки, който бил заловен да я докосва, бил наказван със смърт.

Лъвове стражи от бронз, мрамор и гранит охранявали най-важните сгради. Лъвовете са винаги по двойки, като лъвицата си играе с малко, а лъвът е поставил предна лапа върху сфера.

Портата на небесната чистота, оградена от двойка ревящи лъвове от позлатен бронз, бележи границата между Вътрешния и Външния двор. Отвъд нея се намирали покоите на императорското семейство. В Залата на небесната чистота била императорската спалня, а в Двореца на земното спокойствие били покоите на императриците от династия

Мин. По-малките дворци и павилиони в покрайнините на Вътрешния двор били предназначени за наложниците и децата на императора.

КИОТО

КООРДИНАТИ 35° 41' с.ш./139° 45' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Хоншу, Япония
НАСЕЛЕНИЕ 1486 000 души
ПЛОЩ ок. 828 м2
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК японски
ВАЛУТА йена

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Тук е много красиво през пролетта с прочутите цъфнали вишневи дървета и през есента с пъстроцветните птици, но тогава е и най-задръстено от туристи.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: На кладенците (чосуя) в светилищата: преди да влезете в шинтоистки храм, трябва да си измиете ръцете и устата.

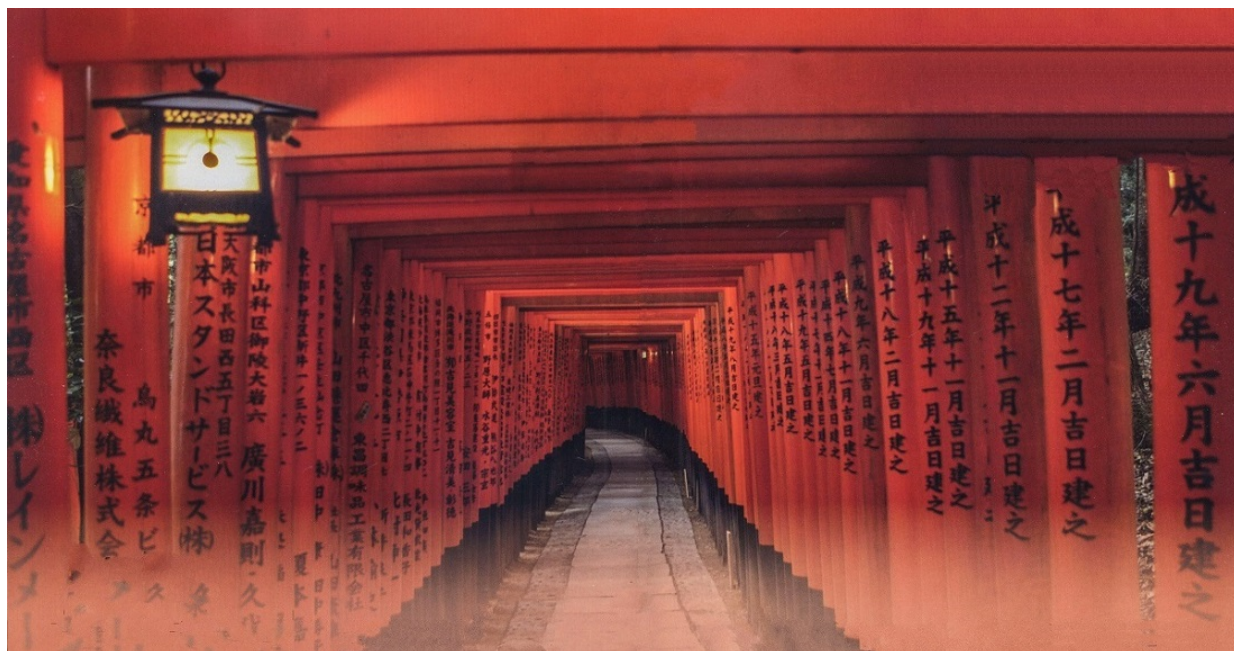
ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Пожелайте си нещо на свещена табличка (ема): напишете своето желание върху дъсчицата и я прибавете към останалите в светилището.

Киото е бил императорската столица на Япония в продължение на 11 века. Това е един прекрасен град с множество красиви дворци, храмове, светилища и градини. Гейши в сложно аранжирани кимона сноват между чайните, построени от дърво в квартал Гион. Традиционните празници като Даймонджи и днес се отбелязват почти, както и преди векове. Но Киото не е консервиран град-музей — вековната му архитектура се вписва на съвременния фон на осветени от неона небостъргачи и макар традиционните японски изкуства да се ценят много и да се развиват, градът се гордее и с динамиката на модерния си облик.

Хейан-Кио, което означава „Столица на спокойствието и мира“, става резиденция на японския императорски двор още през 794 г. и скоро се превръща в политически, търговски и културен център на цяла Япония. Преименуват я на Киото — „столичен град“ — през 11 в., когато изкуствата и по-специално художествената литература е в

разцвѣта си. От началото на 12 в. засилващите своята мощ феодали, опиращи се на своите армии от самураи, започват да се борят за надмощие. След като кланът Минамото побеждава съперниците си и присвоява титлата шогун за своя предводител, императорският двор запада и през следващите 7 века Япония е управлявана от военни господари. Киото тежко пострадва по време на гражданските войни, които разкъсват страната през 15 в., както и от природните бедствия (земетресения и пожари) през следващите столетия. Неговата историческа стойност и архитектурни паметници спасяват града от унищожителни бомбардировки по време на Втората световна война и той си остава и днес най-добре запазеният старинен японски град.

В Киото е запазен величествен императорски дворец — последният от множеството, съществували преди него на това място. Той и до днес се използва от японската императорска фамилия. Огромната постройка е станала свидетел на церемониите по интронизирането на императорите Таишо и Шова, а през 1855 г. е била реконструирана след унищожителен пожар. В комплекса са включени прекрасните градини Сенто, които са единствените останки от малкия дворец, изгорял в средата на 19 в.

Фушими Инари-таиша е шинтоистко светилище, посветено на бога на предприемачеството. Заобиколен е от покрити с дъски пътеки,

оградени от червени тории — традиционни врати, наречени на многобройните японски занаяти.

Град Киото е пълен със забележителни храмове, светилища и паркове. Един от най-известните туристически обекти са яркочервените *тории* (традиционните порти на шинтоистките светилища) на храма Хейан (Хейан Джингу), построен през 1895 г. за ознаменуване на 1100-та годишнината на града. Планът на светилището видимо напомня за императорския дворец — заобиколен е от красиви градини, известни с цъфтежа на вишневите си дървета и пъстроцветните си листа през есента. Извисяващата се пететажна пагода на храма Тоджи, престроена за последен път през 1643 г., но издигната още в края на осми век, е най-високата дървена постройка в Япония.

През юли в стария квартал на Киото, Гион, известен със своите чайни (очая), канали и павирани улички, се провежда едномесечния фестивал Гион Мацури. Той е един от най-известните в Япония и привлича хиляди туристи. Започва с очистителен ритуал за умилюване на боговете, предизвикващи пожари и земетресения.

Гион по традиция е кварталът на гейшите, наричани гейко или майко (нещо като гейша чирак). Тези жени са добре обучени да забавляват своите гости и отлично владеят традиционната японска музика и танц. По улиците на Гион често могат да се видят майко със специално белосаните им лица.

Разкошният Кинкакудзи (Храмът на Златния павилион) е най-забележителната сграда в града — изцяло покрита със златни пластинки и отразяваща се във водите на близкото езеро. Храмът оцелял на чести войни и пожарища в продължение на пет века, за да изгори до основи през 1950 г., подпален от млад монах с психични проблеми. Днес постройката е акуратно възстановена и се издига в средата на невероятно красива традиционна японска градина, особено привлекателна през есента. Храмът Рьоанджи, построен през 1450 г., е известен с прекрасната си градина в стил зен — перфектно подравнени алеи с дребни камъчета и майсторски аранжирани скални групи.

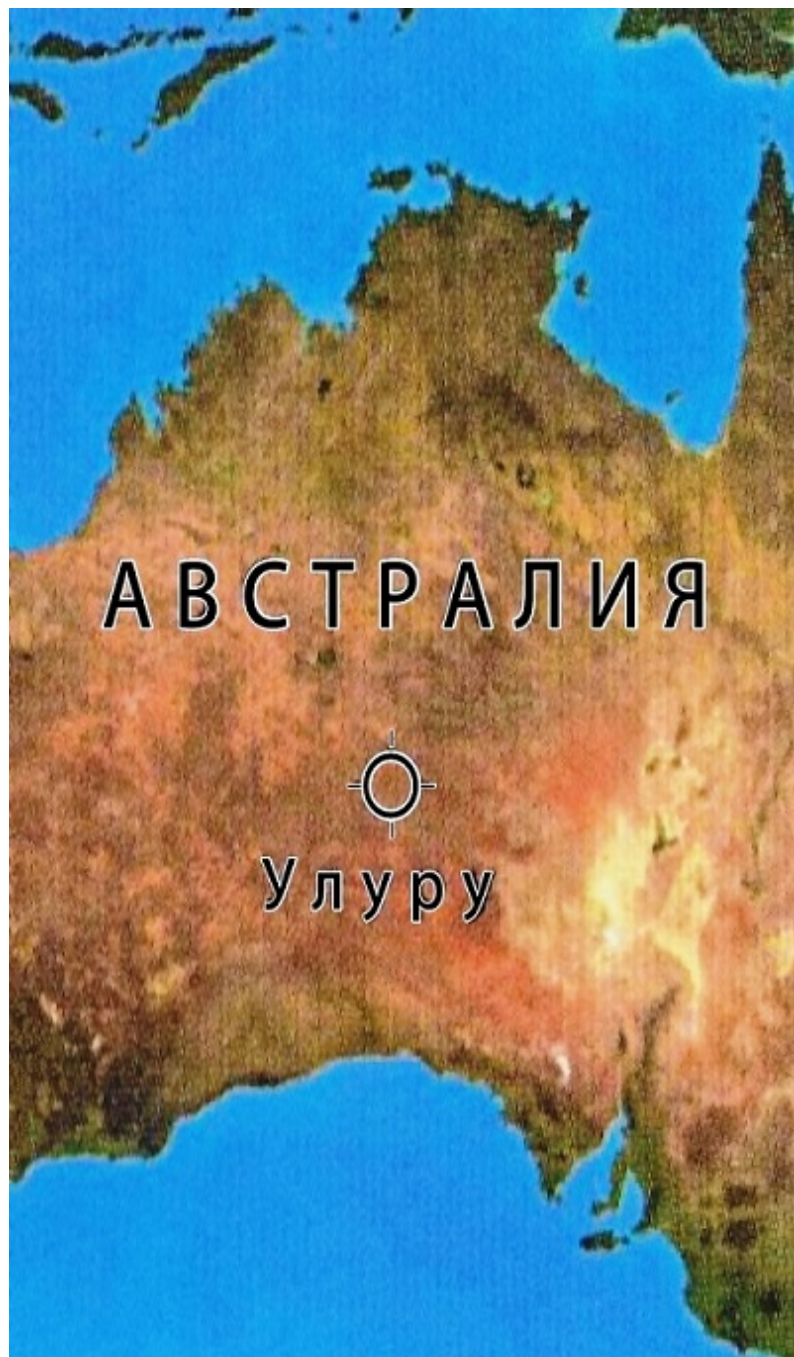

Храмът Кийомизу се издига сред вишневи дървета на малък хълм, откриващ гледка към града. Построен е без използването на нито един пирон, а панорамата, разкриваща се от дървените му веранди, заслужава своята широка известност.

УЛУРУ

КООРДИНАТИ 25° 23' ю.ш./131° 05' и.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ северните територии на Австралия
СЪЗДАВАНЕ националният парк Улуру-Ката Джута е
създаден през 1987 г.
ПЛОЩ на парка ок. 1325 км²
РАЗМЕРИ най-високата точка на Улуру е 348 м

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: През зимата (от април до октомври) топлината е най-поносима, а валежите — най-малко.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Новооткритото място за наблюдения Талингуру предлага отлична панорама особено при залез-слънце.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Използвайте услугите на екскурзовод от парковата служба, за да се запознаете с върванията на австралийските аборигени.

Улуру (известно по-рано като Айеровата скала) се намира в сърцето на австралийския континент, на около 460 км западно от град Алис Спрингс. Огромната пясъчникова скала се издига рязко над околния пустинен терен и представлява единственият оцелял фрагмент от древна, отдавна изчезнала планинска верига. Районът на Улуру е обитаван от австралийското аборигенско племе анангу поне от 10 000 години. Гигантската скала, която те наричат на своя език Улуру, е тяхно свещено място. Привечер тя заблестява с наситения си червен цвят, променящ се в зависимост от силата на светлината и от сезоните.

Не пропускайте да видите огромната скала при залез-слънце, когато тя е обагрена в цвят, постепенно преминаващ от червено-кафяво през яркочервено до тъмновиолетово.

Улуру е открита от европейците през 1873 г., когато скалата е посетена от британския изследовател Уилям Гос. Той я нарича Айерова скала на името на тогавашния британски главен секретар за Южна Австралия и това положение се запазва доскоро. От 2002 г. официалното ѝ название е Улуру/Айерова скала. През първите десетилетия на 20 в. големи части от австралийския континент са обявени за аборигенски резервати, включително и районът на Улуру, който попада в Югозападния резерват. С нарастването на броя на туристите районът е отделен като национален парк Айерс Рок — Маунт Олга (днес Улуру-Ката Джута). Земите наоколо са върнати на племето анангу през 1985 г. и днес се управляват съвместно от традиционните им собственици и от австралийските власти в националния парк. Районът на Улуру и на близките планини Ката Джута (също свещени за племето анангу) бяха включени в списъка със защитени обекти на ЮНЕСКО заради изключителната си природна и културна ценност.

Племето анангу е документирало своите митове за сътворението и древната си история чрез скални рисунки на повече от 90 места около Улуру, направени преди хиляди години. Днес туристите могат да разгледат някои изящни образци на това изкуство, които периодически биват освежавани според местната традиция.

За туземното население на Австралия Улуру и Ката Джута са от особена важност за Джукурпа — системата от традиционни вярвания, засягаща всички аспекти на човешкия живот. Тези обекти се смятат за Джукуриджа — физическо доказателство за времето, когато предците на днешните хора са създали света. Джукурпа се предава само устно от поколение на поколение — чрез приказки, песни, ритуали и танци. Макар някои аспекти на тяхното учение да са тайни и неаборигените да нямат достъп до тях, хората от племето анангу се стремят да предадат колкото се може повече от своите традиции и вярвания на туристите. Улуру и Ката Джута са заобиколени от мрежа от пешеходни маршрути, които предоставят възможност за красиви гледки към скалата с невероятна палитра от преливащи се тонове. Покрай пътеките са поставени информационни табла за местната флора и фауна и обясняващи как народът анангу си служи с тях. Най-известният маршрут е Улуру Бейс Уок, който прави пълен кръг около скалата; тя

следва и легендарния път на Куния, водната змия прародител, към Водната дупка, а това е един от сюжетите на аборигенския мит за сътворението, свързани със скалата. Парковите служители също предлагат вълнуващи екскурзоводни обиколки, по време на които имате възможност да вникнете по-надълбоко в душевността и традициите на местните хора и по-специално в Джукурпа.

Пустинният пейзаж около Улуру е изпълнен с необичайна флора и фауна, в това число с различни ендемични растения, които не се срещат другаде в страната. По сухата земя се въдят разнообразни влечуги, сред които са живописният бодлив дявол — пъстър гущер, покрит с бодли. Могат да се видят и някои разновидности уалаби и кенгуру, включително и огромното червено кенгуру, което може да тича с 60 км в час. Птичият свят включва красивите клиноопашати орли, обагрените в яркочервено местни канарчета и игривото розово какаду.

Пустинният пейзаж около Улуру на пръв поглед изглежда пуст и безводен, но като го опознаете по-отблизо, виждате, че тук кипи от живот. В района живеят множество ендемични видове животни, растения и птици.

ГОЛЕМИЯ БАРИЕРЕН РИФ

КООРДИНАТИ 16° 55' ю.ш./145° 46' и.д.

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ край бреговете на Куинсланд, Австралия

ПРЕДЛАГА УСЛОВИЯ за гмуркане, леководолазен и всякакъв воден спорт, риболов, наблюдение на птици и китове

ПЛОЩ на едноименния морски парк — ок. 345 400 км²

ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК английски

ВАЛУТА австралийски долар

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Това е отлична дестинация за цялата година, но по-добре да не ходите през дъждовния период от януари до март.

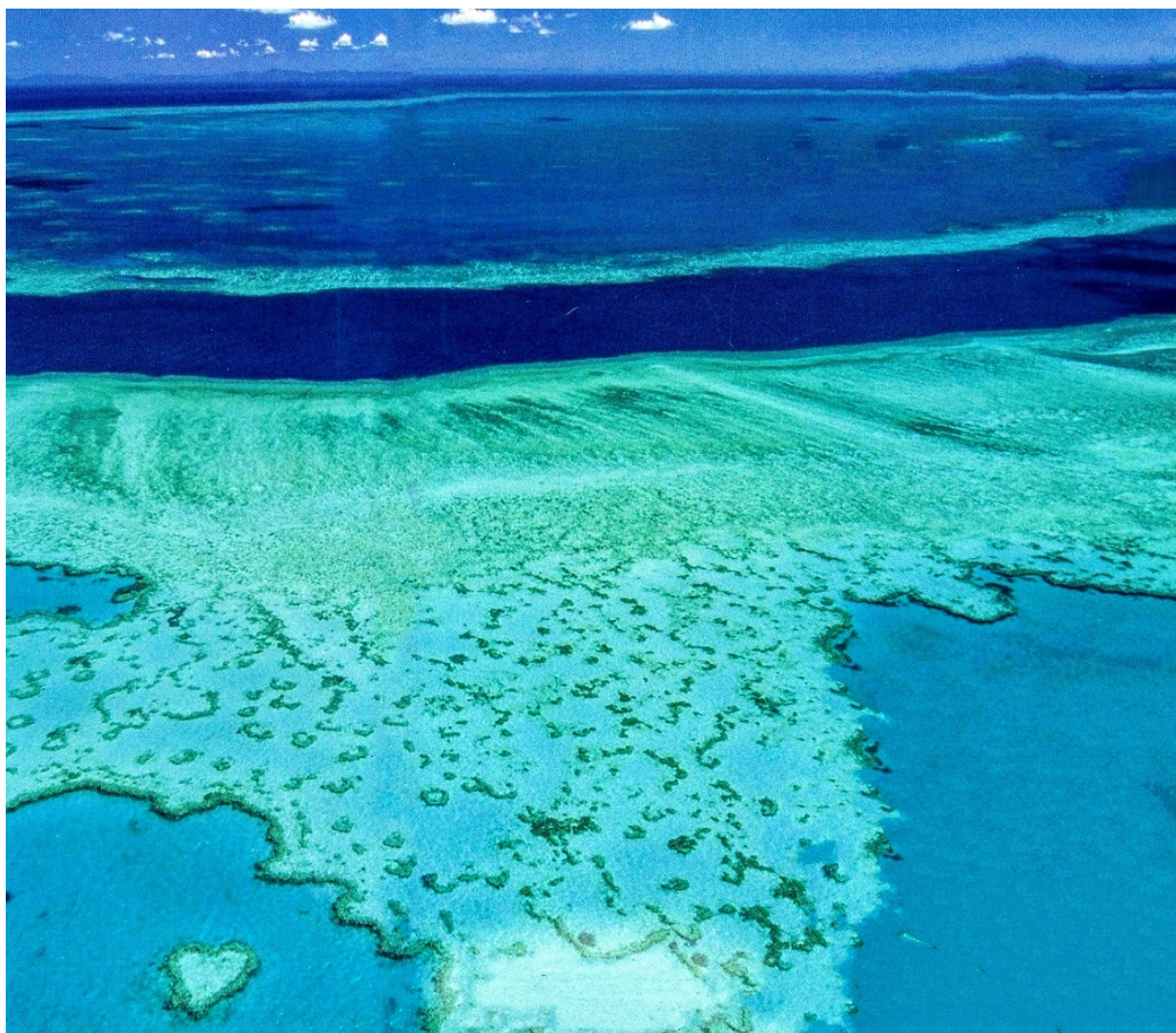
НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: На рифа живее най-голямата колония в света от морски крави, които са роднини на слоновете.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Не пипайте коралите или другите морски същества; спазвайте указанията на местните власти относно безопасните места за плуване, защото медузите могат да създадат голям проблем.

Големият бариерен риф е най-мащабната мрежа от корали на планетата, състояща се от почти 3000 отделни рифа, представляващи гъмжащ от живот подводен свят. Намира се близо до бреговете на Куинсланд, Североизточна Австралия, и се простира на повече от 3000 километра разстояние. Големият бариерен риф е една от най-богатите и с най-разнообразни форми на живот екосистеми в света. Тук живеят разнообразни морски животни, в това число костенурки, морски крави и крокодили. Голяма част от рифа днес е в рамките на едноименния морски резерват. В него са обособени безброй екосистеми, даващи убежище на голям брой застрашени животински видове. Големият бариерен риф е световноизвестен с отличните възможности за занимания на открито, които предлага — особено за гмуркане и

леководолазен спорт. Годишно тук идват по два милиона туристи от цял свят.

Големият бариерен риф е най-голямата структура в света, създадена от живи организми. Състои се от дълга верига от почти 3000 отделни коралови рифа.

Коралите, за разлика от популярната представа за тях, не са растения, а животни, които се хранят с медузи и анемонии. Отделните корали (наричани полипи) създават колонии, създадени от външната скелетна структура, която те формират чрез секреция. Към тях се присъединяват и други и вследствие от този бавно протичащ процес рифът нараства годишно с около 1,3 см. (Предполага се, че възрастта на Големия бариерен риф е около 500 000 години!) Този риф не е единна

структура, а дълга верига от малки рифове и островчета. На север са типични дългите рифове, навързани като панделки, докато на юг кораловите образувания са по-разпръснати и между тях се намират известните ниски пясъчни островчета, наричани кейове. Екосистемите на рифа поддържат живота на невероятно множество морски животни, включително на 400 различни вида корали, 1500 вида риби и 6 вида морски костенурки.

Баракудата е само един от 1500-те вида риби, които се срещат в кипящите от живот води на Големия бариерен риф. Тя е отличен ловец и се храни с по-малки рибки, които хваща с „кучешките“ си зъби. Тази риба е известна с агресивността си, но почти никога не напада хората, ако не я предизвикат.

Едно от най-странните същества, което живее на територията на рифа, е големият скат, който може да достигне на дължина до 7 м. Той обаче е кротко създание, което обича компанията на хората и често следва гмуркалите около рифа. Храни се с планктон, дребни ракообразни и рибени ларви.

Безкрайното разнообразие от цветове и текстури на този подводен свят е направо магическо. Затова тук идват толкова много гмуркани и леководолази. Нападения от акули досега не са наблюдавани (независимо от ужасяващите истории, които се разпространяват), а най-често се появява съвсем кроткият представител на този вид — рифовата акула. От юни до октомври китовете и делфините се насочват към източните брегове на Австралия, където в близост до рифа се намират техните райони за размножаване. Морските костенурки, които с грациозни движения плуват между отделните рифове, са атракция за туристите. Те гнездят по някои от чудесните плажове с бял пясък. Тези животни заедно с морските крави са от особено значение за австралийските аборигени в района. Те, както и жителите на пролива Торес, с традиционните собственици на Големия бариерен риф, защото живеят по тези места от над 40 000 години. Днес съществуват над 70 родови обединения, обитаващи островчетата на рифа или съседната

суша и той продължава да играе важна роля в техните традиционни вярвания.

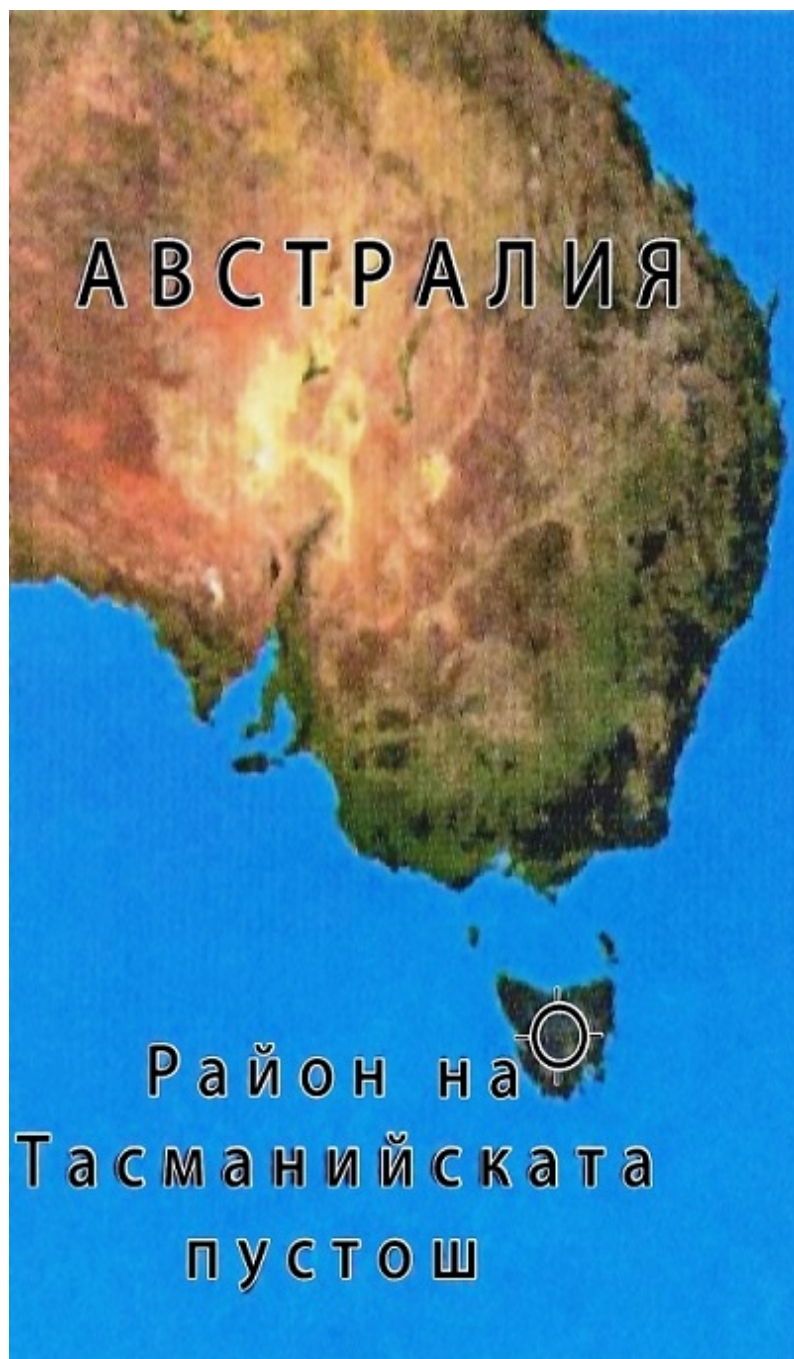
Големият бариерен риф се простира от Фрейзър Айлънд край бреговете на Куинсланд, до бреговата ивица на Папуа Нова Гвинея на север. Възможностите за гмуркане и леководолазен спорт по тази дълга верига от рифове са на практика безкрайни, но най-популярна изходна база за туристите е Кайрънс (122 700 жители). Това е голям и добре уреден туристически град, с множество магазини и компании, предлагащи оборудване за подводен спорт и само на един час от големия бариерен риф. Порт Дъглас, на 70 км северно от тук, е далеч по-малко градче (с 3000 жители), но край него се намират някои отлични места за гмуркане, включително Рибън Рифс и няколко известни места край Лизард Айлънд. В района на Големия бариерен риф има повече от 600 островчета, всяко от които предлага нещо различно от другите. Така например Лейди Елиът Айлънд е истински рай за любителите на дивата природа — тук гнездят морските костенурки и могат да бъдат наблюдавани китове; има и отлични места за гмуркане. На отдалеченото малко островче Хагърстон разглеждането на деликатните подводни коралови градини съпроводено с възможности за гмуркане до потънали в далечното минало кораби.

Зелена морска костенурка плува сред пъстроцветни риби като кралска ангелска риба, мавърски идол и осеяната с точки и чертички риба пеперуда.

ТАСМАНИЙСКАТА ПУСТОШ

КООРДИНАТИ 41° 41' ю.ш./145° 57' и.д.

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Югозападна, Западна и Централна Тасмания

СЪЗДАВАНЕ природният резерват е създаден през 1982 г.

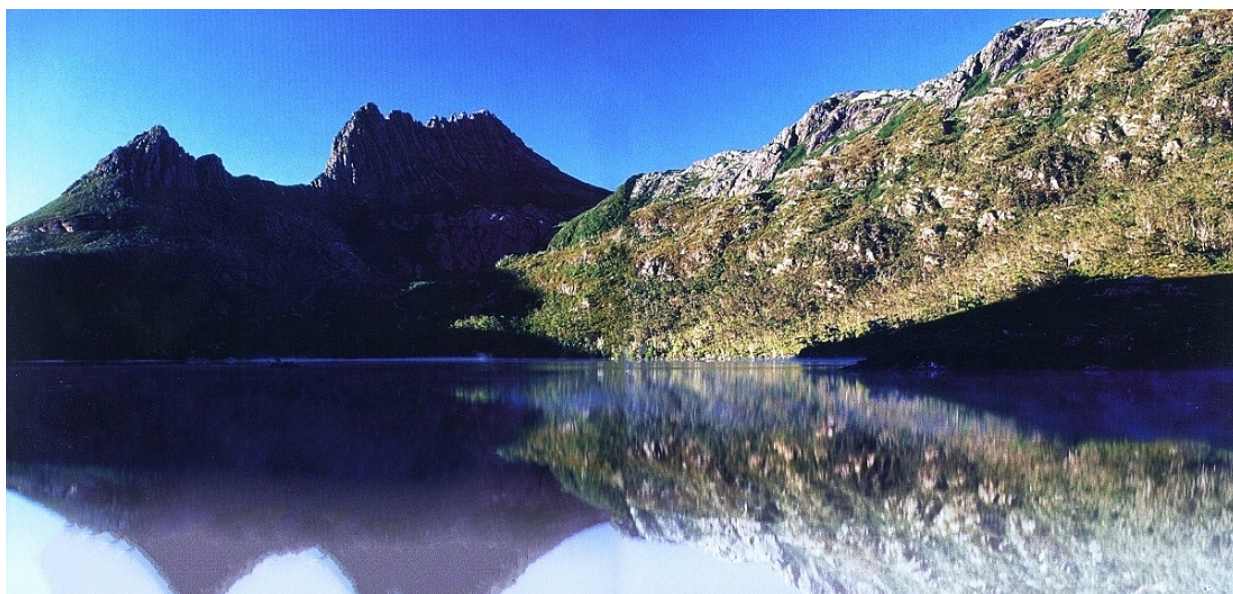
НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВЕ Крейдъл Маунтин-Лейк Сейнт Клер, Франклин-Гордън Уайлд Ривърс, Харц Маунтинс, Мол Крийк Карст, Саутуест, Уолс ъв Джерузалеъм
ПЛОЩ ок. 13 800 км²

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Най-често туристите идват тук по време на тасманийското лято (от декември до февруари). Красиво оцветени есенни листа в гората ще видите през април.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: На тасманийските дяволи — застрашен вид черни двуутробни, от които в Крейдъл Маунтин има значителна популация.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Подгответе се за всевъзможни изненади на времето; не хранете животните, защото е абсолютно забранено — уличените в това се наказват с глоба.

Крейдъл Маунтин и езерото Дав се намират в сърцето на един от най-известните национални паркове на Тасмания.

На остров Тасмания се намира една от най-големите необитавани от човека територии на Земята, изпълнена с впечатляващи върхове, древни гори и многобройни реки, езера и водопади. Културното и екологично значение на тази девствена природа бе оценена по достойнство от ЮНЕСКО и тя бе включена в защитената територия Тасманийска пустош. Тя има площ от около 13 800 км² и включва шест свързани помежду си национални парка. Най-известният от тях е Крейдъл Маунтин-Лейк Сейнт Клер, намиращ се почти в средата на острова. Негова гордост са скалистите върхове и алпийски поляни, които предлагат фантастични възможности за организиран пешеходен туризъм.

Районът на Крейдъл Маунтин е първата защитена територия на Тасмания и това се дължи до голяма степен на усилията на австралийския ботаник Густав Уайндорфър и съпругата му Кейт. През 1912 г. те построяват хижа от местен вид борово дърво и започват масирана кампания за превръщане на тези земи в национален парк. Тази хижа, наречена Валдхайм (Горски дом) приютява туристи чак до 70-те години, когато става жертва на пожар и е построена наново, за да остане и до днес една от местните забележителности. През 1922 г. част от околните земи са превърнати в резерват, но статут на национален парк цялата територия придобива едва през 1971 г.

Към Крейдъл Маунтин и езерото Дав са очертани многобройни чудесни пешеходни маршрути като например приятната разходка по бреговете на езерото, преминаваща през омайната Балрум Форест — дъждовна гора от умерения климат със сребристи, покрити с мъх дървета. Най-натоварващ е преходът Оувърленд Трек — шестдневен маршрут през красиви планински местности в сърцето на защитената територия Тасманийска пустош.

Югозападният национален парк включва някои участъци с девствена дъждовна гора от умерения климат. Макар аборигените да са ловували тук в продължение на около 25 000 години, от техните постоянни местообитания не са останали почти никакви следи.

65-километров преход свързва Крейдъл Маунтин с езерото Сейнт Клер — най-дълбокото австралийско езеро. Пътят могат да бъдат предприети лъчове към множество интересни върхове, ждрела и водопади. Има възможност и за една по-ненатоварваща разходка по бреговете на езерото Уил, както и за пикник с изглед към каскадния водопад Инес Фолс. За любителите на стръмните изкачвания е пътеката към Маунт Оса — най-високият връх на Тасмания (1617 м), откъдето се откриват поразителни гледки. Други интересни обекти по маршрута са връх Акрополис със заравненото си теме, с което напомня за прочутия

хълм в Атина; връх Лабиринт също предлага на туристите красиви гледки във всички посоки. Целият маршрут е много добре поддържан, а броят на туристите се контролира, за да не се допусне замърсяване на девствената природа. Пътят е известен с непрестанно променящи се пейзажи — скалисти върхове, брулени от вятъра плата, дъждовни гори от умерения климат и изпъстрени с цветя поляни.

Крейдъл Маунтин с нейната максимална височина от 1545 м не е най-високата точка в Тасмания, но е безспорно най-красивата. Каменистите склонове на планината се оглеждат в спокойните води на езерото Дав, а наоколо минават множество маркирани туристически пътеки. От върха във всички посоки се открива необятна панорама.

Регионът на Крейдъл Маунтин е известен и с уникалната си растителност и най-вече с необикновеното растение пандани, приличащо на палмово дърво, как го и с фагуса — вид бреза, която е единственото листопадно дърво в Австралия, ендемично за Тасмания. Листата му са особено пленителни през есента (април и май), когато са обагрени с различни нюанси — от златисто до тъмночервено. От животинския свят на парка интерес представляват едни от най-едрите

двуутробни като застрашения тасманийски дявол и два вида диви котки, птичечовки и ехидни, приличащи на таралежи. Птичето семейство в резервата също е разнообразно и включва някои ендемични видове като тасманийското колибри, птицата медояд с яката си човка, черният австралийски гарван и тъмно оперената червеношийка.

РАПА НУИ

КООРДИНАТИ 27° 09' ю.ш./109° 26' з.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Великденски остров, Чили
НАСЕЛЕНИЕ 4780 души
ПЛОЩ ок. 164 км²
ОФИЦИАЛНИ ЕЗИЦИ испански, рап нуи
ВАЛУТА чилийско песо

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: През лятото (януари-март) времето е топло, а дъждовете — рядкост. През зимата обаче няма да срещнете тълпи от туристи.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Тукутури е единствената коленичила статуя на острова и единствената с крака.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Носете си пари в брой, защото кредитни карти могат да бъдат използвани само на ограничен брой места. Най-популярните атракции, предлагани на острова, са сърфирането, ездата и плуването.

Аху Тахаи е церемониален комплекс, в който се издигат три огромни статуи върху каменни платформи (ахус). При залез снимките тук стават най-интересни.

Великденският остров, наричан от местното население Рапа Нуи, е най-изолираното населено място на света. Малкото триъгълно парче земя е запокитено по средата на разстоянието между Чили и Таити в Тихия океан, но притежава световна слава благодарение на гигантските загадъчни каменни скулптури, разпръснати по крайбрежието му. Запазени са почти 900 от тези странни фигури, наричани моаи на езика на местното население, което вярва, че те са изваяни някъде между 1000 и 1500 г. сл.Хр.

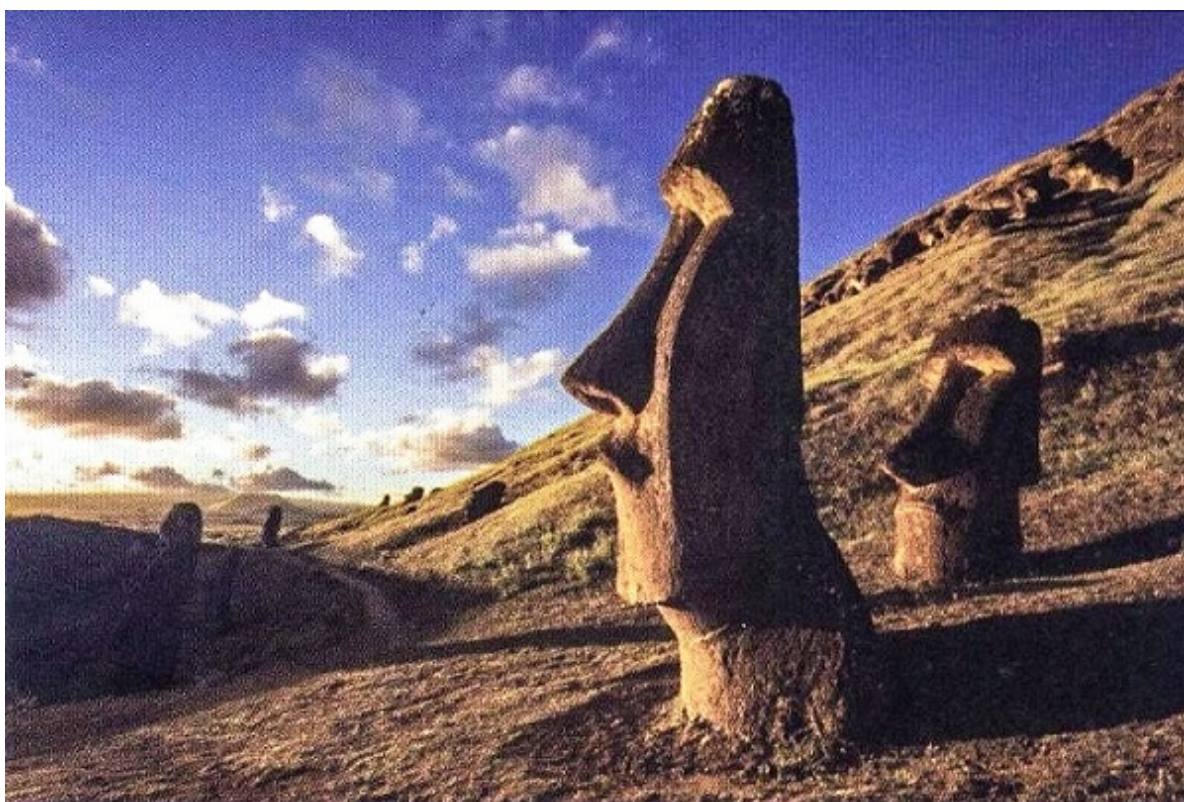
Произходът на местните жители също е неясен, макар че е общоприето, че те са пристигнали от Полинезия. Островът получава полинезийското име Рапа Нуи — „Големият Рапа“, защото през 19 в. решили, че той прилича на таитянския остров Рапа. Първите обитатели на острова наричали своята земя Те Пито о ТеХенуа, което означава „Пъпът на света“. Според една от най-широко приеманите от съвременните учени антрополози хипотеза, някъде между 400 и 800 г. сл.Хр. тук пристигнала група полинезийски преселници. Според местния мит Рапа Нуи бил заселен от Хоту Матуа (Великия прародител), пристигнал с две канута заедно с жена си, шестимата си сина и останалите роднини. Той станал първият цар (арики). Според устната традиция, записана от първите мисионери на острова през 19 в., арики притежавал божествена сила и абсолютна власт над островитяните. Арики играел най-важна роля в култа към предците, почитани на острова; на тях издигали известните моаи.

В Аху Акиви се издигат седем еднотипни фигури, които, за разлика от всички останали моаи на острова гледат към Тихия океан.

Досега са открити почти 900 гигантски каменни фигури малко по-малко от половината от тях се намират в Рано Рараку (основната

каменна кариера за скулптурите), а останалите са разпръснати по целия остров. Макар често да са описвани като „глави“, фигурите всъщност изобразяват цели човешки тела, само дето главите са непропорционално големи. Статуите се различават по размер, но стилизираните им лица са удивително еднотипни. „Шапките“ от червен камък с неизвестно предназначение са били добавени в по-късно време. Моаите изобразяват лицата на обожествените прародители и повечето от тях са обърнати навътре към родовите владения на острова. Изключение правят само седемте фигури в Аху Акиви, които са обърнати към океана. Някои учени предполагат, че те представят Хоту Матуа и шестимата му сина. Най-важните моаи са издигнати върху каменни платформи, наречени ахус. Всички статуи са огромни, като най-голямата завършена е с височина 10 м, докато друга, останала недовършена, е щяла да се извисява на цели 20 м.

Гигантските статуи вероятно са транспортирани от кариерата в Рано Рараку до други части на острова с помощта на система от дървени шейни или на търкалящи се барабани от дървени стволлове. Макар островът днес да е напълно обезлесен, докъм средата на 17 в., когато обичаят да се дялат моаи отмрял, той е притежавал гори.

ВАНКУВЪР

КООРДИНАТИ 49° 25' с.ш./123° 01' з.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Британска Колумбия, Канада
НАСЕЛЕНИЕ 578 000 души
ПЛОЩ ок. 115 км²
ОФИЦИАЛНИ ЕЗИЦИ английски и френски
ВАЛУТА канадски долар

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Лятото (от юли до септември) е най-подходящо за пешеходен туризъм и за любуване на красивите гледки. За ски е най-подходящо през февруари, март и април.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Местните хора ще ви препоръчат да посетите Съншайн Медоус, откъдето се откриват прекрасни гледки към най-високите върхове на Канадските Скалисти планини и към покритите с цветя поляни в техните подножия.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Движете се по пешеходните маршрути с голямо внимание; информирайте се от туристическите центрове за прогнозата за времето и за особеностите на избрания от вас маршрут.

Ванкувър е разположен на невероятно красиво място — с могъщите върхове на Канадските Скалисти планини на заден фон и в близост до Джорджия Стрейтс.

Ванкувър е третият по големина град в Канада. Намира се на красивия полуостров Бърард на брега на Тихия океан. На заден план се очертава силуетът на Канадските Скалисти планини, а крайбрежието наоколо се характеризира с множество тесни провлаци и заливчета. Местата с девствена природа в непосредствена близост с такъв съвременен град придават на Ванкувър неповторим чар. През 1867 г. възниква най-старата част на града, наречена Гастаун, която и до днес е запазила някои от старите си сгради и павирани улици, въпреки че скоро е била интегрирана в т.нар. Гранвил. Градът е преименуван през 1886 г. в чест на известния английски изследовател от 18 в. — Джордж Ванкувър.

Сърцето на съвременния Ванкувър е Даунтаун, където са финансовите институции, най-модерните магазини, ресторанти и хотели, както и много от най-престижните културни забележителности, в това число операта. От Ванкувър Лукаут — площадка за наблюдение, намираща се на върха на стройната Харбър Сентър Тауър, се откриват незабравими гледки във всички посоки. На северозапад от Даунтаун е Стенли Парк, който със своите 4049 км² площ е един от най-големите градски паркове в Северна Америка. Гъстите му гори и зелени поляни са истински бял дроб за града. В Стенли Парк се намират и най-големите атракции на Ванкувър: Акуериъм Марайн Сайънс Сентър с прекрасна колекция от морски животни, включително морски костенурки, белуги, делфини и морски видри. Тези, които искат да видят китове и делфини в естествената им среда, трябва да дойдат във Ванкувър между юли и септември, когато градът е едно от най-популярните места за наблюдение на тези животни.

Ванкувър предлага вълнуваща смесица от развлеченията на големия съвременен град и уникалните красоти на дивата природа. От Гроус Маунтин, на която лесно ще се изкачите с кабинковия лифт, се откриват прекрасни гледки към скиорските писти и към града.

Някои от най-добрите плажове на града се намират в непосредствена близост до Даунтаун: Сънсет Бийч, Инглиш Бей (наричан и Фърст Бийч), Секънд Бийч и Търд Бийч. Ванкувър е известен и с невероятните си природни паркове като Лайтхаус Парк и Пасифик Спирит Парк в западната част на града. Лайтхаус Парк обхваща огромна по площ дъждовна гора, пресечена от множество пешеходни пътеки. За любителите на парковата архитектура градът предлага няколко отлично аранжирани ботанически градини, в това число Ван Дусен Ботаникъл Гардън и Куин Елизабет Парк в южната

част на Ванкувър; Нитобе Джапанис Гардън и Ботаническата градина на Университета на Британска Колумбия.

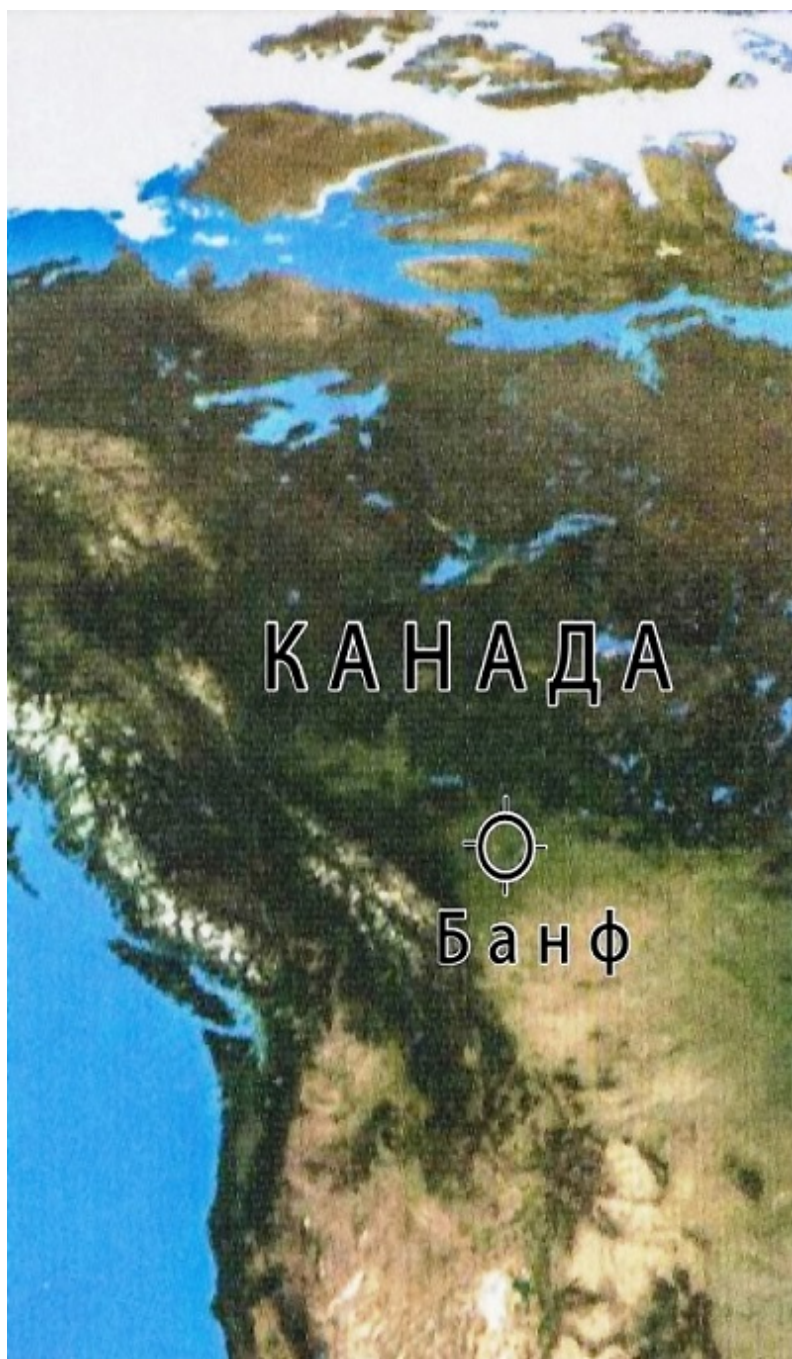

Край информационния център, разположен в един от ъглите на Стенли Парк, се издигат осем тотемни стълба. Представеният тук е издялан майсторски от скуомишите, индианско племе, живеещо по

тези земи от векове. Като материал за стълбовете са използвани трупи от западен червен кедър.

Сред най-популярните едnodневни екскурзии е посещението на остров Ванкувър и неговата столица Виктория. Тук именията в колониален стил и английските градини напомнят за времето на британското владичество. По-малките островчета в Джорджия Стрейтс са известни с мекия си климат и разтоварващата обстановка, в която живеят местните жители. Резерватът със статут на национален парк Гълф Айлендс е съхранил акваторията около островчетата с нейната богата фауна — делфини, морски лъвове, тюлени и морски видри.

БАНФ

координати 51° 30' с.ш./116° 15' з.д.
местоположение Албърта, Канада
създаване национален парк Банф — през 1885 г.;
национален парк Джаспър — 1907 г.
туристически центрове Банф, Лейк Луис, Джаспър
площ национален парк Банф 6641 км²; национален
парк Джаспър 10 878 км²

Туристическа информация

Кога да отидете там: Лятото (от юли до септември) е най-подходящо за пешеходен туризъм и за любуване на красивите гледки. За ски е най-подходящо през февруари, март и април.

На какво да обърнете внимание: Местните хора ще ви препоръчат да посетите Скалисти планини и към покритите с цветя поляни в техните подножия.

Полезни съвети: Движете се по пешеходните маршрути с голямо внимание; информирайте се от туристическите центрове за прогнозата за времето и за особеностите на изчисления от вас маршрут.

Канадските Скалисти планини са една от най-известните сред любителите на дивата природа туристически дестинации. Голяма част от планинската верига е защитена от верига национални паркове, най-популярни, от които са Банф и Джаспър. Те имат обща граница помежду си и обхващат голяма площ от Скалистите планини на територията на Албърта. Мястото предлага невероятни планински пейзажи, отлични условия за ски спорт и всякакъв вид занимания на открито, както и удивително разнообразие от диви животни — от мечки гризли до вълци.

Национален парк Банф е създаден през 1885 г. — първият на канадска територия. Той обхваща огромната площ от 6641 км², състояща се от изумителни планински върхове, глетчери, езера, алпийски ливади и гори, които се редуват в невероятния пейзаж.

Главната входна врата към парка е град Банф — най-високо разположеното канадско селище, което възниква през 80-те години на 19 в. като курортно градче около откритите тогава горещи минерални извори. Минералната вода и днес привлича много туристи, но към нея вече са добавени и най-различни други възможности като пешеходен туризъм, ски, планинско колоездене, езда, шейни с кучешки впрягове, зимни кънки, гмуркане под ледената покривка на езерата, голф и кану. Макар че Банф е целогодишна туристическа дестинация, недалеч от него са разположени два известни скиорски курорта — Съншайн Вилидж и Ски Норкей, които предлагат отлични условия за зимни спортове. В националния парк са маркирани над 1000 км туристически пътеки, които минават през смайващо красиви природни пейзажи.

Спокойните води на езерото Морейн отразяват смайващо красивите планински върхове, покрити със сняг и заобикалящи Долината на

десетте върха.

Освен това тук можете да наблюдавате безброй видове диви животни и растения. Районът на Вермийон Лейкс е най-доброто място за наблюдение на птичия свят.

Национален парк Банф е свързан с огромния парк Джаспър, разположен на север от него, посредством известния Айсфийлдс Паркуей — панорамна магистрала с дължина от 230 км, минаваща покрай безлюдни ледени полета, водопади и глетчери. Кълъмбия Айсфийлд, през което минава пътят, дава начало на шест огромни ледника. Мястото се смята за най-голямата територия, покрита от лед, южно от Северната полярна окръжност и северно от Екватора.

Езерото Боу притежава невероятен тюркоазен цвят, който в началото на лятото става много наситен. Езерото, подобно на много други в националния парк Банф, се е формирало след оттеглянето на ледниците, а специфичният му цвят се дължи на минералния състав на водата.

Джаспър е най-големият национален парк на територията на Канадските Скалисти планини, известен с голямото си богатство на диви животни, в това число лосове, пуми, гризли и черни мечки. Макар

че тук годишно идват по над 3 млн. туристи, винаги може да бъде намерено местенце съвсем безлюдна дива природа.

В национален парк Банф могат често да се видят земни катерици, мармоти, бодливи прасета и лосове. Тук живеят и определен брой гризли и черни мечки. Сред 260-те вида пернати най-интересни са гологлавият орел, орелът рибар и рядко срещани видове като американската забулена сова и северноамериканския кълвач.

Информационната служба на парка се намира в малкото селище Джаспар, в стара дървена постройка от 1914 г. Ски курортът Уислър-Блеккомб, модернизирани за Зимните олимпийски игри през 2010 г., редовно е оценяван от туристите като един от най-добрите в света; предлага и множество възможности за ски бягане. Целият парк е добре снабден със съоръжения за всевъзможни занимания на открито — като се започне от риболов и езда и се стигне до рафтинг и дори до катерене по замръзнали водопади. Пътеките за пешеходен туризъм тук са с обща дължина над 1200 км, но има и панорамни планински пътища за автомобили като Маунт Едит Кевъл Роуд.

ЧЪРЧИЛ

КООРДИНАТИ 58° 46' с.ш./94° 10' з.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Манитоба, Канада
НАСЕЛЕНИЕ 900 души
ПЛОЩ ок. 54 м²
ОФИЦИАЛНИ ЕЗИЦИ английски и френски
ВАЛУТА канадски долар

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Белите мечки са тук през октомври и началото на ноември; за наблюдение на китове най-доброто време е през юли и август.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Носете си пиратки, които тук служат да държат белите мечки на безопасно разстояние от Чърчил.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: За да видите белите мечки отблизо, трябва да се запишете на обиколка със специално приспособени за целта автобуси. Не се приближавайте на по-малко от 100 м от мечките, когато се хранят.

Всяка есен близо 1000 бели мечки се събират край отдалеченото градче Чърчил и очакват водите на залива Хъдсън да замръзнат.

Чърчил е малко градче с по-малко от 1000 души население и е едно от най-отдалечените селища в Канада. Намира се на брега на едноименната река при вливането ѝ в огромния залив Хъдсън в далечния Север на провинция Манитоба. През по-голямата част от годината е малко пристанище. Всяка есен обаче стотици бели мечки се спускат към града и чакат водите на залива да замръзнат, за да тръгнат на лов за тюлени — основният им източник на храна. Изчислено е, че за период от шест седмици през октомври и началото на ноември по заледеления бряг край Чърчил се събират до 1000 бели мечки. Затова градът гордо се нарича „Световна столица на белите мечки“ и привлича до 10 000 туристи всяка година по време на „мечешкия сезон“ — краткия период от време, през който пришелците в града стават повече от местните жители.

През зимата, пролетта и началото на лятото мечките се хранят в изобилните с тюлените си води на залива Хъдсън. С напредването на лятото обаче ледът започва да се топи и да се троши на блокове, които заедно с течението и с мечките върху тях отплават към югозападния бряг на залива Хъдсън.

Тук мечките са обречени на пост и едвам се прехранват с морски водорасли, мърша и разни треви. С падането на температурите те отново поемат на север. Вследствие от глобалното затопляне животът на белите мечки е станал още по-труден, защото без лед те не могат успешно да ловуват. Тяхната популация вече е намаляла застрашително и бъдещето не изглежда за тях никак розово, ако сегашните тенденции в изменението на климата се запазят.

Белите мечки край Чърчил понякога са изненадващо добронамерени към туристите, които посещават ледените полета край града в специални бъгита за тундрата. Някои от мечките са по-стеснителни, но други обичат да общуват хората. Има и такива, които са толкова любопитни, че без страх се доближават до бъгитата.

През октомври мечките са гладни и понякога стават агресивни. Преди те свободно са кръстосвали улиците на Чърчил, но вследствие от някои нежелателни срещи с местните жители сега е въведено правилото „затвор за бели мечки“, прекрачили очертанията на населеното място. Те биват затваряни на специални места докато водите на залива замръзнат и тогава ги пускат. Днес също така туристите могат да видят белите мечки, като се доближат до тях в специално приспособени за целта автобуси, наречени бъгита на тундрата.

Полярната лисица е често срещана в района на Чърчил и обикновено се забелязва лесно. Цветът на козината ѝ се мени от сиво-кафява на младини до чисто бяла при достигане на зряла възраст. Лисицата се храни с полярни зайци и дори с риба и живее в просторни и сложно устроени леговища, които приютяват няколко поколения обитатели.

Полярните мечки — най-големите сухоземни хищници на Земята, — които се стичат есенно време в Чърчил, са голяма атракция за екотуристите от цял свят. Градът предлага отлични условия и за наблюдение на белуги, които се събират с хиляди в сравнително топлите през юли и август води на р. Чърчил и залива Хъдсън да отгледат малките си. Големите стада китове с характерните звуци, които издават, се виждат добре от брега. Има възможност тези прекрасни същества да бъдат разгледани и по-отблизо с някой от специално организирани круизи.

Районът на Чърчил е също така рай за любителите на птици — особено през пролетта и в началото на лятото, когато градът не е толкова натоварен с туристи. В зоната радиус от 40 км около Чърчил са били наблюдавани 270 вида пернати, включително полярната сова, тундровия лебед, златист дъждосвирец и исландския сокол. Ако имате късмет, ще видите чайката на Рос и много други редки видове птици. В

района гнездят над 100 вида птици, включително арктичният бекас и мишеловът на Харис.

Призрачното северно, сияние може да се наблюдава в района на Чърчил в края на август и от декември до април. Неговите светлини, обогрени обикновено в нюанси на зеленото и жълтото, се въртят из безбрежното северно небе.

МОНЮМЪНТ ВЕЛИ

КООРДИНАТИ 36° 58' с.ш./110° 06' з.д.

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Юта, САЩ

МАТЕРИАЛ пясъчник

ТУРИСТИЧЕСКИ ЦЕНТРОВЕ Монюмънт Вели Навахо
Трайбъл Парк Визитър Сентър, край магистрала No163

площ ок. 5000 км²

вход край магистрала No 163

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: На скалните образувания с провокиращи имена, дадени им от индианците навахо: Трите сестри, Спящият дракон и Ухото на вятъра.

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: През май-юни или през септември-октомври, защото лятото е много горещо и е пълно с туристи.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Не се опитвайте да се разходите из района без специален гид. Мястото е свещено за индианците и те стриктно ограничават достъпа на туристи до него.

Кървавочервеният пясъчник на Монюмънт Вели с неговите шипове и шпори е една от най-запомнящите се панорами в целия свят. Той се появява в стотици холивудски уестърни, в това число в „Дилижансът“ на Джон Форд и „Имало едно време на Запад“ на Серджо Леоне, а също така и в множество телевизионни програми, реклами и музикални клипове. Режисьорът Джон Форд описва това място като най-съвършеното, красиво и спокойно кътче на Земята. Монюмънт Вели се намира изцяло на територията на резервата на племето навахо на границата между щатите Юта и Аризона и е част от тяхната родина.

Индианците от племето навахо наричат двете огромни скални грамади при входа на Монюмънт Вели „Ръкавиците“. За тях вярват, че били правени за ръцете на боговете.

Макар и доста намаляло по численост, племето навахо все пак е най-многобройното в САЩ (около 250 000 души) и притежава резерват, който е по-голям по площ от няколко американски щата взети заедно. Те наричат тази долина Це Бии Ндзисгаи (Долината на скалите) и тя си остава дом на родовете, живеещи тук от поколения. Територията се администрира от управата на едноименния национален индиански резерват, която взема от туристите малка такса за единствения панорамен път, по който могат да обиколят с колите си странните каменни образувания в изолираната долина. Този 27-километров маршрут, потънал в пепел, се вие около някои от стърчащите стълбове и грамади, издигащи се право нагоре от прашната пустинна земя. Цветовете на всичко наоколо са наситени и пищни, особено призори и по здрач, когато долината сякаш грее като нажежена. Химичният състав на скалите — железен оксид на кървавочервените и магнезиев оксид на тъмнопурпурните — е прозаичното обяснение за различните отсенки на емблематичните скални образувания, но непрестанно променящата се светлина ги прави да изглеждат вълшебни.

ЙЕЛОУСТОУН

КООРДИНАТИ 44° 36' с.ш./110° 30' з.д.

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Уайоминг и Монтана, САЩ

СЪЗДАВАНЕ 1872 г.

ТУРИСТИЧЕСКИ ЦЕНТРОВЕ 9 центрове и музеи

ПЛОЩ ок. 8983 км²

ВХОДОВЕ пет входа дават достъп до парка от север, североизток, изток, юг и запад.

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Елате тук извън активния сезон, през юни или септември, за да избегнете тълпите от туристи; през зимата също е много красиво, но повечето от пътищата са затворени.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Лемър Вели понякога е наричана Американската Серенгети заради богатството на диви животински видове, които се срещат тук.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Облечете се добре — температурите могат рязко да се променят по няколко пъти в денонощието. Не доближавайте дивите животни!

Йелоустоугаският национален парк е създаден през 1872 г. и е първият в Северна Америка. Заема високо плато, обградено от планини и същевременно един от най-активните, геологически райони на Земята със стотици бълбукащи горещи извори и гейзери. Това разнообразно като ландшафт и красиво като природа място включва огромни територии открити прерии, гъсти гори, страховити каньони и почти 300 водопада. Богатството на диви животни тук е неизчерпаемо; срещат се и гризли, черни мечки, планински лъвовове, лосове и американски бизони.

Големият каньон на Йелоустоун с неговите стръмни стени е най-големият в пределите на парка.

Гордост на националния парк е неговият Голям каньон, дълбан хилядолетия наред от р. Йелоустоун. Дължината му е 32 км, а дълбочината — 275 м. Ждрелото започва след великолепните Йелоустоунски водопади. Те са опасани отвсякъде от борова гора и са

най-големите в целия парк. Горният водопад е с импозантния пад от 33 м, а Долният — с цели 94 м — два пъти колкото Ниагарския водопад! Пролетно време, когато снеговете се топят, водопадът придобива особено впечатляващ вид.

В района на Йелоустоун се наблюдава най-голямата концентрация на горещи минерални извори и фумароли на квадратен километър в света, а прочутият гейзер Олд Фейтфул си остава и до днес най-популярната атракция на парка. Той не е нито най-големият, нито най-мощният, но както показва името му („Старият верен“) — най-редовно изригващият, по няколко пъти всеки ден.

Изригванията на гейзера Олд Фейтфул траят обикновено между 90 сек. и 5 мин., а стълбът водна пара се издига до 40–55 м и предизвиква възхищението на туристите. През 19 век войници използвали гейзера за пералня: поставяли бельото си в кратера и след изригването то било вече изпрано.

Други също така „надеждни“ гейзери в Горния гейзерен басейн са Кесъл, Гранд, Дейзи и Ривърсайд, свързани помежду си от широки пешеходни алеи. От Обзервейшън Пойнт се открива прекрасна гледка към целия басейн.

Крестед Пул е един от най-известните геотермални феномени в Горния гейзерен басейн. Водите на езерото са тъмно пауновосини. Макар че езерото всъщност е горещ минерален извор, от него понякога изригва и гейзер.

Огромният гейзер Стиймбоут е най-големият на територията на парка и изхвърля пара на най-голяма височина в света. Намира се в гейзеровия басейн Норис — най-горещият в целия регион — с лунен пейзаж и димяща пъстроцветна пара от пукнатини в земята. Големите

изригвания на Стиймбоут достигат височина 90 м и са придружени от оглушителен грохот. Гейзерът е много непостоянен — интервалът между отделните му изригвания варира между 4 дни и 50 години. В близост се намират малки кални фумароли, заобиколени от лава във всички цветове на дъгата — наричат ги Артистс Пейнт Потс (боите на художника).

Йелоустоунския национален парк живее единственото самоподдържащо се стадо диви бизони в САЩ. Понастоящем то има численост между 3000 и 3500 животни, които са потомци на едва 23-те екземпляра, оцелели след масовото избиване на този животински вид през 19 в. Независимо от вида им американските бизони са много подвижни и изключително бързи — с лекота настигат човек.

Белезникавите стръмни тераси край Мамут Хот Спрингс близо до Форт Йелоустоун приличат на великански стъпала сред полето от голи вулканични скали. Тези варовикови тераси бързо ерозират и непрестанно променят ландшафта. Във Форт Йелоустоун са съсредоточени административни сгради, в които днес се помещава управлението на парка. Те са били построени за войниците, които

поддържали парка от основаването му до създаването на Националната паркова служба през 1904 г. Армията предприела построяването на солидна пътна мрежа, която заменила старите коларски пътища. 224-километровото шосе съществува и днес и се нарича Гранд Луп Роуд Хисторик Дистрикт и описва осморка около главните туристически обекти в парка.

ЕВЪРГЛЕЙДС

КООРДИНАТИ 25° 50' с.ш./81° 00' з.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Флорида, САЩ
СЪЗДАВАНЕ НА НАЦИОНАЛНИЯ ПАРК 1947 г.
ТУРИСТИЧЕСКИ ЦЕНТРОВЕ четири
ПЛОЩ ок. 11 700 км²
ВХОДОВЕ четири главни входа откъм Хоумстед, Маями
и Евърглейдс Сити

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Сухият сезон трае от декември до април, комарите са по-малко, а ниското ниво на водите кара животните да се събират около водните пролуки в килима от трева.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: В рамките на резервата растат над 2000 вида растения, сред които тропическата папрат и восъчната орхидея.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Поемете по мрежата от пешеходни и колоездачни маршрути, за да се насладите на разнообразния ландшафт и на множеството различни екосистеми.

Евърглейдс или Блатата на Флорида са наричани поетично „Река от трева“. Това всъщност е една бавно течаща през блатиста местност и килим от водорасли река, покриваща площ от около 11 700 км². Посоката на течението ѝ е от Лейк Окичоби към Мексиканския залив в най-южната точка на Флорида. Водите ѝ поддържат многобройни взаимносвързани екосистеми, включително кипарисови и мангрови горици сред блатата. Тук живеят множество различни животински видове, както и няколко застрашени от изчезване като кожестата костенурка (без коруба) и флоридската пантера.

Евърглейдс е един от най-големите и най-важни влажни райони на Земята, където съществуват съвместно безброй отделни екосистеми.

До миналия век Евърглейдс остават практически непроменени в сравнение с предишните хиляди години. Най-ранните следи от човешка дейност тук датират отпреди 15 000 години, а блатистите райони наоколо са били обитавани векове наред от няколко индиански племена. След пристигането на европейските изследователи техният брой силно намалява и днес малцина от тях живеят все още в Южна Флорида. Стопанското развитие на района започва едва в средата на 19 в., когато за пръв път се обмисля сериозно пресушаването на блатата. През последните сто години строителството на пътища, фабрики и разрастването на градовете са отнели около половината от някогашните блатисти земи на Южна Флорида, с което екосистемата на тези влажни

земи е поставена под сериозна заплаха. Така броят на блатните птици е намалял с 90 %, а от изчезване са застрашени още десетки животински видове. Националният парк Евърглейдс е създаден през 1947 г., за да защити околната среда тук и нейните обитатели, но в територията му влизат едва 20 % от Блатата. Развитието около границите на парка продължава да оказва въздействие върху неговите предели и парковите власти предупреждават: „Евърглейдс са в състояние на изкуствено поддържане на живота — продължават да съществуват, но в намалени размери.“

В Евърглейдс има многобройни мангрови горички, образувани от три основни разновидности на това дърво — червена, бяла и черна. Тези видове са се приспособили отлично към условията на смесени сладки и солени води.

Така или иначе националният парк и днес осигурява убежище на повече от 50 застрашени животински вида, в това число американските крокодили и западноиндийските морски крави. Плетеницата от водни канали предлага безброй възможности на туристите да разгледат отблизо различните видове интересна флора и фауна. С кану обиколката е много вълнуваща: паркът предлага множество обиколки с лодки, които са степенувани по трудност и всеки може да намери нещо подходящо за себе си. Една от най-известните водни обиколки е наречена Уайлдернес Уотървей и отнема около седмица гребане, парковите власти са изградили по маршрута специални платформи за къмпирене, наречени чики (на езика на семинолите означава „къща“.) Предимно в района на устието туристите могат да се насладят на делфините и водните крави, както и на елегантните блатни птици като розовите лопатарки и ибисите.

Голямата бяла чапла е един от многобройните видове блатни птици, които живеят в района на Евърглейдс — отличава се по изцяло бялото си оперение, жълтата човка и черни крака. Само преди век тази елегантна птица е била застрашена от безразборното ловуване

заради перата, използвани в дамските шапки. В началото на 20 в. тези пера стрували почти колкото чистото злато.

Южна Флорида е единственият район в света, където на едно място се срещат крокодили и алигатори, защото сладководните и соленоводните видове живеят в обща екосистема. Туристите могат да видят тук сиво-зеления американски крокодил или по-често срещания американски алигатор, който се различава по кремавия цвят на корем.

Друг превъзходен маршрут за обиколка с кану следва течението на р. Търнър и преминава през разнообразен ландшафт с мангрови горички, затревени блата и пленителна тропическа гора, където в плетеницата от клони и увивни растения живеят множество диви животни, възползващи се от богатата растителност на тези зони. Сред тях са белоопашатите сърни, американските рисове, забулените сови и блатните зайци. Популярни обиколки с кану се предлагат и в близост със Залива на Флорида, където туристите могат да видят делфини, акули, морски костенурки, а понякога и водни крави.

ПАМЕТНИЦИТЕ ВЪВ ВАШИНГТОН

координати 38° 53' с.ш./77° 02' з.д.
местоположение Вашингтон, окръг Колумбия, САЩ
население 5 300 000 души (в рамките на окръга)
площ ок. 177 км²
официален език най-често използваният език в САЩ
е английският, като испанският е на второ място
валута щатски долар

Туристическа информация

Кога да отидете там: През пролетта, когато дърветата са разцъфнали, или през есента, когато листата им се обагрят в различни тонове; лятото е много горещо и влажно.

На какво да обърнете внимание: Има много приятни маршрути за пешеходен и велотуризм. Градът разполага с разкошни и просторни паркове и с над 300 км добре поддържани алеи за разходки в неговите околности.

Полезни съвети: Зарежете колата (уличната мрежа е доста объркана) и се възползвайте от отличните възможности на метрото.

В столицата на Съединените американски щати от 1790 г., Вашингтон, Федерален окръг Колумбия, се намират най-емблематичните сгради и институции на страната. Градът е много подходящо място за над стоте паметника, издигнати в памет на войници и държавници, посветили живота си в служба и за защита на държавата. Много от постройките са осветени през нощта и създават пленителна панорама за туристите.

Мемориалът на Джеферсън е един от най-красивите паметници на град Вашингтон. Огромната бронзова статуя на президента доминира интериора на сградата, по вътрешните стени, на която са изписани откъси от най-известните му трудове.

Няколко такива паметника са съсредоточени около Националния мол — церемониална алея, около която са разположени прочути музеи и културни институции. В западния му край се издига Паметникът на Вашингтон — кула с формата на египетски обелиск и посветена на Джордж Вашингтон (1732–1799), първият президент на САЩ. Огромната колона се отразява в изкуствено езеро, заобиколено от парк, и представлява съществен елемент от пейзажа на града още от изграждането му през 1884 г. Тя все още е най-високата самостоятелно

издигаща се зидана постройка в света. Туристите се изкачват с остъкления асансьор до специална платформа, за да се насладят на живописната гледка отвисоко към забележителностите на града, в това число купола на Капитолия и Белия дом.

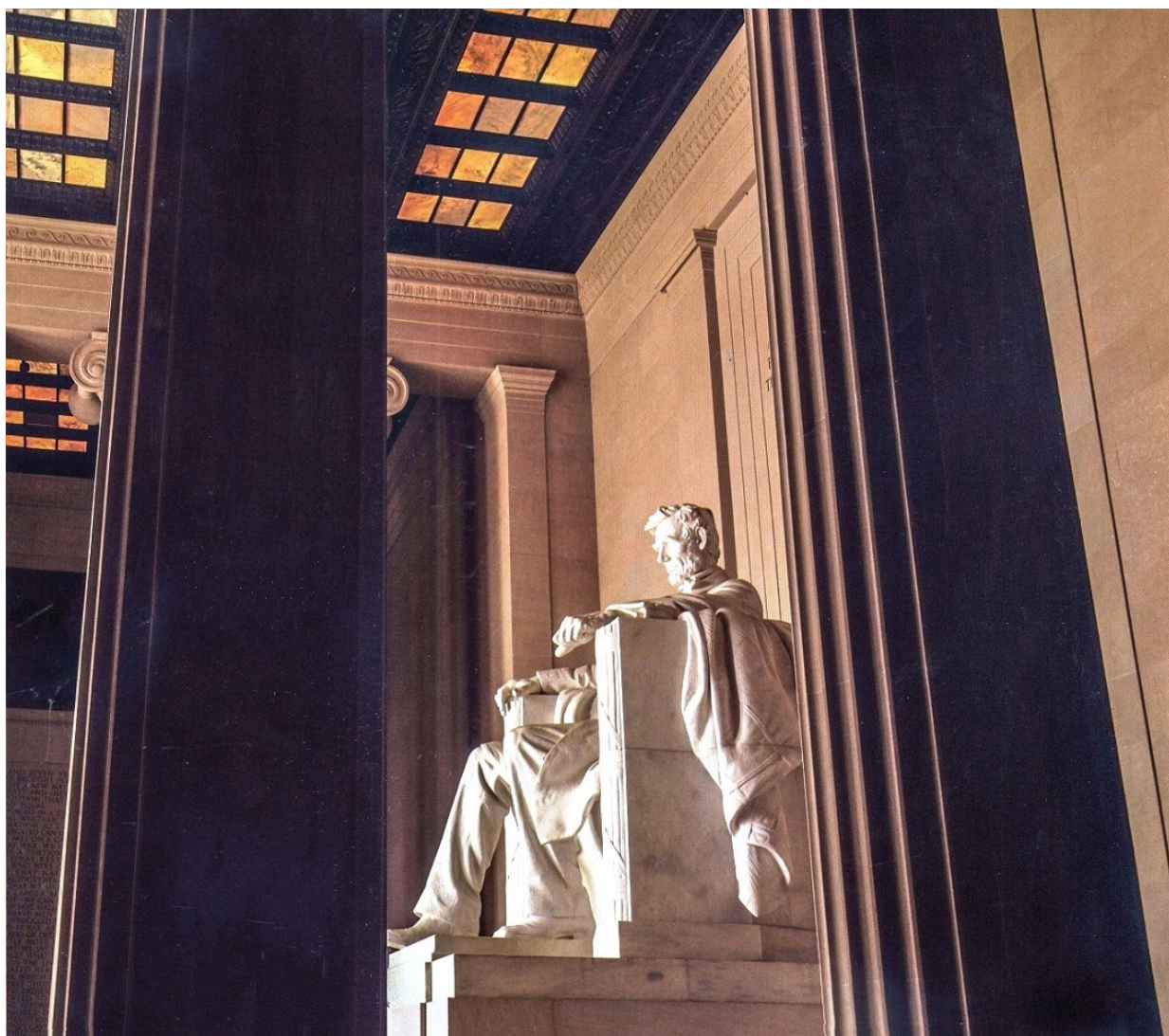
Друг от американските бащи на отечеството, Томас Джеферсън (1743–1826), е почетен с кръгла неокласическа ротонда, издигаща се южно от Белия дом, край брега на река Потомак. Крайъгълният камък на Мемориала на Джеферсън е положен през 1939 г. от президента Франклин Д. Рузвелт, който наредил да изсекат дърветата между Белия дом и строящия се паметник, за да може да го вижда всяка сутрин от кабинета си. Интериорът на ротондата е покрит с откъси от най-известните трудове на президента, а бронзовата му статуя се издига в съседство с прочутата Декларация за независимостта от 1776 г.

Мемориалът на ветераните от Виетнамската война е може би най-натовареният емоционално паметник в столицата. Издигнат е през 1982 г. Двете му стени от черен мрамор сключват тъп ъгъл помежду си. Полираният материал отразява небето, а сред отражението се четат имената на 60 000 души, изгубили живота си по време на военния конфликт.

Големият почитател на Джеферсън, Франклин Д. Рузвелт (1882–1945), е почетен с пространен мемориал на открито във формата на четири „стаи“, които изобразяват неговите четири президентски мандата. Скулптури и релефи пресъздават сцени от живота на 32-я президент на САЩ: по време на неговите радио беседи „край огнището“ от 30-те години на XX в.; на опашката за хляб по време на Голямата депресия; заедно с любимия си терьер Фала, който бил негов неотклонен спътник.

Ейбрахам Линкълн е почетен с мемориал във формата на дорийски храм. Архитектурният план напомня за храма на Зевс в Олимпия (Гърция). Статуята на 16-я президент на САЩ е висока 6 м.

Мемориалът на Линкълн е посветен на президента Ейбрахам Линкълн (1809–1865) и е във формата на дорийски храм, построен от блестящ бял мрамор. Негов архитект е Хенри Бейкър, а паметникът е завършен през 1922 г. Огромната статуя на Линкълн седи в кресло под надпис, гласящ: „Споменът за Ейбрахам Линкълн ще остане завинаги в този храм, както и в сърцата на хората, чиито съюз той запази.“ Линкълн води страната през годините на Гражданската война, премахва робството и вдъхновява своя народ с прочутото си Обръщение от Гетисбърг — една от най-силните речи в историята. Мемориалът на Линкълн е използван като символ в други прочути публични изяви на американски водачи като речта на Мартин Лутър Кинг „Аз имам една мечта“, произнесена пред повече от 200 000 активисти на Движението за граждански права от стъпалата пред мемориала през 1963 г.

НОВА АНГЛИЯ

КООРДИНАТИ 42° 21' с.ш./71° 03' з.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ североизточната част на САЩ
ОБХВАЩА щатите Мейн, Ню Хемпшир, Масачузетс,
Върмонт, Кънектикът и Роуд Айлънд
НАЙ-БЛИЗКО МЕЖДУНАРОДНО ЛЕТИЩЕ Бостън Лоугън
Еърпорт
НАСЕЛЕНИЕ 14 240 000 души
ПЛОЩ ок. 186 459 км²

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Пикът на красивите есенни листа е между средата на септември и средата на октомври на север и между средата на октомври и средата на ноември на юг.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: В някои райони на Нова Англия американските лосове се разхождат свободно по пътищата, така че бъдете внимателни зад волана.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Ако ще идвате тук през есента, си запазете хотел доста преди това, защото това е най-натовареният сезон в тази част на страната.

Всяка есен природата представя пищен спектакъл в горите на Нова Англия. В края на септември листата на дърветата, огрени от слънчевите лъчи, се обагрят с безброй нюанси на червеното, златистото, кехлибареното и кафявочервеното. Нова Англия се състои от шест от най-старите американски щати: Кънектикът, Мейн, Масачузетс, Ню Хемпшир, Роуд Айлънд и Върмонт. Много от техните селища са основани още през 17 в. и са сред първите, основани от европейските заселници в Новия свят.

Листата на захарния клен се обагрят ярко през есента; дървото се цени тук заради кленовия сироп, който се произвежда от него.

Повечето от жителите на областта живеят в Бостън и другите градове по оживения източен бряг, но вътрешността с нейните гори и планини, селца и ферми, реки и водопади е невероятно безлюдна и непокътната като природа. По-голямата част от района е покрита с гъсти широколистни гори, привличащи туристите през есента (местните хора ги наричат „любители на красивите листа“). Нова Англия е известна с хубавите си извънградски странноприемници, предлагащи легло и закуска, както и с образцовото си старовремско гостоприемство, с което този край е отлично място за прекарване на уикенда.

Регионът се гордее с няколко красиви авто туристически маршрута, както и с няколко панорамни второстепенни пътища с национална известност. Един от тях е Канкамагъс Хайуей в централната част на Ню Хемпшир и се свързва с не по-малко красивия Уайт Маунтин Трейл. Листата тук са най-красиви между средата на септември и средата на октомври. От Лун Маунтин, докдето може да се стигне с кабинков лифт, се откриват прелестни гледки към горите и околните върхове.

Слотър Хаус Бридж, издигнат на Дог Ривър през 1872 г., е добре запазен образец на покритите дървени мостове, с които Нова Англия е известна. Покривите са били правени за защита на тежките и скъпи дървени греди от атмосферните влияния, с което животът на мостовете много се удължавал.

Ласт Грин Вели Байуей, свързващ Бруклин и Линкълн в щата Кънектикът, минава през някои от най-старите и приятни градчета в района. Есенните листа са чудесен декор на старите колониални ферми, зали за събирания, църкви и училища. Пътят минава и покрай няколко изключителни покрити дървени мостове, които са характерна черта за извънградския пейзаж на Нова Англия. Рангли Лейкс Синик Байуей в Западен Мейн представлява вълнуващо пътуване край езера, гори, планини и тихи селца. Възхитителни гледки се откриват от панорамното място, наречено Хайт ъв Ленд, което с право се смята за едно от най-красивите в Нова Англия. Районът предоставя и необикновено добри възможности за наблюдение на дивата природа, а ако имате късмет, със сигурност ще видите американски лосове край пътя. Най-подходящото място във Върмонт за наблюдаване на красиво обагрени есенни листа е шосе № 100. То минава през очарователния стар град Уестън и през непокътнатата природа на Гифърд Уудс.

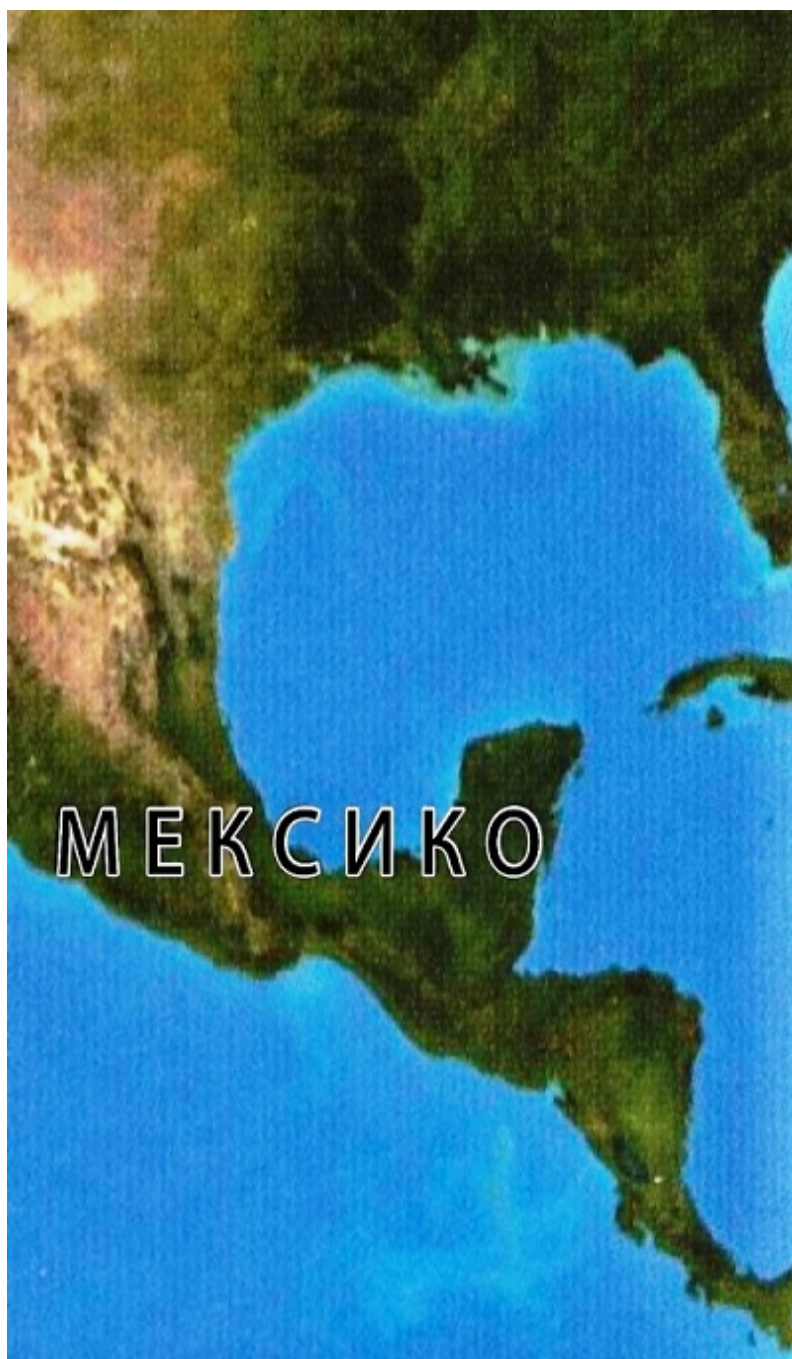

Река Кантукук в Ню Хемпшир е особено живописна. По бреговете ѝ растат различни широколистни дървесни видове, чиито листа се обагрят в пъстри тонове през есента. На реката са построени няколко романтични мостчета.

МЕКСИКАНСКАТА ЗАДУШНИЦА

КООРДИНАТИ 19° 25' с.ш./90° 07' з.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ селата и градовете на Мексико
ДАТА 1–2 ноември
ИДЕТЕ в Пацкуаро, щата Мичоакан
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК испански с 62 местни наречия
ВАЛУТА мексиканско песо

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА да отидете там: Задушницата е на 1 и 2 ноември, но последните две седмици на октомври преминават в приготовления за празника.

НА КАКВО да обърнете внимание: Опитайте Пан дела Меурте и другите празнични ястия. „Хлябът на мъртвите“ по традиция се поставя на гробовете, като във всеки отделен район се приготвя по собствена рецепта.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Разходете се на воля из гробищата да разгледате пишно украсените гробове, но не правете снимки без разрешение.

Осветени от пламъка на свещи цветя покриват гробовете в гробището на Цинцунцан в северната част на щата Мичоакан.

Всяка година в края на октомври мексиканците се приготвят за своята Задушница — Ел Диа де лос Муертос (Денят на мъртвите). Местните хора вярват, че душите на умрелите на този ден се завръщат по родните си места и общуват със своите близки. Пазарите се изпълват с ярките цветове на невена (*кампасучитл*), с които украсяват гробовете. Хората приготвят специални ястия, както и черепчета от захар или шоколад и ги отнасят на гробищата. Домовете също придобиват празничен вид и са готови да посрещнат душите на скъпите покойници.

Денят на мъртвите е мексиканският вариант на католическата Задушница, въведена като обичай тук от испанските колониални власти, обогатен със запазени от 3000 години местни обичаи, наследени от предколумбовите цивилизации в региона. Макар Ел Диа де лос Муертос по същество да представлява култ към мъртвите, той фактически е празник на живите. Коренното население на Мексико вярва, че душите на починалите са безсмъртни и пребивават в Миктлан — красиво и спокойно място, където си почиват. Един път в годината те могат да се върнат при своите семейства. Това събитие в предколониално време било отбелязвано с тържества, продължаващи цял месец (съвпадащ с части от нашия юли и август), когато идвал краят на тяхната календарна година. Тържествата били ръководени от богиня Миктекачиуатл, наричана на испански Дама де ла Муерте (Господарка на мъртвите). Празникът бил радостен и изпълнен с веселие — настроение, което господства и по време на днешната Задушница.

Много от старинните празници и обичаи на коренното мексиканско население са се запазили под някаква форма в съвременното отбелязване на Деня на мъртвите. Един от главните символи на празника е черепът или калавера, направен от захар и украсен с пъстри орнаменти от глазура.

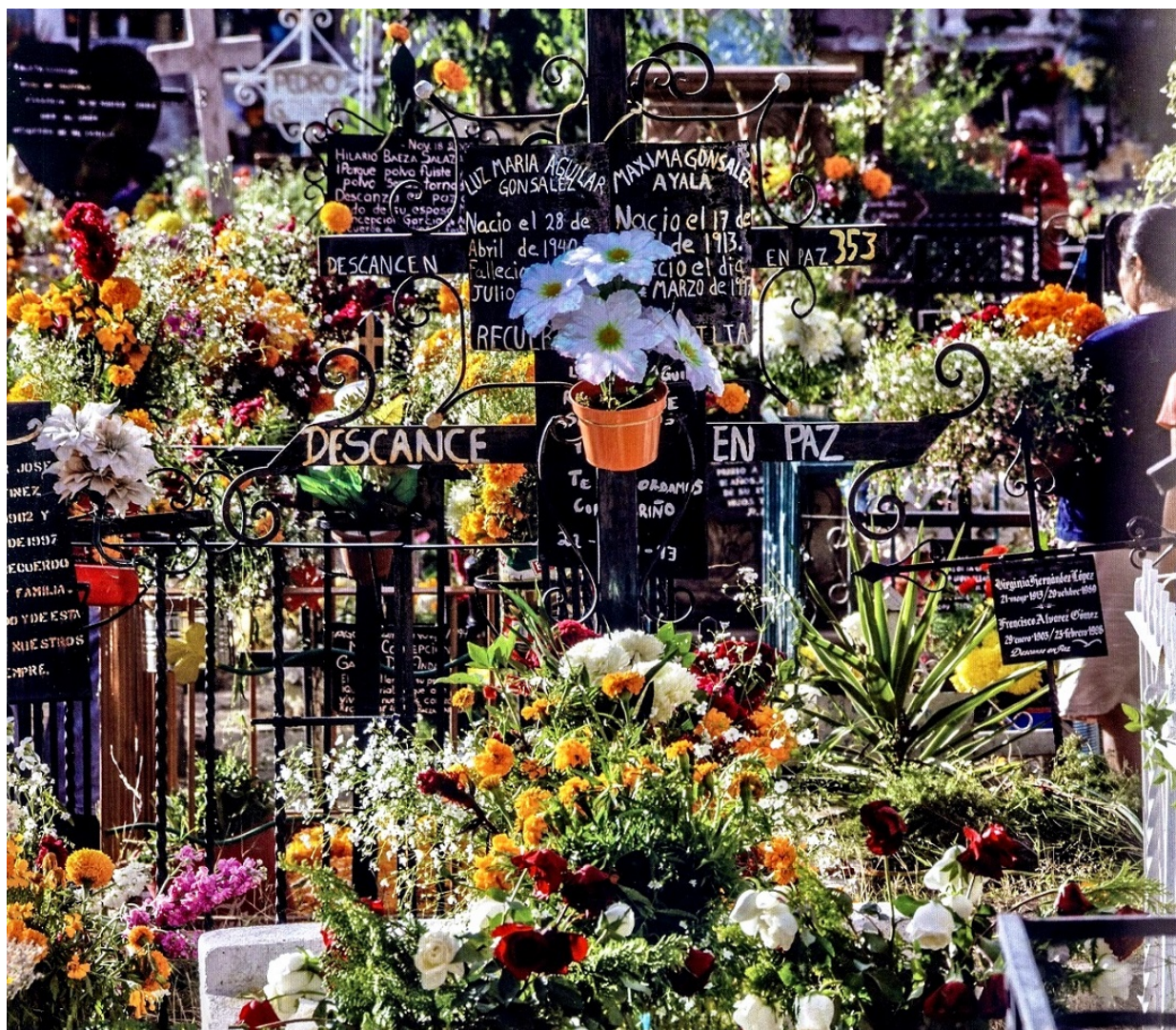

Черепът (калавера) е най-популярният символ на празника и може да се види навсякъде, изработен от ярко оцветена захарна паста. Каловеро наричат и сатиричните политически стихове, публикувани по вестниците, което е съвременният принос към традициите, свързани с Деня на мъртви.

Този обичай се корени в предколониалното време, когато семействата запазвали черепите на своите мъртви и ги поставяли на видно място да им напомнят за живота, смъртта и отвъдното. Въпреки че за някои култури черепът е страховит символ, за мексиканците не е такъв. Друг остатък от древните местни вярвания е Ла Катрина — ухиленият женски скелет, който днес ръководи тържествата на Задушница, точно както в древността тази роля е изпълнявала богинята Миктекачиуатл. Ла Катрина в съвременното ѝ превъплъщение се появява за пръв път в гравюра на художника Хосе Гуадалопе Посада

през 1913 г. и става много популярна след Мексиканската революция през 20-те години на 20 в.

Гробищата грейват от ярките багри, като според местните хора листенцата на най-често използваното цвете — невена, изобразяват слънчевите лъчи. На гробовете се поставят запалени свеци, снимки, храна, а понякога и възглавници и одеяла.

На 1 ноември, Денят на невинните или на малките ангели В (*Диа де лос Иносентес* или *Диа де лос Ангелитос*), се споменават починалите в детска възраст, като на гробовете им се носят големи количества бели цветя и бели свеци. Възрастните покойници се почитат по време на главния празник, който е на следващия ден — Задушница. Семействата отиват на гробищата, украсяват гробовете с ярки оранжеви невени,

наричани столлистници или цветя на мъртвите. В Пацкуаро, намиращ се на брега на едноименното езеро, на североизток от Мексико Сити, местните хора празнуват Деня на мъртвите, като правят красиви хартиени лодчици (марипосас, което означава пеперуди), закрепват в тях запалени свещи и ги пускат да плават във водите на езерото във феерична процесия. Хиляди туристи посещават града по това време, за да участват в този празник.

ЧИЧЕН ИЦА

КООРДИНАТИ 20° 40' с.ш./88° 34' з.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ полуостров Юкатан, Мексико
НАЙ-БЛИЗКО МЕЖДУНАРОДНО ЛЕТИЩЕ Канкун
ИЗГРАЖДАНЕ между 600 и 1000 г. сл.Хр.
МАТЕРИАЛ варовик
ПЛОЩ ок. 15,5 км²

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Подходящо време за посещение е зимата, но елате през ноември, защото през декември е пълно с туристи.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Впечатляващият ягуаров трон, боядисан някога в червено и обсипан с нефрит, е бил открит в дебрите на Ел Кастильо.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Елате колкото се може по-рано, за да изпреварите многобройните туристически групи и да разгледате старините, преди да настъпи жегата по пладне.

Стъпаловидната пирамида в Ел Кастильо е посветена на бога змия Кукулкан. Той е построен според астрономическите разбирания на майите — важна част от тяхната култура.

Чичен Ица е огромен град от камък в Северен Юкатан, Мексико, и едно от най-големите постижения на майте. Макар да става известен център още през 7 в., градът достига апогея на своята мощ и влияние през периода 10–12 в. По-късно комплексът е изоставен и е погълнат напълно от джунглата. В началото на 20 в. е открит, изследван и възстановен. Разкопките продължават и днес, но великият град на майте поставя пред нас повече нови въпроси, отколкото отговори.

Майте били една от най-напредналите и динамично развиващи се цивилизации на Мезоамерика. Усъвършенствайки откритията на предишните култури като тази на олмеките, майте развиват астрономията, календарната система и единствения напълно устроен писмен език на предколумбова Америка. Те били също така опитни земеделци, тъкачи, грънчари и строители. Известни са със своите огромни и богато гравирани стъпаловидни храмове, построени без помощта на метални сечива, впрегатен добитък и дори без да познават колелото. Чичен Ица е илюстрация на тези високи постижения на майте — от внушителните му храмове до „обсерваториите“, точно ориентирани според Слънцето и Луната.

Древният град на майте се намира сред безводна равнина на полуостров Юкатан. Малкото реки на региона текат йод земята и Чичен Ица е бил построен недалеч от два огромни природни кладенеца (сенотес). По такъв начин били осигурявани достатъчни количества вода през цялата година, а кладенците играели и важна роля в култовете на майте. По-големият от двата сенотес, Сеноте Саградо (Свещеният кладенец), бил използван за принасяне на жертви на бога на дъжда, Чаак. Сред приношенията на дъното на кладенеца са открити злато, нефрит и човешки кости.

Централно място в града заема огромният храм на Кукулкан, наричан Ел Кастильо (Замъкът), който със своите 24 м е най-високата сграда в района. Има форма на масивна четиристенна пирамида и е граден в строго съответствие с астрономическите отправни точки. На всяка от стените му има 91 стъпала, които заедно с платформата на върха на храма дават сбор от 365 — по едно стъпало за всеки ден от годината. Храмът е посветен на Кукулкан, пернатата змия, чиито култ е централен за Чичен Ица. Масивните стълбища в средата на всяка от стените на пирамидата са украсени с изсечени в камъка балюстради,

завършващи с масивна змийска глава с отворена змийска паст в основата. Всяка година по време на Пролетното и Есенното равноденствие (21 март и 23 септември) по северната стена на храма се спуска тъмна сянка, която създава илюзията, че огромна перната змия се спуска надолу по стълбището.

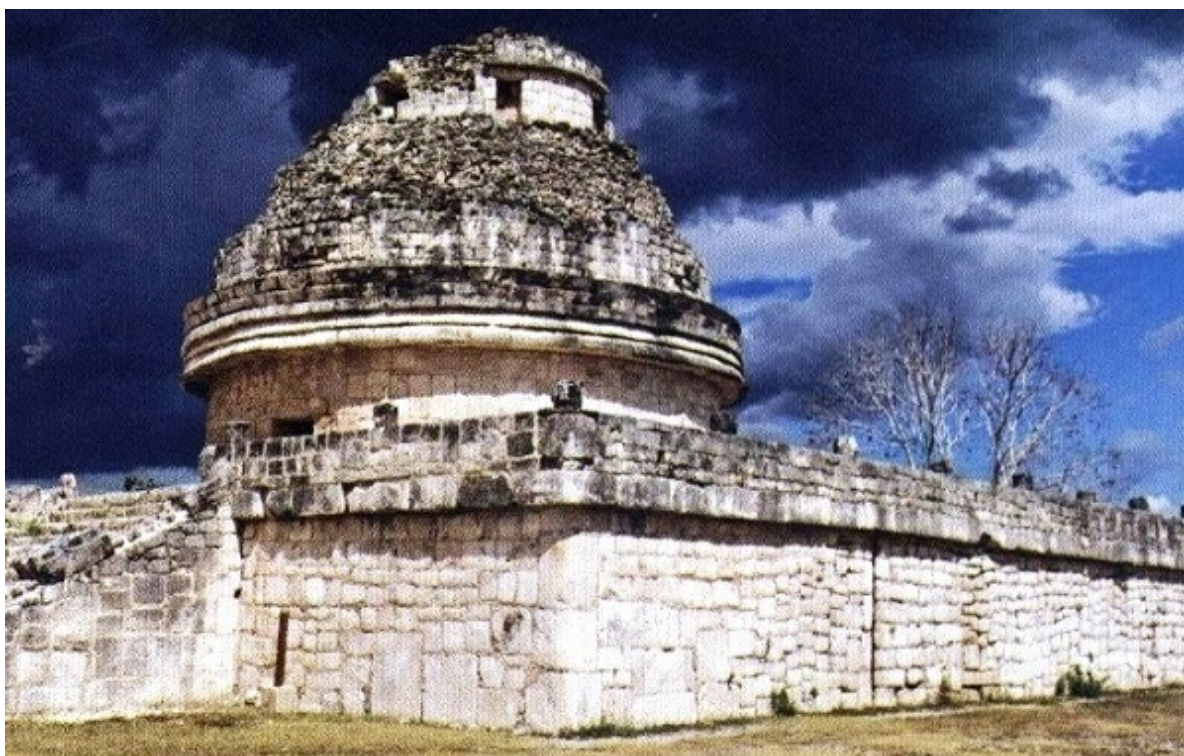

.Храмът на воините е украсен с Чакмоол, полегнала човешка фигура, държаща в скута си дълбок съд. На тази снимка се вижда една от над дузината открити такива фигури в града, като до всяка от тях има издигната каменна колона, изобразяваща воините на майте.

Близо до Ел Кастильо се намира Големия двор за игра с топка — огромна каменна арена, където майте играели популярна игра с топка, символизираща човешко жертвоприношение. На скулптираните

каменни релефи представят страховити сцени, включително и как един нещастен играч бива обезглавен от топката. Кръглата обсерватория (наричана Каракол), което на испански означава „охлюв“, е друга впечатляваща постройка. Майте били много добри астрономи, които умеели да изчисляват с голяма точност небесните явления, включително циклите и движението на Венера и Марс.

Заради необичайната си кръгла форма Ел Каракол (Охлювът) често е наричан Обсерваторията. Макар функциите му да не са напълно познати, повечето археолози смятат, че сградата е била построена и с астрономически цели. Нейното ориентиране показва, че майте са били големи почитатели на планетата Венера.

СТАРАТА ХАВАНА

КООРДИНАТИ 23° 08' с.ш./82° 23' з.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Северозападна Куба
НАСЕЛЕНИЕ 2 500 000 души (в цяла Хавана)
ПЛОЩ ок. 721 км² (на цяла Хавана)
ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК испански
ВАЛУТА CUP(неконвертируемо кубинско песо) и CUC
(конвертируемо кубинско песо)

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: През април или в началото на септември, когато времето не е много горещо и не е прекалено пълно с туристи. Избягвайте сезона на ураганите — от средата на септември до края на октомври.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Изображения на емблематичния революционен водач Че Гевара се срещат навсякъде; особено интересно е това върху фасадата на Министерството на вътрешните работи.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Опитайте се да научите някои основни изрази на испански, защото не навсякъде говорят английски; посетете някое от изпълнените с атмосфера градски кафенета.

Ла Авана Виеха — Старата Хавана — горещото сърце на кубинската столица, е екзотична, макар и доста опърпана хубавица, която излъчва заразителен чар. Пищната испанска колониална архитектура може и да е започнала да се руши, но все още придава уникален стил на града, който кипи от живот и багри. Останалите тук-там стари кадилаци придават известен холивудски привкус и са спомен от едно отминало време, когато островът е бил място за забавления на американския хайлайф. Ритмичният фон на кубинската музика допълва кинематографичния силует на Старата Хавана, като многобройните стилове на вездесъщата музика се носи навсякъде по улици и площади.

Плаза де ла Катедрал е доминиран от бароковата катедрала и е опасан от красиви сгради от 18 в. На гледката можете да се любувате от терасата на някое от пръснатите наоколо кафенета.

Хавана е основана от испанските конкистадори през 1515 г. — само две десетилетия след „откривателското“ пътешествие на Колумб, който обявява двете Америки за испанско владение. Градът е разположен удобно на кръстопътя на процъфтяващите търговски маршрути между Стария и Новия свят. Той е дарен от Бога с превъзходно естествено пристанище и скоро бележи голям просперитет. Но мечтата за злато, докарала тук тълпи от испански авантюристи, привлича и корсарите и пиратите, и градът става обект на постоянни нападения. В отговор на тях испанците снабдяват Хавана със защитни стени, бастиони и наблюдателни кули, много от които, в това

число емблематичните крепости Ел Моро и Ла Кабаня, които охранявали пристанището, са се запазили до днес.

Испанците владели Куба почти четири века и построили пищните барокови дворци и църкви, тесните павирани улички и красивите площади на Старата Хавана. Испанските архитекти са работили тук със спомени за родината, създавайки градски пейзаж, напomniaщ за Кадис, Сеговия и Тенерифе. Плаза де ла Катедрал е най-големият площад на града и носи името на пищната барокова църква от 18 в., оградена от две камбанарии. Някога тук се пазели тленните останки на Христофор Колумб, но през 1898 г., когато Испания окончателно отстъпила Куба на САЩ, те били пренесени в Севилската катедрала.

Красивият с аркадите си Плаза де Армас, разположен недалеч от брега, е най-старият градски площад. Макар да е претърпял няколко трансформации през последните 500 години, той се е запазил като любимо място за срещи. Над него се издига Кастиля де ла Реал Фуерса (Замък на кралските сили) — страховита постройка от 16 в., изградена от сив камък и заобиколена от ров. Бронзова женска фигура, наречена Ла Хирадия, стои някак неестествено на върха на наблюдателната кула и се е превърнала в символ на града.

В Куба има хиляди стари американски коли. В много от тях вероятно са монтирани двигатели на руски лади, но въпреки това продължават да излъчват специфичен чар.

Бившият президентски дворец, построен в неокласически стил в началото на 20 в., е декориран от нийоркския „Тифани“ и служи като резиденция на повече от 20 държавни глави преди избухването на революцията. Днес тук в няколко галерии е разказана историята на това събитие, а първостепенният паметник — малката яхта „Гранма“, се намира отвън в специален стъклен павилион. С тази лодка Фидел Кастро, брат му Раул и още 80 революционери пристигат от Мексико в Куба и започват въоръжена борба срещу корумпирания президент Батиста.

Голямата завършваща с купол сграда на Капитално, завършена през 1929 г., е една от емблемите на Хавана. Тук преди е работело кубинското правителство. Разположеният в съседство Гран Театро (1915 г.) представлява богато украсена сграда, която приютява националния балет, опера и други сценични изкуства.

КОСТАРИКАНСКАТА ДЪЖДОВНА ГОРА

КООРДИНАТИ 10° 38' с.ш./84° 88' з.д.

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ резерват на дъждовната гора в Монтеверде, Сан Хосе, Коста Рика

СЪЗДАВАНЕ НА РЕЗЕРВАТИТЕ 1972 г.

ТУРИСТИЧЕСКИ ЦЕНТЪР на 6 км югоизточно от Санта Елена

ПЛОЩ ок. 800 км²

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: По време на сухия сезон между ноември и април, като през декември и януари има най-много туристи.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Невероятно красивият кетцал е символ на резервата Монтеверде; макар че е застрашен вид, все още може да се види из защитените гори.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Запазете си пропуск за резервата Монтеверде, защото всекидневният брой на посетителите е строго ограничен.

Дъждовните гори са много редки съвкупности от вечнозелени дървесни видове в тропичните и субтропични планински региони на планетата. По-ниските температури в тях водят до образуване на облаци и мъгли, от които горите постоянно черпят влага и винаги са свежи и буйни. В тях вирее удивително множество от растителни и животински видове, както и птици, а немалко от тези видове не се срещат никъде другаде по земята. В Коста Рика има няколко такива горски масива и по-специално Резерва Биологика Боске Нубозо Монтеверде (Резерват на дъждовната гора в Монтеверде) и намиращият се наблизо Резерва Санта Елена.

Коста Рика притежава някои от най-гъстите дъждовни гори на планетата. Някои от тях са защитени от държавата, докато Монтеверде е частна собственост. Прочутата „Небесна разходка“, която паркът предлага се осъществява по невероятни висящи мостове, от които се откриват вълнуващи гледки.

Резерватът на дъждовната гора в Монтеверде е частна собственост, но Коста Рика притежава и пет национални защитени територии, които закрилят масивите с дъждовни гори в страната.

Затова тук биоразнообразието е по-голямо отколкото в цяла Европа или Северна Америка. Това се дължи и на факта, че защитените територии се намират на границата на тропичния и умерения климатичен пояс. Дъждовните гори играят важна роля за поддържане на многобройните животински и растителни видове чрез улавяне, запазване и филтриране на дъждовните води за съседните области.

Относителната влажност в дъждовните гори често е 100 %, а това е отлично условие за виреенето на мъхове, бромелиадни и епифитни растения (които съществуват не като паразити върху други растения), които обичат много влага. Те са като сунгери — попиват дъждовната вода и след това бавно я отделят във влажната атмосфера.

Този тукан е един от няколкото вида такива птици, които се срещат в резервата Монтеверде. Определят човката му ту като притежаваща клеймо, ту като обагрена като дъгата. Тя наистина е масивна, ярко оцветена и отлично му служи да кълве плодовете.

Най-известният природен резерват на Коста Рика е дъждовната гора в Монтеверде, която се простира от двете страни на Главния северноамерикански вододел. Разнообразието от растения, животни и птици тук е необятно. Срещат се над 100 вида бозайници, включително 5 вида котки, повече от 400 вида птици, десетки хиляди насекоми и 2500 вида растения, в това число повече орхидеи, отколкото където и да е другаде в страната. Резервата посещават около 70 000 екотуристи годишно, много от които идват тук с надеждата да видят плахата, но невероятно красива птица кетцал, притежаваща брилянтно украсени

пера. Тази невероятна красавица обитава планинските части на Централна Америка. Понастоящем е застрашен вид, защото естествената ѝ жизнена среда е намаляла. Най-вероятно е да бъде забелязана по време на гнезденето (март-април). По време на размножителния период мъжките развиват впечатляващо дълга опашка от пера, достигаща до 1 метър. Природният парк предлага 13 км леки пешеходни маршрути, прокарани недалеч от главния вход на резервата. По-настойчивите посетители могат да стигнат и до дълбините на дивата природа, като преминат по по-трудни пътеки.

Националният парк Браулио Карильо, недалеч от костариканската столица Сан Хосе, е едно от местата с най-разнообразна дива природа в страната. Тук са каталогизирани 600 вида дървета, над 530 вида птици и 135 вида бозайници. Голямата разлика в надморските

височини на територията на парка означава, че в него съществуват екосистеми от най-високите етажи на дъждовната гора.

В покрайнините на резервата Монтеверде туроператорите предлагат на туристите алтернативен начин да се запознаят с дъждовната гора. За тях са построени висящи мостове през участъци, които не попадат в границите на защитената територия.

Дъждовните гори, наричани понякога мъгливи гори, обикновено се формират по планинските била, където влагата от преминаващите облаци се задържа по-дълго. Такива гори се характеризират с вечнозелени растения и изобилие от мъх, покриващ земята като килим. Преминаването край водопади и тюркоазените им езера е едно от най-големите удоволствия при пешеходния туризъм в Монтеверде.

Един от най-популярните такива маршрути включва градината на пеперудите, Тарзановата пътека и разходката под дървесния балдахин. Предлагат се и нощни турове в природния резерват, обиколка на кон и посещение на близкия вулкан Аренал — един от най-активните вулкани в света.

Гледките към него от природния парк Санта Елена, съседен на Монтеверде, са доста вълнуващи — пушеци и хвърчаща в небето лава. Макар този резерват да не е толкова известен и богат на растителни и животински видове като по-големия си съсед, неговото спокойствие притежава своеобразен чар. Сред множеството природни красоти на Санта Елена е водопадът Сан Луис с височина на водния пад от 100 м.

Тази гледка си заслужава 4-часовата екскурзия през вековната дъждовна гора. Наградата за трудното изкачване е приятното къпане в леденостудените води на езерото, образувало се в основата на водопада.

ГАЛАПАГОСКИТЕ ОСТРОВИ

КООРДИНАТИ 0° 40' ю.ш./90° 33' з.д.

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Еквадор, на 972 км западно от континента

НАСЕЛЕНИЕ 40 000 души площ ок. 7800 км²

ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК испански

ВАЛУТА щатски долар

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: Не идвайте тук от средата на декември до края на януари или през периода юни-август, когато е пълно с туристи; времето от януари до април е най-подходящо за леководолазен спорт.

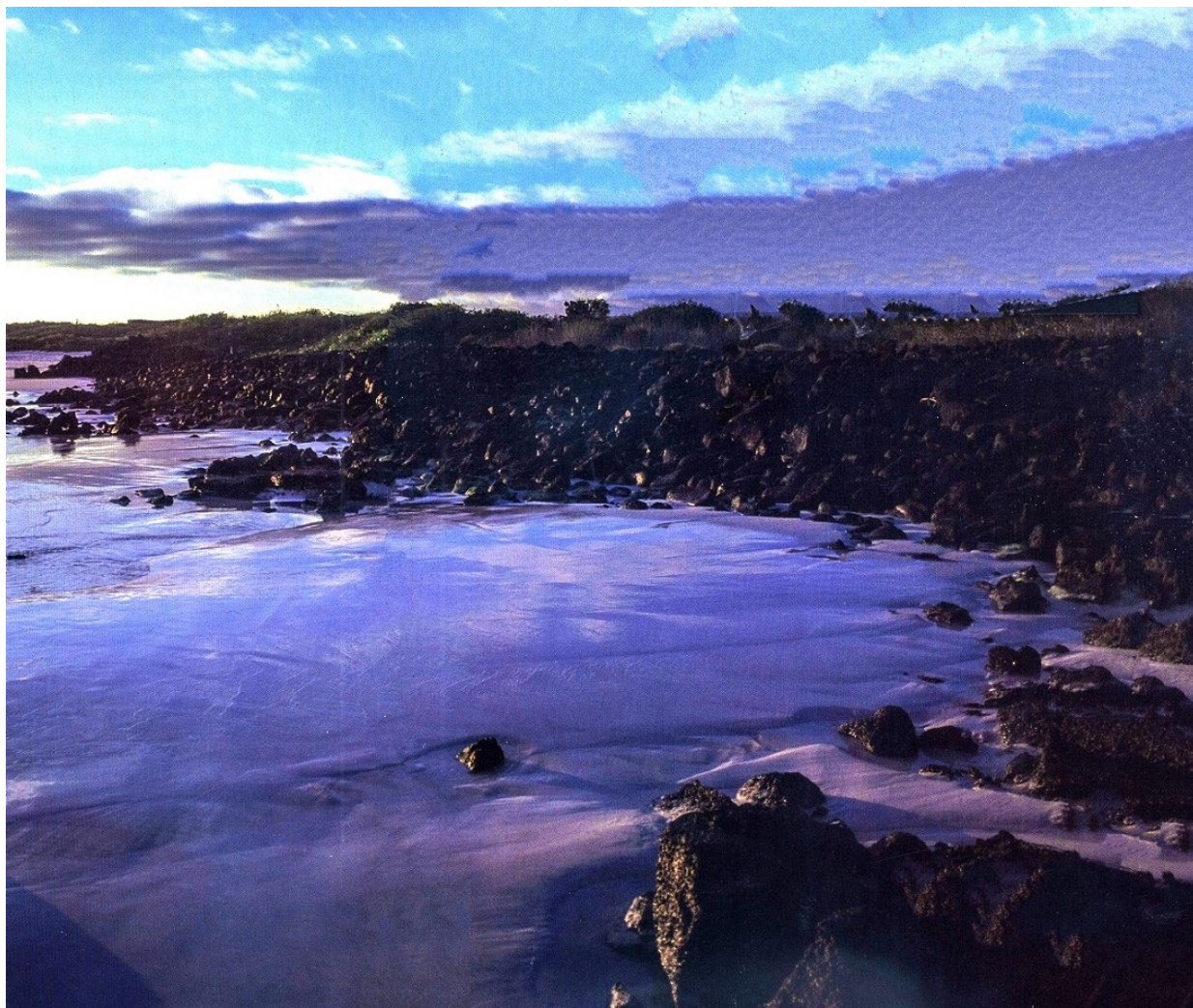
НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Лонсъм Джордж — последната гигантска костенурка — се намира в Изследователския център „Чарлз Дарвин“ на остров Пинта.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Не се опитвайте да разглеждате националния парк без специален екскурзовод, защото границите му се охраняват строго. Не се приближавайте и не пипайте дивите животни.

Галапагоските острови са малки късчета застинала вулканична лава, пръснати в Тихия океан на 970 км западно от континенталната територия на Еквадор. Архипелагът включва 13 главни острова, 5 по-малки и 107 отделни скали и малки парчета суша, като всички те доскоро са били практически необитаеми. Затова пък тук се е запазил голям брой ендемични видове животни, птици и растения, които не се срещат другаде по Земята. Именно тук Чарлз Дарвин започва да формулира своята теория за еволюцията на видовете по пътя на естествения подбор, която впоследствие революционизира научната и философската мисъл. Започват да наричат островите „действаща лаборатория на еволюцията“, която е от изключително значение за науката. През 1959 г. целият архипелаг е обявен за национален парк и през 60-те години на миналия век островите се превръщат в много популярна дестинация на екотуризма.

Галапагоските острови са открити от европейските пътешественици през 1535 г. За пръв път се появяват на географска карта от 1570 г., когато са обозначени като Инсуле де лос Галопегос (Острови на костенурките). Забележителните грамадни същества, дали името си на островите, са почти напълно унищожени до 18 в. Китоловците започват да държат на корабите си от гигантските костенурки, за да ги използват като храна, тъй като установяват, че земноводните са в състояние да живеят месеци без вода и храна.

Исла де Сантяго открива множество красиви пейзажи, но може би най-впечатляващият е връх Пан де Ацукар (Захарната бучка), изкачен и от Дарвин. Тук вероятно ще видите морски лъвове, водни игуани, морски мечки, морски и сухоземни костенурки и невероятно многообразие на птици.

През 1790 г. е предприета първата научна експедиция на островите, но нейните записки са изгубени. На 15 септември 1835 г. изследователският кораб на английската кралска флота, „Бийгъл“ пристига в архипелага. На борда се намира и младият природоизпитател Чарлз Дарвин, който провежда интензивни изследвания на растенията и дивите животни по островите. Тези занимание стават основа за неговата основополагаща за науката книга „За произхода на видовете“, която е публикувана през 1859 г. Трудът разтърсва тогавашния научен свят, но и до днес си остава фундаментален за модерните тенденции в биологическите изследвания.

Тази Дарвинова сипка, кацнала на опашката на морската игуана, се среща в няколко разновидности според местоположението на острова, на който живее. Птичият вид е изиграл много важна роля в създаването на Дарвиновата теория за еволюцията.

Районът на островите е едно от най-добрите места по света за подводен спорт. Две от най-малките и най-отдалечени островчета от групата — Улф (Уенман) и Даруин (Кълпепър), притежават изключителни места за гмуркане, където опитните гмуркачи могат да видят риба чук, китова акула, манта и орлов скат.

Галапагоските острови са се променили много през последните няколко десетилетия. Само около век по-рано те практически са били необитаеми, но днес тук живеят около 40 000 души. Повечето от тях са се заселили в Санта Крус — един от по-големите острови. Годишно в архипелага идват по около 80 000 туристи. Властите в националния парк успяват да опазят дивата природа с помощта на строго контролиран достъп на туристи. На някои острови достъпът е напълно забранен, докато на други са устроени посетителски центрове, където гостите могат да се запознаят с необичайното разнообразие на галапагоската флора и фауна. По островчетата са разпръснати около 50 такива центрове, като мястото им е така подбрано, че да покажат на туристите възможно най-много видове екосистеми. Центровете в близост до Санта Крус обаче са по-оживени, докато някои от най-отдалечените са най-интересни.

Достъпът до туристическите центрове по островите е възможен почти само с лодка, а в главните селища и по-специално в Пуерто Айора (най-големият град и главен туристически изходен пункт) предлагат множество обиколки и круизи.

Гигантската галапагоска костенурка е най-едрият представител на семейството и си остава символ на островите, след като бе спасена от изчезване. Някога тук са живели около 250 000 от тези бавноподвижни животни, но после броят им намалял до 15 000. До днес са се запазили само 11 от първоначалните 15 вида гигантски галапагоски костенурки.

Санта Крус е седалище на Изследователския институт „Чарлз Дарвин“, създаден през 1959 г. да пази застрашените уникални галапагоски видове и тяхната естествена жизнена среда. Учените изпълняват програма по размножаване на гигантските галапагоски костенурки. Друг ендемичен вид — голямата сухоземна игуана, също е под закрила. Остров Еспаньола е най-известен с птичия си свят и по-специално със застрашените вълнисти албатроси и синьокраките рибояди, които представят прекрасни любовни танци по време на

размножителния си период. Известните нелетящи корморани, които достигат до един метър на височина, се срещат само на островите Фернандина и Исабела.

ПЪТЯТ НА ИНКИТЕ

КООРДИНАТИ 13° 09' ю.ш./72° 32' з.д.

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ от Куско до Мачу Пикчу, Перу

ВАРИАНТИ класическият Път на инките тръгва на 88 км от Куско, от р. Урубамба; вариантът Молената започва в град Молепата; еднокдневният започва от 104-я километър по жп линията Куско Агуас Калиентес

ВРЕМЕТРАЕНЕ класическият маршрут се изминава за 3–4 дни; Молепата — за 5 дни

ТУРИСТИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: През май е най-приятно за ходене — идеално време, буйна зеленина и по-малко туристи. Част от маршрута е затворена през февруари.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Развалините на Уиняй Уайна Инка на отдалечен скалист връх са много вълнуваща гледка.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Осигурете си разрешително за прехода поне три месеца предварително. Подгответе се добре физически, защото походът е тежък и може да ви хване височинна болест.

Империята на инките е най-голямата в предколумбова Америка и може да се сравнява само с Римската империя по отношение на размера и вътрешната си организация. Територията на инките представлява дълга 3000 км ивица земя в западната част на Южна Америка, най-отдалечените кътчета, на която са свързани помежду си и със столицата Куско чрез огромна мрежа от отлично павирани пътища. Въпреки своите размери и постижения обаче империята се оказва доста нетрайна. Нейната мощ се издига през 1438 г. при управлението на Пачакутек, който значително разширява нейните територии. Само век по-късно испанските конкистадори вече са завладели Куско и са поставили там марионетно правителство. Те избиват хиляди инки и принуждават много други да работят като роби в сребърните и златните мини в страната. Не са малко и местните жители, които измират от

заразни болести като едра шарка например, донесени тук от европейците.

Империята на инките изчезва, но нейната култура не е забравена и се запазва жива в историческото сърце на държавата високо в Перуанските Анди. Облеклото на инките се запазва като традиционен костюм на местното население, а инкският език — кечуа — все още е най-широко използваният местен език в двете Америки. Макар да разрушават столицата на империята Куско, множеството павирани планински пътища, тунели и мостове се оказват полезни за завоевателите и остават непокътнати. Някои от тези пътища днес са включени в Пътя на инките — един от най-известните и живописни пешеходни маршрути. Четиридневният преход преминава през удивително красивата долина на р. Урубамба, пресичайки реки и планински проходи, джунгли и дъждовни гори и преминавайки край останките на старинни селища на инките. Най-високата точка на маршрута е проходът Уармиуанюска (Мъртвата жена) — на 4200 м надморска височина.

Класическият път на инките е дълъг 45 км и отнема около 4 дни да бъде извървян. За него не се изискват специални катерачески умения,

но човек трябва все пак да е в добра физическа форма и аклиматизиран към височините, тъй като по-голямата част от маршрута е с над 3000 м надморска височина.

Голяма част от маршрута преминава по оригинални пътища на инките. Тяхната пътна мрежа е осигурявала надеждното придвижване на имперските чиновници, пратеници, войници и кервани от ламы. Обикновените поданици се нуждаели от специално разрешение, за да пътуват по тях, а на мостовете им вземали такса.

Кулминация на прехода по Пътя на инките е Мачу Пикчу — фантастичен град от камък, кацнал високо над долината на р. Урубамба. Предполага се, че в неговите около 200 къщи са живели до 1000 души. Градът е започнал да се строи в средата на 15 в. по време на великия император на инките Пачакутек и е изоставен по неизвестни причини при пристигането на испанците. Голямото селище, скрито високо в облаците, постепенно било забравено и само местните хора знаели за него в продължение на цели 400 години. Първият чужденец, зърнал развалините на тайнствения град, бил американският изследовател Хирам Бингам, който открива Мачу Пикчу през 1911 г. докато търси

Вилкабамба — столица на една отцепила се държава на инките, унищожена през 1572 г. Откриването на старините предизвиква огромен ентусиазъм и скоро върволици от туристи се отправят към тях.

Фантастичният каменен град Мачу Пикчу, кацнал на високо плато над долината на р. Урубамба, е кулминацията по Пътя на инките.

Каменните градежи на инките в Мачу Пикчу са едни от най-добрите на света; предполага се, че тяхната суха зидария е така изкусно направена, че между каменните блокове не може да проникне нита острие на нож, нита дори стръкче трева.

Точното предназначение на Мачу Пикчу обаче и досега остава непознато. Някои предполагат, че това е било зимният дворец на владетелите и техните приближени — със своята надморска височина от 2450 м градът се намира около 1000 м по-ниско от Куско. Други смятат, че това е бил укрепен град, охраняващ търговските маршрути на керваните. Най-убедителната хипотеза свързва града с култово място за поклонения, посветено на божествата на инките. Най-важните сгради в Мачу Пикчу се намират в Свещения район и включват Храма на Слънцето, Стаята с трите прозореца и Интиуатана.

ТИЕРА ДЕЛ ФУЕГО

КООРДИНАТИ 54° 47' ю.ш./68° 20' з.д.

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ поделена между Чили и Аржентина

ГЛАВНИ ГРАДОВЕ Ушуала (Аржентина), Рио Гранде (Аржентина), Порт Порвенир (Чили)

НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВЕ Торес дел Пайне (Аржентина), Тиера дел Фуего (Аржентина), Алберто до Агостини (Чили), Кабо де Орнос (Чили)

ПЛОЩ ок. 73 753 км²

Туристическа информация

КОГА ДА ОТИДЕТЕ ТАМ: От началото на ноември до средата на март времето е най-топло, но на архипелага атракции за туристите се предлагат целогодишно.

НА КАКВО ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ: Едно от най-запомнящите се прекарвания на територията на Тиера дел Фуего е да се настаните в някоя селскостопанска ферма.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ: Повозете се на влака, наречен „Краят на света“, тръгващ от Ушуая и достигащ границите на националния парк Тиера дел Фуего.

Тиера дел Фуего (Огнена земя) е огромен архипелаг с необитаеми и брулени от ветровете острови в най-южната част на Южна Америка. Най-южната точка на архипелага е нос Хорн. Тези земи, разположени в самия край на света, са студени и негостоприемни: летните температури рядко надвишават 9 градуса, а показанията на термометъра се около нулата през цялата зима. Бреговата линия е осеяна с красиви фиорди и ледници, а островите са покрити с големи субантарктични гори. Малките селища, съществуващи тук, са сред най-южните на планетата.

Великолепният национален парк Тиера дел Фуего включва в себе си най-южната част от Андите. Върховете, долините и горите му се простират на север от протока Бийгъл покрай чилийската граница, но паркът е най-лесно достъпен от град Ушуая, регионалната столица на аржентинска територия.

Дълбокият, но тесен фиорд Гарибалди в Чили е ограден от двете страни от високи скали, водопади и покрити със сняг планински

върхове. По повърхността на тъмните му води се белеят ледени късове. В дъното на фиорда се спуска ледникът Гарибалди и стоварва своите ледени блокове във водата. През по-голямата част от последното десетилетие ледникът беше в отстъпление, но напоследък се стабилизира.

Най-ранните човешки поселения по тези острови са се появили преди около 10 000 години, а яганите са първото известно племе сред местното население. Те били номади, пътуващи между островите с кану. Днес е оцелял само един истински яган, който е и последният, говорещ ягански език на земята. Името Тиера дел Фуего, което означава „Огнена земя“, изглежда съвсем неподходящо за тези покрити от ледове голи земи. То е измислено през 16 в. от португалския мореплавател Фернандо Магелан, който наблюдавал огньовете на местните хора и подозирал, че те се събират тайно в горите с цел изненадващо да нападнат неговата армада. Огнена земя е била обект на претенции както от Аржентина, така и от Чили, но е била поделена през 1881 г. между двете държави. Днес Чили контролира западната ѝ част, докато за Аржентина остава източната.

Гуанакото е пъргаво животно от семейството на камилите, което живее в дивата пустош на Тиера дел Фуего. На височина то достига 90–120 см, а на тегло до 90 кг и на цвят е червеникавокафяво с бяло на коремчето. Изключително меката му вълна много се ценя. Ламата и алпаката са одомашнени видове гуанако.

През последните няколко десетилетия Тиера дел Фуего става все по-популярна туристическа дестинация за любителите на непокътнатата природа. Местният пейзаж притежава дива красота и въпреки суровия климат създава условия за живот на изненадващо многообразие от растителни и животински видове. Страната с редките си селища предлага спокойствие, което вече никъде не може да се намери в съвременния свят. Сред най-популярните занимания за туристите тук са риболовът, пешеходният туризъм, ветроходството и ездата.

Пустата и блъскана от вълните брегова ивица на нос Хорн е обърната към една от най-важните връзки между Тихия и Атлантическия океан. Преди прокопаването на панамския канал през 1914 г. тези води непрестанно са били порени от клипери и други търговски кораби, въпреки че този морски маршрут е известен с трудностите и опасностите си. Днес „да заобиколиш нос Хорн“ е едно от най-големите предизвикателства пред самотните мореплаватели с яхта, а регионът е „Мека“ на околосветските пътешественици по море.

Главната планинска верига на архипелага се нарича Кордилера Дарвин и се простира от запад на изток през Исла Гранде де Тиера дел Фуего, на чилийска територия. Тя представлява продължение на Патагонските Анди и включва няколко внушителни и живописни върха, особено в рамките на националния парк Алберто до Агостини.

Националният парк Алберто Агостини представлява прекрасна защитена необитаема територия, която е тъй усамотена, че части от нея са били картографирани чак през 20 в. Нейните скалисти планински върхове са били формирани от ледниците, в това число от известния глетчер Маринели с неговите 40 м високи ледени стени. От северния бряг на протока Бийгъл се откриват фантастични гледки към няколко невероятни ледника, поради което плавателният канал е известен като „Булевардът на Ледниците“.

ЛЕДНИКЪТ ПЕРИТО МОРЕНО

координати 46° 36' ю.ш./70° 55' з.д.
местоположение Санта Крус, Аржентина
създаване на националния парк 1937 г.
най-близък град Калафете
площ Парке Насионал де лос Гласиарес обхваща 2600
км²
приблизителни размери 30 км дължина и 5 км ширина

Туристическа информация

Кога да отидете там: В периода ноември-март, когато по фронта на ледника се наблюдава най-голяма активност.

На какво да обърнете внимание: Няколко туроператора в близкия град Калафете предлагат специални пешеходни преходи по масивните флангове на глетчера.

Полезни съвети: Разгледайте и другите забележителности на националния парк: сухата Патагонска степ и върховете Фиц Рой и Черо Торе.

Ледникът Перито Морено, наричан „Белият Гигант“, е дълъг 30 км и широк 5 км. Това е един от най-големите и най-известни ледници сред 365-те глетчера в аржентинския Парке Насионал де лос Гласиарес. Резерватът обхваща 2600 км², от които почти една трета е покрита с лед. На тази огромна територия има 47 големи ледника: Упсала е най-големият, с дължина от около 50 км, но Перито Морено е най-достъпният от всички. Днес той се увеличава с около 7 см на година, с което се оказва един от само двата нарастващи ледници в Патагонските ледени поля и от малкото такива в световен мащаб. В момента почти всички ледници по света са в отстъпление, поради което Перито Морено става особено интересен за изследователите, проучващи последствията от глобалното затопляне.

Ледникът Перито Морено носи името на Франсиско Паскасио Морено (1852–1919) — виден аржентински учен (перито на испански означава специалист).

Ледникът се издига величествено от тъмносините води на Лаго Архентино (езерото Аржентина) — най-голямото езеро в страната, зад което се издигат заснежените върхове на Андите. Една от най-живописните черти на Перито Морено е свойството му да напредва през езерото, докато достигне отсрещния бряг и образува огромен леден бент. Натискът, който водата, останала зад стената, оказва, е неимоверен и след време това води до драматично пропукване на ледовете, съпроводено с гръмотевичен шум, който се чува на километри разстояние от тук. Това явление се повтаря с непредсказуема честота през период от три до седем години.

Хиляди посетители се изсипват тук всеки ден, за да се полюбуват на огромното обаятелно в синьо чело на ледника от някоя от множеството площадки за наблюдение по бреговете на езерото или от специалните туристически корабчета, кръстосващи неговите води. Огромни ледени блокове постоянно се откъсват от ледника и с оглушителен шум се стоварват във водата.

МАНАУС И АМАЗОНКА

координати 3° 06' ю.ш./60° 01' з.д.

местоположение Амазония, Бразилия

площ (на Амазонската дъждовна гора) ок. 8 235 430
км²

приблизителна дължина на р. Амазонка 6400 км

официални езици португалски, но испански и
многобройните местни езици също са в употреба

Туристическа информация

Кога да отидете там: Най-подходящото време за посещение на Манаус и Амазония е периодът юли-септември.

На какво да обърнете внимание: В Амазонка живее застрашеният речен амазонски делфин.

Полезни съвети: Когато пътувате с корабче по реката, си носете хамак, слънцезащитен крем, репелент за комари, вода за пиене, храна и тоалетна хартия.

Амазонската дъждовна гора е най-обширната в света — дотолкова, че в нейните дебри и до днес живеят племена, които не са виждали лицето на бял човек, а многообразието на животински и растителни видове е по-голямо, от която и да е друга точка на планетата. Огромният дървесен балдахин е подхранван от водите на най-голямата река на света — Амазонка, в която се намират една пета от сладководните запаси на земята. През последните десетилетия районът се превърна в една от най-популярните дестинации на екотуризма. Главен изходен пункт за речните круизи по Амазонка е пристанищният град Манаус.

Архипелагът Анавилянас в Рио Негро, на около 100 км нагоре по течението от Манаус, е най-голямата островна система в сладки води на планетата. Тук се предлагат отлични възможности за наблюдение на дивата природа.

Манаус е основан от португалците през 1669 г., които го използват като база на своята търговия с „червено злато“, т.е. роби от местното население. Макар търговията с роби да остава задълго важно перо в икономиката на селището, неговото богатство е натрупано през 19 в. преди всичко от каучука. Най-хубавите исторически сгради на града, оцелели в неговия исторически център, се отнасят именно към този период от неговата история. Сред тях е и прочутият Театро Амазонас, и Паласио да Жустиса, за който се говори, че е строен по образец на Версай. Гюстав Айфел (архитектът на едноименната кула в

Париж) проектира Меркадо Мунисипал, където се продават всички видове екзотични плодове, зеленчуци, риба и месо, закачени нависоко под елегантния свод от ковано желязо.

Театро Амазонас, построен в стила на Бел Епок, е прекрасна оперна сграда, построена в Манаус. На върха завършва с купол, богато облицован с внесени от Германия плочки. Художествено оформеният му интериор е истински празник от позлата, мрамор и кадифе. Върху сценичната завеса е изобразен водосливът на двата основни притока на Амазонка — Рио Негро и Солимоиш (горното течение на Амазонка).

Трипръстият ленивец живее по горните етажи на бразилската дъждовна гора. Той се държи така здраво с нокти за дърветата, че може да спи, висейки опасно на голяма височина. Макар и бавен в

движенията си по дърветата, трипръстият ленивец е отличен плувец.

Манаус се издига при водослива на Рио Негро и Рио Солимоиш, които заедно образуват същинската Амазонка. Един от най-популярните речни маршрути води с корабче до Енкотру дас Агуас (Срещата на водите), на около 15 км надолу по течението от града, където тъмните води с цвят на кафе еспreso на Негро се вливат и текат редом с млечнобелите води на Солимоиш. От Пунта Флотанте в Манаус корабчета отвеждат туристите нагоре по течението на реката в дебрите на дъждовната гора. За по-авантюристично настроените има традиционни двуетажни кораби, от които можете да видите застрашения речен делфин или каймани и да опитате да хванете пираня с въдица. Няколко местни туроператори предлагат преходи с преспиване в специални горски хижи. Разположени на по-отдалечени места от Манаус, те позволяват най-добре да се запознаете с дивата природа.

Водната лилия Виктория омазания расте в плитките води на Амазонския басейн. Листата ѝ достигат 3 метра в диаметър и се носят свободно върху повърхността на водата.

ВОДОПАДЪТ ИГУАСУ

КООРДИНАТИ 25° 41' ю.ш./54° 26' з.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ границата между: Аржентина и
Бразилия
РЕКА Игуасу
РАЗМЕРИ ок. 2,7 км ширина
ОФИЦИАЛНИ ЕЗИЦИ португалски (Бразилия) и испански
(Аржентина)
ВАЛУТИ бразилски реал и аржентинско песо

Туристическа информация

Кога да отидете там: През декември и по Великден туристите са много, но от декември до март (по време на дъждовния сезон) водите на водопада са най-обилни.

На какво да обърнете внимание: Разходката при пълнолуние е един от най-романтичните начини да се насладите на водопада.

Полезни съвети: Облечете се така, че да не бъдете изненадани от резки промени във времето, като непременно носете водонепромокаеми дрехи (каквито можете да получите и в някои от туристическите центрове).

Петият по големина водопад в света и може би най-красивият е Игуасу (Фос до Игуасу на португалски и Катаратас дел Игуазу на испански), намиращ се от двете страни на границата между бразилския щат Парана и аржентинската провинция Мисионес. За разлика от други прочути водопади като Виктория например, Игуасу не се състои само от един непрекъснат воден пад, а от цели 275 гръмотевични водопада, разпрострели пенливите си завеси на разстояние от 2,7 км. От двете страни на водопада са построени специални платформи за наблюдение и свързващи ги алеи, които позволяват на туристите да разгледат това място от няколко различни точки, като от една от тях се открива панорамна гледка към 260 градуса от района на водопадите. Всички

големи водопади без 3 се намират на територията на Аржентина, но пък най-красивите гледки са от бразилска територия.

Водопадът Игуасу е разбит от множество островчета и тераси на близо 300 отделни водни пада, които могат да бъдат наблюдавани от териториите на Бразилия и Аржентина.

Името на водопада на езика на местните племена гуарани или тупи означава „голяма вода“. Според древно предание могъщо божество с формата на змия се влюбило в красиво момиче на име Найпи и искало да се ожени за него. Момичето обаче избягало с любимия си Тароба с кану и разгневilo бога, който ударил реката и създал гигантското ждрело и водопади.

По-нататък легендата разказва, че Найпи се превърнала в скала, блъскана за вечни времена от буйните води, докато Тароба се преобразил на палмово дърво, извило стебло от ръба на скалата. Първият европейец, посетил района на водопада, бил испанският изследовател Алвар Нунес Кабеса де Бака, който дошъл тук през 1541 г. (това събитие е представено по забележителен начин във филма „Мисията“).

Водопадите са ядрото на два съседни национални парка — единият бразилски, а другият — на аржентинска територия. Те са създадени да съхранят субтропичната джунгла около Игуасу, както и нейната флора и фауна. Сред застрашените видове, които се срещат в района, са петнистият ягуар и пурпурногърдият папагал.

Водопадът обаче остава почти забравен до 19 в., когато е открит наново и става все по-популярна туристическа дестинация. Днес водопадът е едно от най-посещаваните места в Южна Америка.

За панорамни гледки към водопадите на Игуасу посетете бразилската страна на обекта. На аржентинска територия е създадена отлична мрежа от пътеки и тераси за наблюдение, които позволяват на туристите да се доближат максимално до някои от най-живописните водни падове.

Най-вълнуваща гледка сред водопадите на Игуасу представлява т.нар. Дяволско гърло (Гарганта до Диабло на португалски, Гарганта дел Диабло на испански), чиито води се хвърлят в каньона с такава сила, че обикновено биват закривани от 30-метров облак от водни капки, създаващ множество дъги. Подковообразният водопад е висок 82 м и широк 150 м, а удивените посетители имат усещането, че водата се сипе от всички страни. Шумът е оглушителен, защото това е най-мощният водопад в света като децибели, а всяка секунда в каньона падат с гръм до 6500 м³ вода. Най-добрите гледки към Дяволското

гърло се откриват от платформата за наблюдение в края на дългата алея от дървени талпи, прехвърляща реката, която захранва водопадите на аржентинска територия. Подгответе се обаче да подгизнете от влага, докато преминавате по този импровизиран мост (въпреки че в туристическия център ще ви дадат специално непромокаемо облекло). Други забележителни водопади са Сарто Сан Мартин, Салто Босети и Бернабе Мендес. Един от най-вълнуващите начини за разглеждане на някои от изброените водопади е с лодка: и от двете страни на водопада се организират обиколки с моторници. Любителите на многото адреналин могат да се спуснат с рапел по скалните фасади между отделните водопади.

ХАУКАДАЛУР

КООРДИНАТИ 64° 18' с.ш./20° 17' з.д.
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ Южна Исландия
НАСЕЛЕНИЕ 320 000 души (Исландия)
БРОЙ НА ГЕЙЗЕРИТЕ В СТРАНАТА ок. 800
ОФИЦИАЛНИ ЕЗИЦИ исландски, но се говори и
английски и датски
ВАЛУТА исландска крона

Туристическа информация

Кога да отидете там: Исландия има какво да предложи на туристите през всички сезони: белите нощи привличат летните гости, докато празниците и зимните спортове са атракция за зимните туристи.

На какво да обърнете внимание: Потопете се в някое от естествените басейни с топла вода сред вулканичния пейзаж на Синята лагуна на около 45 км от Рейкявик.

Полезни съвети: Опитайте местните деликатеси като например хакарл (загнила акула), полят с леденостуден Бренивин (ликьор от картофи и кимион).

В геологическо отношение Исландия е една от най-младите и най-динамично променящи се страни в света. Глетчерите са покрили нейната замръзнала повърхност, а в недрата ѝ вулканите гърмят и пръскат разтопена лава. От сблъсъка на огъня и леда се ражда зрелищният и неземеен пейзаж на страната, където наред покрити със сняг поля се появяват димящи геотермални езера, а гейзери изстрелват вряла вода високо в небето.

Строкур (което означава „разпенвам“) е най-редовно избликващият исландски активен гейзер. В много студени дни водната пара се превръща в ледени парченца, докато зрелищно пада на земята.

Долината Хаукадалур в Южна Исландия е осеяна с фумароли — вулканични комини, кротко изхвърлящи своя дим в ледения въздух, който се вие като тънка струйка водни пари и газове. Регионът е най-известен с Големия гейзер — най-старият изригващ горещ извор в света, описан още през 13 в. Той е дал името си на природното явление (гейзер на исландски означава „бликам“), а когато е във върхова форма, изстрелва във въздуха колона от водна пара на височина до 60 м. Големият гейзер остава много активен до началото на 20 в., когато внезапно „задрямва“. През 2000 г. той се събужда в резултат от подземна вулканична дейност и днес изригва периодично, обикновено

по един-два пъти на ден. За радост на хилядите туристи, дошли до тази отдалечена геотермална зона, на съседния гейзер Строкур винаги може да се разчита за едно експлозивно шоу. Това се случва на всеки пет до десет минути, като Строкур изпраща струя вряла вода и пара до 30 м височина във въздуха.

Издание:

Автор: Мери-Ан Галахър

Заглавие: Мечтаните туристически дестинации

Преводач: Илия Илиев

Година на превод: 2010 (не е указана)

Език, от който е преведено: английски (не е указано)

Издание: първо

Издател: Сиела софт енд павлишинг АД

Град на издателя: София

Година на издаване: 2010

Тип: научнопопулярен текст

Националност: английска

Редактор: Нина Симеонова

ISBN: 978-954-28-0770-4

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/18391>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.